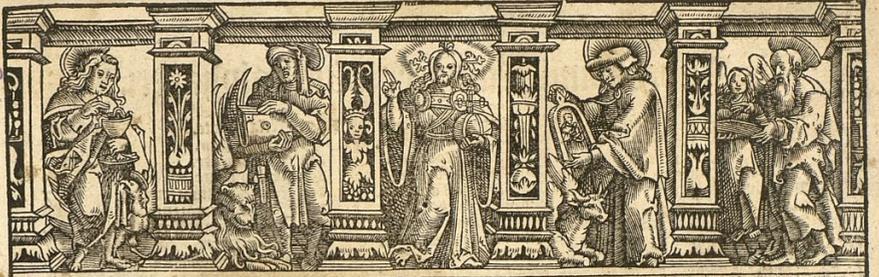

H-9-113

~~27~~

~~27~~

14878

S. Petri et Hieronymi

HOMILIAE

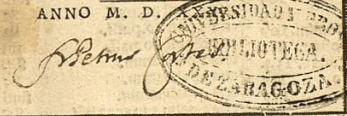
SEV MAVIS SERMONES SIVE
conciones ad populum, præstantissimorum
ecclesiæ doctorum, Hieronymi, Augustini,
Ambrosij, Gregorij, Origenis, Chrysostomi,
Bedæ, Hærici, Haymonis, aliorumq̃.

In hunc ordinem digestæ per Al-
chuinum leuitam, idq̃ iniun-
gente ei CAROLO MA-
GNO Rom. Imp.
cui à secretis
fuit.

Nunc ex uetustissimis codicibus integri
tati restitutæ. Adiectis etiam nõ-
nullis homiliis, nusquam
antea impressis.

Colonie, ex officina Eucharj Ceruicorni

ANNO M. D.

Index homiliarum per ordinem alphabeti.

Index homiliarum

de tempore.

Aduentus dominica I. fol. I
Aduentus dominica 2. 7
Aduentus dominica 3. 5
Aduentus quarta dominica. 11
Ascensionis domini. 108
Alcunus de trinitate. 123
Altaris dedicatione. 171
Circumcisionis. 30
Cinerum. 49
Cena domini. 85
Lantate dominica. 105
Medicatio ecclie. 171. altariu ibi.
Dominica prima aduentus. 2
Dominica secunda aduentus. 3
Dominica tertia aduentus. 8
Dominica quarta aduentus. 11
Dominica ante natalem domini. 12
Dominica I. infra octa. natiuitatis. 29
Dominica infra octa. epipha. domini. 34
Dominica I. post epiphantias dñi. 36
Dominica sc̄da post epiphantias. 37
Dominica 3. post epipha. 39
Dominica 4. post epiphan. 41
Dominica 5. post epipha. 43
Dominica in septuagesima. 45
Dominica in sexagesima. 46
Dominica in quinquagesima. 47
Dominica I. in quadrage. 52
Dominica 2. in quadrag. 59
Dominica 3. in quadrag. 65
Dominica 4. in qdrage. 71
Dominica in passione q̄ d̄ et iudica. 79
Dominica palmarum. 82
Dominica i oct. pasche q̄ et Quasi mo. 99
Dominica 2. misericordia dñi. 101
Dominica 3. Iubilate. 102
Dominica 4. Lantate. 103
Dominica 5. Vocem. 104
Dominica post ascensionem domini. 109
Dominica I. post oct. pentecostes. 132
Dominica 2. post oct. pentecostes. 134
Dominica 3. post oct. penteco. 135
Dominica 4. post oct. pent. 137
Dominica 5. post oct. pent. 139
Dominica 6. post oct. pent. 140
Dominica 7. post oct. pent. 141
Dominica 8. post oct. pent. 142
Dominica 9. post oct. pent. 142
Dominica 10. post oct. pent. 144
Dominica 11. post oct. pent. 144
Dominica 12. post oct. pent. 145

Dñica 13. post oct. pent. 145
Dñica 14. post oct. pent. 145
Dñica 15. post oct. pen. 145
Dñica 16. post oct. pent. 145
Dñica 17. post oct. pent. 145
Dñica 18. post oct. pent. 145
Dñica 19. post oct. pent. 145
Dñica 20. post oct. pent. 145
Dñica 21. post oct. pent. 145
Dñica 22. post oct. pent. 145
Dñica 23. post oct. pent. 145
Dñica 24. post oct. pent. 145
Dñica 25. post oct. pent. 145
Epiphania dñi. 145
Ecclie dedicatione. 145
Seria 4. quatuor tpm aduentus. 145
Seria 6. quatuor tpm. 145
Seria 5. post cinerum. 145
Seria 6. post cinerum. 145
Seria 2 post inuocant. 145
Seria 3 post inuocant. 145
Seria 4 post inuocant. 145
Seria 5 post inuocant. 145
Seria 6 post inuocant. 145
Seria 2 post reminif. 145
Seria 3 post re. 145
Seria 4 post re. 145
Seria 5 post re. 145
Seria 6 post remin. 145
Seria 2 post oculi. 145
Seria 3 post oculi. 145
Seria 4 post oculi. 145
Seria 5 post oculi. 145
Seria 6 post oculi. 145
Seria 2 post letare. 145
Seria 3 post letare. 145
Seria 4 post letare. 145
Seria 5 post letare. 145
Seria 6 post letare. 145
Seria 2 post dñicam passionis. 145
Seria 3 post do. pass. 145
Seria 4 post do. pass. 145
Seria 5 post do. pass. 145
Seria 2 palmarum. 145
Seria 3 palmarum. 145
Seria 4 palmarum. 145
Seria 5 palm. i. in cena dñi. 145
Seria 6 palmar. i. parafeue. 145
Seria 2 pasche. 145
Seria 3 pasche. 145
Seria 4 pasche. 145
Seria 5 pasche. 145
Seria 6 pasche. 145
Seria 2 pentecostes. 145

146. Seria 3 pente. 115
149. Seria 4 pente. 116
151. Seria 5 pente. 117
153. Seria 6 pente. 119
155. Seria 4 quatuor tempoz. 127
159. Seria 6 quatuor tpm. 127
160. Iohannis ap̄li et euangeliste. 24
162. Innocentium. 27
164. Inuocant dominica. 52
165. Iudica dñica. 79
167. Subtate dominica. 102
169. Letare. 71
170. Letania minor. 105
32. Marie commemoratio. 66
171. Marie purificatio. 42
5. Misericordia dñi dñica. 101
6. Natiuitatis dñi in nocte. 14
50. In die. 17
Ibid. Octaua pasche. 35
53. Octaua pasche. 35
54. Octaua pentecostes. 111
55. Sc̄da dominica. 65
56. Palmarum. 82
57. Pasche. 87
60. Pasche. 90
61. Pentecostes. 112
61. Purificatio beate marie. 42
62. Quatuor tpm aduentus feria 4. fo. 145
Ibid. lio. 5. feria 6. fo. 6. sabbato. 8
66. Quatuor tpm pent. feria 4. fo. 157
67. feria 6. ibidem. 99
68. Quasi modo dñica. 99
69. Reminiscere dñica. 59
Ibid. Stephani protomartyris. 21
73. Sabbato quatuor tpm aduentus. 25
74. Sabbato post ciner. 52
75. Sabbato post inuocant. 58
76. Sabbato post reminiscere. 63
Ibid. Sabbato post oculi. 70
80. Sabbato post letare. 78
Ibid. Sabbato post dñicam pass. 82
81. Sabbato et vigilia pasche. 89
82. Sabbato post pasche. 98
Ibid. Sabbato post pentecostes. 120
84. Sabbato quatuor tempoz. 158
85. Trinitatis festo. 125. 131
Ibid. Thome festo. 100
86. Vigilia natiuitatis. 32
87. Vigilia epiphanie. 13
92. Vigilia palmarum. 82
93. Vigilia pasche. 89
94. Vigilia ascensionis. 106
96. Vigilia pentecostes. 111
97. Vocem dominica. 104
114. Sinis.

Collectanea homiliarum

in euangelia tam dominicalium feriarumq; dieꝝ
et festoz per totius anni decursum, que apud
sanctos doctores, Hieronymum, Augusti-
num, Ambrosium, Gregorium, Basilium,
Iohannem Chrysostomum, Bedam presbyterum,
et alios magni nominis
antores scriptum habentur.

Dominica prima aduentus domini. Barthel. xxi.

In illo tempore: Cum appropinquasset
Iesus hierosolimam, et uenisset Bethphage
ad montem oliueti, tunc misit duos discipu-
los dicens eis: Ite in castellum quod con-
tra uos est: et statim inuenietis asinam alligatam
et pullum cum ea. Et reliqua. **Homilia beati Iohannis episcopi, alias Lbzy
sostomi.**

Atores ip

sa erigit ut queramus.
Frequenter quidem Ie-
sus uenit in hierosolimam,
sicut Iohannes testat-
ur, nunquam tamen si-
bi adhibuit ministeria
tutorum, nec ramo-
rum uirentia circa se or-
namenta constituit, nec

ad terribilem laudem sue diuinitatis animos popu-
li excitauit, nisi modo quando ut pateretur, ascen-
dit. Ideo ergo cum tanta gloria ingressus esset, ut
plures illo tempore aduersum se excitaret inuidiam, quia
iam tempus passionis eius instabat, et non mors ei
ungebat, sed ipse magis aduersum se compellebat
morem. Quoties enim de manu sacerdotum elatus
fuit euasit, cum esset inuisibilis factus: Quando Iu-
dei Chyrtum uoluerunt occidere, tangere eum non
potuerunt. Quando autem Chyrtus secutus est mor-
tem, parare ei Iudei non potuerunt. Ergo si Chy-
rtus eos prouocauit, an forte de morte sua fecit eos
innocuos? Absit. Non excitauit eos ut facerent quod
ante noluerant, sed ut possent facere quod prius uo-
lebant. Facultas eis data est, non mutata uoluntas. **Ite
in castellum quod contra uos est, et statim inuenietis
eis asinam alligatam et pullum cum ea, soluite et ad-
ducite mihi. Asina et pullus eius. Iudei sunt et gen-
tes. Iudea enim secundum deum mater est gentium.
Sic enim dicit ad illam deus per Isaiam propheta-
tam: Et constitui principes tuos sicut antea, et co-
siliarios tuos sicut ab initio, et tunc uocaberis ciui-
tas iustitie et mater ciuitatum, id est, eccliesiarum fr-
ditis Sion. Propter quasdam tales similitudines
animalibus his assimilati sunt homines, deum uel
dei filium non cognoscentes. Est enim animal hoc
irrationalis et stultum, infirmum et ignobile, et onerife-
rum magis. Sic et homines fuerunt ante Chyrtum,
idololatrias et passionibus diuersis imundi et irratio-**

nabiles uerbi ratione carentes, et quantum ad deum
stulti. Quid autem stultius quam factorem contemne-
re, qui factura, et opus manu suam adorare quasi facto-
res? Erant infirmi secundum animam, et ignobiles non
valentes resistere passionibus suis, et obliuisci genera-
tionem suam celestem, quibus resistere serui passionum su-
arum et demonum, quibus resistere non ualebant. Et
quicumque de monum philosophorum cuiusque fer-
rocia uel dogmatis alicuius sarcina eis uoluerit im-
ponere, sufferebant, et omnia non bona patientia sup-
portabant, nec resistebant. Propter que oia et ap̄ls
ad Corinthios dicit: Videte uocationem uestram fra-
tres, quia non multi sapientes secundum carnem, non mul-
ti fortes, non multi nobiles, sed quia stulti sunt mundi
elegit deus, ut confundat fortes, et ignobilis et co-
tempribilis mundi elegit deus, et que non sunt, ut ea
que sunt destrueret. At ubi Chyrtus super eos ascen-
dit et inducit in templum, loti per baptismum, facti
sunt de immundis animalibus homines sancti. Perce-
pta enim uerborum et sapientia dei, facti sunt ho-
mines rationabiles et prudentes, et inuenta est irra-
tionabilitas eorum esse simplicitas, et stultitia eorum ma-
suerudo. Nam simplicitas sine ratione uerbi, hominis
irrationabilitas est, et mansuetudo si non sit propter
deum, stultitia est. Adhuc autem accepta gratia et reco-
gnita generatione sua celesti, facti sunt de infirmis
et ignobilibus fortes et nobiles, et que uidebatur in-
firmas, innocetia inuenta est in eis: ignobilitas autem
humilitas. Nam innocetia sine deo infirmitas est
matur, et humilitas non propter deum ignobilitas tu-
dicatur. Item scienscientias a se onera demonum, et sus-
cipientes super se iugum Chyrti suae, et onus eius
leue, et ipsum festo rem in cordibus suis suscipientes,
facti sunt patientes. Nam patientia irrationabilitas
onerifera, est sima ligura. I. diabolici erroris vinculo
impedita, ut non haberet libertatem ire quod uel-
let. Nam omnes homines ante quod peccemus, libere
idem habemus arbitrium, si uolamus sequi uolunta-
tem diaboli, an non. Quod si semel peccaueris obli-
gauerimus nos operibus eius, iam nisi uirtute eua-
dere non possumus, sed sicut nauis fracto gubernacu-
lo illuducit, ubi tempestas uoluerit, sic et homo diu-
ne gratie auxilio perditus per peccatum, non quod uult
agere, sed quod diabolus uult. Et nisi deus ualida manu mi-
sericordie sue soluerit illum, uisus ad mortem in pec-
carorum suorum uinculis permanebit. Ergo nostra
quidem uoluntate et negligentia alligamur, sed per
dei misericordiam abfoluimur. Sicut enim uidemus
in istis munditalibus regnis quomodo in primis qui
dem nemo potest facere seipsum regem, sed populus
creat sibi regem quem eligit: sed cum ille rex fuerit
factus, et confirmatus in regno, iam habet potestatem
in hominibus, et non potest populum inquam eius de
ceruice sua repellere. Nam primum quidem in pote-
state populi est facere sibi regem quem uult, factus
autem de regno iam repellere non est in potestate eius.
Et sicut populi uoluntas peccat, liberum habet
arbitrium, ut uel libere sub regno esse diaboli, an non.
Cum autem deus peccato tradiderit sub regno ipsius
iam non potest de potestate eius erire, sed sic prima
uoluntas eius in necessitate conuertitur. Et hoc est
quod homines seculares et peccatores dicere solent.
Nunquid nolumus esse facti, et quis non uult esse
factus? Sed non possumus. Verum quidem est quod
dicunt, sed non habent excusationem, quia primum po-
tuerunt non esse sub potestate diaboli si uoluerunt,
postquam uero potuerunt sub potestate diaboli in cordibus

I. Cor. I

uisi, si nemo potest eos eripere de patre diaboli, nisi solus deus. **C** Soluite inquit. Quomodo? Per doctrinam vestra, per miracula vestra, quae oes Iudei z gentes per apostolos liberati sunt. **C** Ad ducite mihi ad ministrum. **C** Ad gloriac corrigite illos. **C** Quos aut misit aplos, quae per duo gualia madata omne genus humanum de peccato absoluit. **C** Quia? **C** Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo, z pro ximum tuum sicut teipsum. **C** In his duobus omne peccatum expellit, z omnis iniustitia consummat. **C** Aut certe alia duo? **C** Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. **C** Item: **C** Quod vultis ut faciat vobis homines, facite z vos illis similiter. **C** Unda aut duos istos, per eum z philippum aplos exponit intelligi oportere, quia hi pimum transgredientes iudaeos fines, gentes adduxerunt ad christum, philippus quidem Samaria, quam ipsam Samariam alina esse interpretat. **C** Petrus aut gentes, accipiens Coenae luum ex gentibus qui Samariae pullum. **C** Et si qd vobis dixerit aliqd, dicite: **C** His opera eoz de fide ratur. **C** Nec dicat dno tuus neq; dno noster neq; dominus numerus: vt intelligat oes, quae ego solus dno, non soli aiaium, neq; soli eoz q; mihi subditi sunt, sed oim homi, etiam qui mihi contrarii sunt. **C** Haec peccatores z aditione quidem meliunt, voluntate aut sua diaboli, ad eum est enim oibis terre z plenitudo eius. **C** His opera eoz desiderat. **C** Iustus est vt aliquid creatura feruat suo factori. **C** Genes enim deus in potestate diaboli pro te reliquit, vt renter, no in ererum contempserit, vt perdat. **C** Necessario aut vt fiat quod scriptum est: **C** Iudaeos et iumeta saluabis dno. **C** Confectum aut remittit eos. **C** Animal quide post q; ingressum est in hierusalem, inde ad dnm suum remissum est. **C** Animalio aut ppheta in iudea remissum est. **C** Nam de aialio non hoc quod videbat necessarium erat christo, sed id quod intelligebat. **C** I. no ca ro, sed ratio, ideo q; caro remissa est, ratio aut retenta. **C** Aut ita. **C** Non dixit, z itez remittit eos ad re, sed tantum remittit eos, ne ministerium precederet rationem. **C** Nam puto in primis homines no sermone nudo vocauit apostolos, sed per virtutem spualitatis soluitur pariter z adduxit. **C** Postq; aut adduxit, iterum dimisit eos in arbitrio, vt labore suo comitante gratia iustificet. **C** Nam quod vocati sumus dei est, quod aut digni vocati sumus, nostrum pariter z dei est. **C** hoc est ad ait. **C** Iterum remittit eos. **C** Non ad diabolum qui prius tenebat eos, sed in arbitrio suo, in quo ante fuerunt, adiuuante sc; dono gratie. **C** hoc aut totum factum est, vt impleret quod dicitur ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens sup asina, z pullum filium iumentum. **C** His enim ascendens ad mortem in hierosolimam, magna gratiam pacis z zcor die mundo vniuerso quasi in restamento reliquit. **C** In myserum est gentium futuram sedens sup asinam z pullum eius intravit in templum, z sic gētes iudeis cōiunxit. **C** Sciens aut propheta malitiam iudeoz, q; contradicenti fuerant christo ascendenti in templum, ideo ante pemonuit, vt p hoc signum cognoscere regem suum iudei, dicens: **C** ecce rex tuus venit tibi mansuetus zc. **C** Ecce offendentes est verbu. **C** i. videte, non carnali aspectu, sed spirituali intellectu opa virtutis eius aspiciete, no schema visum eius. **C** Si enim schema tui eius aspiceritis, decipiendi estis natura humana. **C** Si aut opus eius consideraueritis, sanandi estis in virtute diuina. **C** Ante ipa aut multa constitutus propheta, videns eum spuali aspectu, qui nondum fuerat natus, ideo dicebat ecce, vt ostenderet, quia ille de quo loquebat, anteq; nasceretur,

iam erat. **C** Tum ergo viderit eum in templo iudei, nolite superbe agere contra eum, dicitur: **C** In qua parte facis hec? **C** Quia ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens sup asinam. **C** Oitro considerate in qua parte facit, sed considerate tui si facere potest, quia hoc credere est, illud auti renare. **C** ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens sup asinam. **C** Nolite dicere, nos non habemus regem, nisi rrimo dno. **C** Et asine. **C** ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens sup asina. **C** Si intellexeris, veniet tibi, si no intellexeris, veniet cora te. **C** i. si intellexeris, veniet vt saluare te, z sub pedibus tuis subingeret gentes, vt gaudens per prophetam dicas: **C** dno excelsus dno, terribilis z rex magnus super oem terram, subiecit populos nobis, et gentes sub pedibus nostris, elegit nos hereditate tibi. **C** Item Jacob que dilexit. **C** Si aut no intellexeris, veniet vt perdat te, z de templo scitatus expellat, et alia sponsam de gentibus castrorem ducat in cubiculo sanctitatis, vt ru potiecta z in tenebris constituta de ca p salomone. **C** Haec aspererit, me, qui ego sus benigrata, qui deperit, me sol. **C** Haec cognoscere mansuetudinem venientis, considerat speciem aduentus eius. **C** Non sedet in curru equo, plectosa purpura fulgore, neq; ascendit super equum feruidum amaroem dicitur de lit, qui sacra glorie peccus habet repleto, qui de loquinquo odoratur bellum, z gaudet ad vocem tube, z cum viderit sanguinem pugnat, vt in corde suo benefactum, sed sedet sup asinam tranquillitatis, z pacis amica. **C** Ad aut vides in circuitu eius splendentes gladios, aut cetera ornamenta armorum terribilium. **C** Sed qd? **C** Ramos frondentes, testimonium pietatis. **C** Venit ergo mansuetus, vt non propter potentiam timere, sed vt propter mansuetudinem amaret. **C** Sedens sup asinam z pulli eius. **C** Esto. **C** Super matrem sedebat, nunqd z sup pulli sedebat: **C** Vt est corporaliter fieri no poterat, vt super asinam q; sederet, spualiter poterat, cum esset deus vt z in iudeis sederet z gentibus simul. **C** Sedere aut est vsu per iumeta. **C** id est, in precordis eoz habitare, vt dicat illis christus: **C** Tollite cor meum sup vos, z videte, qui mix sum z humilis corde. **C** Adfuerit enim mansuetum debent portare, q; vocant eos seffos. **C** Haec sicut hoc genus iumentum si quid errat, in simplicitate errat et non in asperitate, ita z hoies q; crediderunt in christo, siue ex iudeis siue ex gentibus, non in malicia sed in ignorantia peccauerunt, ideo sedere debent, no puniri sub graui seffore. **C** Haec sicut peccatores equi sunt diaboli, ita z sancti equi sunt christi, q; diabolo in peccatoribus sedens insinuat eos per deserti facinor, id est, p fornicationes z auaritia. **C** christus aut sedens in sancto dirigit eos p plana iustitie, id est, in castitate, in humilitate. **C** Ergo equitatus diaboli perditio est, equitatus aut christi salus. **C** Sicut abacuc dicit in Lanticis suis ad ipm. **C** Qui ascendis super equos tuos, z equitatus tuus sanitas est. **C** Ergo iudexit pplm in templum vt gentes iudeis cōiunxit, vt impleat quod iacob benedicens filium suum iuda pphetauit, alligans inquit ad vitem pulli sui. **C** Que est illa vitis? **C** iudea que de egypto translata est, z in oriente plantata. **C** Et sicut prophetauit hoc de filiis suis, dicens: **C** Benedicetus filius meus sem: **C** Dilaret deus iaphet, z inhabitet in tabernaculo sem. **C** Sem enim erat pater iudeorum: **C** iaphet autem pater gentium, quae per christum ingressi sunt in tabernacula iudeorum. **C** Cuius autem dicitur pulli fecerit sicut peccerat illis iesus, z adducere runt asinam z pullum. **C** z cunctos apostoli soluerunt

Job. 4. adat. 7.

ps. 49.

ps. 35.

mat. 2.1

Job. 19.

ps. 5. 4-6

Cant. 1

Mat. 15.

Abac. 3.

Job. 4. 9.

Gene. 9.

ephe. 2

Job. 17

ps. 5.

asinam alienam, ministerium quide fuit illorum, virtus autem z autoritas christi. **C** Nec enim potuissent tollere iumentum alienum ab illo domino, quod nos eos agnoscebat qui essent, nisi preueniens eos spiritus christi, cordi domini eius preparasset ad dandum. **C** Sic q; apostoli in prima quidem facie eorum videbatur opus, reuera aut virtus fuit z gratia christi. **C** Nec enim a christo duodecim constituit totum mundum ligatum fuit potestate diaboli solvere potuissent, nisi gratia christi z fragre virtutis inimici. **C** Et im poluerunt super eos vestimenta sua, z eum de super sedere fecerunt. **C** Vestimenta sunt precepta diuina, z gratia spiritualis. **C** Sicut enim nuditatis turpitudine vestimento tegitur, sic naturalia mala carnis nre, preceptis z gratia diuina tegitur. **C** Omnis enim hoc naturaliter no solum peccator est, sed etiam torus peccator dicitur aplo: **C** Eramus natura filii ire sicut z ceteri. **C** Unde z adam ideo se vidit nudum, i. peccatozem, z ideo solus fuit, i. mandatis alperere legis cooperit nuditatem suam. **C** Et alibi promittens se deus iustitias suas z gratias ablaturus de gente iudea, sic dicit per dicitur propheta: **C** Et auferat vestimenta mea z linteamina, z ostendam gentibus turpitudinem eius. **C** Ergo impoluerunt vestimenta sup eos, i. mandata z gratias quas ipsi acceperunt a christo, super iudeos z gentes impoluerunt, i. tradiderunt. **C** Nec enim regere fecerit in eis potuissent christus, nisi eius madata fuissent in eis. **C** Durissima autem turba vestimenta sua sternebat, aut scilicet abet ramos de arboribus z sternebant in via, vt z vt veniente calcarentur iumentis. **C** Vestimenta sunt mandata, vt diximus, frondes autem speciem tenent pietatis. **C** An ergo omnia mandata legi, z species iudaeice religionis a christianis fuerant conculcanda in via, id est, in christo, ideo tamen tunc illa vt pedibus iumentis sternebant in via. **C** Et vide quomiam sup iumentum quidem apostoli poluerunt vestimenta sua, vt pedibus iumentis cetera turba iudaeica, quomiam madatis quidem apostolorum sternuntur christiani z ad ornant, legis autem mandata ipsi calcant. **C** Quotiescunq; enim circuncisionem spernitimus, sacrificia iudeorum pro nihilo estimamus, z ceteras consuetudines iudaeas reprobamus, vestimenta iudeorum quibus ipsi induebantur, nos qui sumus ex gentibus, sub pedibus nostris calcamus. **C** Alius autem sic. **C** Qui vestimenta (inquit) poluerunt super asinam, apostoli sunt, ceteri q; doctores: **C** vestimenta autem sunt decus et schemata glorie. **C** Gloria ergo quam christus accepit a patre, dedit discipulis suis. **C** Discipuli autem accipientes eam a christo dederunt gentibus, vt delectabiliter christus induebat in eis, sicut ipse dicit: **C** ego gloriam quam deditis mihi, dedi eis, vt sint vnus, sicut z nos vnus sumus. **C** Turba autem que vestimenta huiusmodi induit in terram semetipsum humiliter ante, z cum paulo apostolo dicitur: **C** Secundum iustitiam que ex lege est, conuersatus sum sine querela, sed que mihi fuerant iura, hec estimant propter christum demerita z arbitrio: **C** heretico esse, vt christum lucrifaciam. **C** Quia enim est aliud iustitiam legi terro conquare ante sublimem z gloriosam? **C** Aut autem ramos de arboribus praedebant frondentes, z ipsi erant credentes z eruditi doctores, qui ex prophetis accipientes exempla viua de christo, q; si de arboribus semper virentibus, z nunquam folia verbum suorum decidentibus, ramos frondentes ante pedes subingulis, hoc est, gentilibus populi

ponebant vel sternebant, vt per ea exempla quasi per ramos virentes sine offendiculo ambularem p via vite ite, donec introiret in sanctuarium dei. **C** Turba autem que praedebant z fangebant, clamabant ofensa zc. **C** Demones populi mirabiles eius q; ostendit eis, z sanitatum quas prestavit eis, exultantes cordibus suis ante z retro clamabant. **C** Et sania filio dauid, aut praedebant seniores erant, sc; patris archie, prophete, ceteri q; sancti, qui ante aduentum christi de aduentu eius z praedixerunt totum mundum sequentes autem iumentos, sc; apostoli, martyres, ceteri q; doctores, qui post ascensum christi de resurrectione eius, z de ascensu vel de operibus praedixerunt vel praedicant. **C** Et diuersis quidem temporibus fuerunt, tamen in omnibus vnus exultationis spūs fuit. **C** Et illi quidem prophetae de christo venturo clamauerunt: **C** Benedicite qui venit in nomine domini. **C** Ipsi aut laudantes clamabant de aduentu christi tam adimpleto. **C** Sania aut quida interpretatur gloriam, alii vero redemptionem, alii saluificam, siue saluum fac. **C** Nam z gloria illi debetur, z redemption illi conuenit, qui oes redemit, z pietiosa sui sanguinis effusione saluauit. **C** Qui cum deo patre viuit z regnat in secula seculorum, Amen.

De radē diuina. Sermo beati Darini episcopi.

Beatū quoniam post

tempus spualibus epulis reficere nos debemus videmus quia ad angelicam lectio sequatur. **C** Sit enim dominus sicut aduentum de aduentus sui tempore. **C** Sicut fulgor conuincens de celo, in ea que vult celo sunt fulget, ita erit aduentus filii hois. **C** Et addit in consequentibus, **C** In illa nocte erunt duo in lecto vno, vnus assumetur z vnus relinquit. **C** Duo vos fortasse frēs cur dno aduentum suum indicans noctis tempore ostendit aduentur, cum vtriusq; aduentus magna cum claritate dicit, magno cum nitore z timore suscipi deberet a cunctis. **C** Sequenter aduentum facris literis dicitur. **C** In diebus illis christus adueniet z in christo regnabit, q; ita tenebras humano gni luce prauitatis infundet, vtricumq; veritatis nemo pene pspiciat, z caligine propria operis mentes hominum, ce citate qndam spualibus oculis exhibebit. **C** Nec mirum si oim peccator, ad huius igitur terram caliginem depellendā velut fulgur qdā d christus adueniet, z sicut luce dicitur die nos subuertit, ita conuicte saluatore hnt christus effugiat, nec vtriusq; poterit distemperare iniquitatis se tenebras cum lumine veritatis: **C** fulserit. **C** Ad aut ait, illa nocte erunt duo in lecto vno vnus assumetur z vnus relinquit, hic iā resurrectionis meritum demonstrat, qd pro qualitate viuendi sine gra refurgendi, ac tanta in singularibus qbus resurrexerit non esse distantiam, vt duobus equalis pariter doctus mentibus z vna sede qdēctibus etiam no possit esse assumptio. **C** Quis enim vno potest lectulo teneat pro meritis tui alter eoz rapit in celli, alter iniquitatis in terris. **C** Lectus enim quidam nois cois est terre huius amplissimum solium, in quo corpora nostra deponita iustissima sede requiescunt. **C** In hoc aut lectulo ille mollior dormit, q; durior in vita legessit. **C** Post mentis enim ipa mēbra nra lectulos nros propositum cupare, in quibus aie nostre velut in quodam stratu suauissime demorant. **C** Quod quidēctem propheta

Luc. 17

ps. 4.

Beate dominica Ser-
mo beati Vacini episcopi.

Superiore dominica

Capitulum euangelicum dicerent par...
sequetur decurramus. Delcripsimus et quid esset...
Auc. 17

P. 4.

Bar. 2.

lam sensisse arbitros, cu d. Antuerum strati eius...
Petrus in infirmitate quierit, ut q fuerat pau...
mirationis aliquid erit, ut fracti lectuli lignea cra...

Bona sermo. Luca. xxi.
In illo tpe. Dicit Jesus discipulis suis:
Erunt signa in sole et luna et stellis, et in terr...

Optimus ac red-
ptor n paratos nos inuenire delide-
rans, fenestret mundi q malaequan...
tur denuntiat, ut nos ab eius amore psecat, appo...

nostri voce subiungit: Quasi presentibus hoibus p...
more et ex peccato et supuenit uirtuosus orbi. Na...
virtutes celoz mouebunt. Quid emi dñs virtutes...

Jaco. 4.

I. Joh. I.

Heb. 10.
Psa. 14.

Soph. I.

Agge. 2.

lunt, q nec psci, nisi transiundo possunt. At q ces...
tu terra transibunt, pba aut mea no transibut. Ac...
si apte dicat. Sed qd apd vos durabile e fine mu...
ratione, durabile ad eternitate no e, q ome qd apud...

Auc. 17

Ausat. 4.

Psal. 13

Hom. 3.

Ezech. 1

Intima spualia alimeta pducant. De qbus alimen-
tia Paul' ap'st ait. Lac vobis porri dedi. no esca.
I. Cor. 3
Hebr. 5
Psal. 50
2. Tim. 3

Hominita tertia Mat
thei vndecimo.

In illo tpe: Tu audisset Jobanes in vin-
culis opera Ehzkii. mites duos de disci-
lis suis ait illi. Tu es qui venturus es: Et
reliq. Homilia beati Grego. pape habita
in basilica sanctor' Barcell' & Petri.

Querendum est no-

bis fratres charissimi Johannes p'ro-
pheta. & plufq' p'pheta. q ventur' e ad
Jordanis baptisma dnm offedit
dicēs. Ecce agnus dei. ecce q tol-
lit peccā mudi. q & humilitate sua. & diuinitate eius
potentia p'derans dī. Qui de terra ē de terra loq'
tur. q aut de celo venit sup oēs ē. cur in carcere po-
situs mites dicit quos loquitur. Tu es q venturus
es. an aliu' exspectam'. Tūq' si ignoraret quē offe-
derat. & an ipse sit nesciat. quē ipm eē p'pheta dō.
ba ptizādo. on dēdo clauauerat. S; h' cur' q'nto soluti-
us il' gete ret t'pa & ordo penit'. Ad Jordanis em-
issioe postius. q ipse redemptor mudi esse asseruit.
millus vero in carcere an ipse veniat requirit. non qā
ipm redēptōe esse mudi dubitet. sed qrit vt sciat
si ipse in mundum venerat. p se etiā ad inferni
claustra descēdat. Quē em' precurrens mundo nun-
tiauērat. hūc motus dō ad inferos precurrebat. Ait
q. Tu es qui venturus es. & c. Ac si apte dicat. Si
cur p hoibus nati dignat' es. an etiā p hoibus ad
inferos descēdere digneris in finna. vt q natiuitatis
tue precuro: extitit. de censionis etiā precuro: fūā.
& ventus inferno te nuntiem. quē iā venisse mundo
nuntiauit. Ande & inq' situs dñs. enumerat' potentie
sue miraculo. de mox & p'otinus humilitate res-
pondit dicēs. Tūc vident. claudī ambulānt. les
prosi mandant. surdī audiunt. mortui resurgūt. pau-
peres euangeliz' antur. Et beatus est qui non fue-
rit scandalizatus in me. Alis tot signis. tantisq' vir-
tutibus non scandalizari q's potuit. sed admirari.
Sed infidelis mēno graue in illo scādala pertulit.
cum eum & post tot miracula mortentem vidit. An
q' Paulus dī. Hos aut' predicam' Chzisti cruci-
fisi. Judeis q'dē scādali. gentibus aut' fultis.
Stultū q'ppe hoibus vsum est. vt p hoibus auzo-
ritate moreretur. & inde s' eum homo scādalum sum
p'sit. vnde et amplius d'ebitor' debuit. vt homo
raretur. Nam tāto deus ab hominib' dignius ho-
notandus est. quāto pro hoibus & in signa suscepit.
Quid est q' dicere. Beatus qui non fuerit scādali-
zatus in me. nisi aperta voce abiectionem mortis
sue & humilitate signare: Ac si patenter dicat. Abi-
ra q'dē factio. sed abiecta p'peti non dedignor. Et
q' moriendo te subieq'. cauendum valde est homi-
bus. ne in me motē d'epiciant qui signa venerant'
tur. Sed dimittis Johānis discipulis. q'd de eodē
Johāne turbis dicat audiamus. C'Quid existis vi-

I. Cor. 1
I. Cor. 1

dere in deserto arundinem vēto agitatā: Quod vī-
delicet non asserendo. sed negando intulit. Arundi-
nem quip' pe mox vt aura confisterit in partem alte-
rā inflectit. Et q'd p arundinē. nisi carnalis animus
designat: qui mox vt fauore. vel detractioe tangi-
tur. in partem quālibet inclinat. Si em' ab humano
ore aura fauor flauerit. hūc erit ex tollit. totiq'
se quasi ad gratiam inflectit. sed si inde ventus de-
tractiois eruperit vnde aura laudis veniebat. mox
hunc quasi in partem alterā ad vim furor' inclinat.
Sed arundo agitata vento Johānes nō erat. quia
hunc nec blandū gratia nec cuiuslibet detractio in
ira aspe' faciebat. nec p'sp'era hūc erigere. nec ad e-
uersā nouerant inclinare. Arundo ergo vento agita-
ta non erat. quē ab status sui rectitudine nulla rez-
varietas inflectebat. Dīcamus ergo fratres chari-
ssimi arundo vēto agitata nō est. solidumus aut'
inter auras linguaz. postus stet inflexibilis star-
mentis. Nulla nos detractio ad iram puocet. atq'
ad remissionem inutilis gratie nullus fauor incit-
net. nō nos prospera eleuent. non aduersa pertur-
bent. vt q in soliditate figimur neq' q'rez transiit'
um mutabilitate moueamur. Adhuc aut' de o'f' fan-
citate subiungit. C' Sed quid existis videre in
deserto hoīem mollibus vestitū: Ecce qui mollis-
bus vestitur in domibus regum sunt. Cameloz
enim pilis vt scitis vestitus Johānes fuisse decti-
bitur. Et quid est dicere: Ecce qui mollibus vestitū.
tur in domibus regum sunt. nisi aperte demonstra-
re q non celestis. sed terreno regē militat' h' qui
deo perpet' aspera fugiunt. & solis exterioribus de-
dit. p'itis vite molliem & delectationē querunt.
Nemo ergo existimet in fluxu. atq' studio pietatis
rū vestium pctū oesse. q' si hoc culpa non esset.
nullo modo Johānem dñs de vestimentis sui asper-
tate laudasset. Si hoc culpa non esset. nequaquam
Petrus apostolus per epistolam feminas a petio-
saz vestitū appetitū p'p'eteret dicēdo. Nō in veste
p'iosa. P'etate ergo q' culpa sit hoc etiam viros ap-
petere. a q' curauit pastor ecclesie & feminas p'p'ri-
bere. Quāuis h' q'd Johānes nō eē vestitus moll-
bus dī. p' significationē intelligi & alr pōt. Ab illi-
bus em' vestitus nō fuit. q' vita peccantiū nō blan-
dimēt' fouit. sed virgoz aspe inuocatiōis increpauit
dicēs. Bentinavitaz q's vobis demōstrauit fuge-
re a v'itura ira: An & p Salomonē dī. Verba sapi-
entū q's stimuli & q's clauī in altum decti. Clausi
q'ppe. atq' stimulis sapientū verba p'parant. quia
culpās delinquentū necitūit palpāre. sed pungere.
C' Sed q'd existis videre in deserto propheta: Qui-
tam dico vobis & plufq' p'phetam. Propete qui-
pe ministeriū ē ventura p'dicere. non etiam demon-
strare. Johānes ergo plufq' p'pheta est. qui eum
quem p'currēdo p'p'etateauerat. etiam offendendo
monstrabat. Sed q' arundo vento agitata esse des-
negat. q' non esse vestitus mollibus dī. prophete
nomen huic impar esse perhibetur. nam q'd digne
dicit possit au' iamus. Sequit' C' h'ic est enim de q'
scriptum est. Ecce ego mitto angelum meum ante
faciem tuā q' p'parabit viam tuam ante te. Et em'
Ecce angelus. hoc latine nuntius dicitur. Recte
ergo qui nuntiare sup'num iudicem mittit angelus
vocat. vt dignitate seruet in noīe. quam explet in
opatione. Alū q'ppe nomen est. sed vita nomine in-
ferior non est. Et in f'ies charissimū non ad iudici-
um nostrum dicamus. q' omnes qui sacerdoti nomi-
ne censent. angeli vocantur. propheta attestante q'
ait. Labia sacerdotis custodient scientiam. & legem
requēnt ex ore eius. q' angelus dñi exercituum est.

I. Pet. 3
I. Pet. 3
Mar. 5
Eccl. 12
Mat. 42
Luc. 17
Abala. 2

Sed huius altitudinem noi' etiā si vultis vos pos-
sitis mereri. Nam vnusquisq' vestrū inquantū suf-
fecit. inquantū gratiā superne aspiratiōis accepit
si a prauitate p'otimū reuocet. si exhortari ad be-
ne operandū curat. si exterū regnū. vel iupplicium
errant' denuntiat. si cuncte annuntiationis p'ba im-
pendit. p'fecto angelus exstitit. Et nemo dicat mo-
nere nō sufficere. exhortari idoneus nō sum. Quā-
potes exhibe. ne male seruatiū talentum quod acce-
peras in tomentis erigaris. Neq' em' plufq' vni
acceptat qui h' abfcondere magis studuit q' erogare.
Et scimus q'd in dei tabernaculo nō solū p'phar-
e. sed p'cipite dño etiā carbi facti sunt. Per p'ph-
alas quip' doctrina exherberans. p' cathos vero
parua atq' angusta scientia designatur. Alia do-
ctrina veritat' plenius audierunt mentes inebnar.
p' hoc q' quod dicit. p'fecto phialā porrigit. Alr'
explet' ad sentit non valet. sed q' hoc vtiq'z densi-
tate. p'fecto p' cathū gustū p'ebet. In dei ergo
tabernaculo. id est. in lecta ecclesia postit' si per do-
ctrinam sapientie ministrat' phialas minime pore-
tis. inquantū per diuinā largitate sufficit' p'otim-
ia vestris boni verbi cathos date. inquantū vos
p'fectis penit' eratis. etiam vobiscū alios trahite. in
via dei socios habere desiderate. Si quis vestrum
ad for' aut ad balneum pergat. quod otiosum esse cō-
siderat vt secū veniat inuitat. P'p'ia q' terrena actio
vobis vestra pueniat. & si ad deū tendis curate. ne
ad eū soli veniat. hūc etenim scriptum est. Quis
audire dicat vent'. vt q' iā in corde vocem sup'ni amo-
ris acceperit. foras etiā p'otimū vocē exhortatio-
nis reddat. & fortasse panē vt indigenti elemosinā
porrigat. non h'z. sed maus est quod tribuere va-
let qui linguam habet. Plus em' est verbi pabulo vi-
ctura in perpetuū mentem reficere q' ventrē mori-
tore carnis terreno pane sariare. Nolite ergo fra-
tres p'otimū vestre elemosinā verbi subrabere.
Iudei vos ad monē. vt ab otioso sermone p'ar-
camus. inuititer loq' de clauimus. inquantū reniti.
lingue phialentus. in ventum v'ba non defluant cū
index dicit. Omne h' b'ū otiosum quod locuti fuerint
hoīes. reddent rationem de eo in die iudicii. Otio-
sum quippe h' b'ū est aut quod vilitate rectitudinis
aut ratione h' b'ū esse necessitatis caret. Otiosa ergo col-
loquia ad edificationis studium vertite. q' celerit'
me huius vite t'pa fugiant considerate. q' distric-
tius iudex veniat attendere. Hunc ante oculos cordis
vestri ponite. hunc primoz vestroz mētibus int'ri-
mate. vt inq'ntū vires supplicium si amittiare eū nō
negligit'. vocari ab eo angelū cū Johāne valeatis.

De eadem dominita.

Sermo beati Damiani episcopi.

Qui sunt in illa no-

tere duo in lecto. & due molētes in vni. &
duo in agro. de quibus omnibus binis
singuli assumuntur. & singuli reli-
quunt'. Tria g'ia hoim h'ic vidēt'
significari. Anū eoz q' otū & q're eligūt. neq' nego-
tis secularibus. neq' negotiis ecclesiasticis occupati
q' illos q' celestis noīe significata ē alter eoz q' in ple-
bulo constituitur reguntur a doctozibus. agētes ea
que sunt huius seculi. quos & feminarum nomine si-
gnificat. q' consiliū vt dixi p'itoy regi eis erpe-
dit. & molentes dixit p'ot' tempozaliū negotiozū
obd' atq' circumtum. quas tū in vni molētes dicit.
in quātū de ipis reb'us & negotiis suis p'bet v'ibus

ecclesie. Tertium eoz qui operant' in ecclesie mini-
sterio tanq' in agro dei. de qua agricultura aposto-
lus loquit' dicens: Dei agricultura estis. dei edifica-
tio estis. In h' agro tribus g'itibus. bina sunt rur-
sus g'ia hoim in singula. & p' probez f'iaz v'itū dis-
cernunt. Cum em' oēs ad ecclesie mētibus p'nerit vt
deantur. adueniente tū r'atione tribulationis. & ex-
illio qui sunt in agro. & ex illio qui sunt in negotiis es-
cult'. & ex illio qui deo ministrant in ecclesia. aliquid p-
maneat. aliqui cadunt. Qu' perm'ant' assumunt'. q'
cadunt relinquant'. Ergo vni' assumet & vnus reli-
quet. nō q' de duobus hoibus dicit. sed de duob'z
g'itibus affectionum in singulis generibus r'itū pos-
sionum. In illa ergo nocte dicit. in illa tribulatio-
ne. Ad ipsa tria g'ia q' assumunt'. arbuoz p'nerit
etiam tria illa noia v'itoy r'itoy. quos solos libera-
dos & zechiel p'pheta denuntiat. Hōe. Daniel. &
Job. Audeat em' h'oc p'nerit ad eos. p' quos ec-
clesia regitur. sicut per illum in aqua arca gubernata
est. q' figuram gestabat ecclesie. Daniel aut' quia
elegit celibem vitam. i. nuptias terrenas p'tempit.
vt licet dicit ap'st. Sine solitudine viuere cogitās
q' sunt dei. genus eoz qui sunt in otio significat.
sed tū fortissimi in ventationibus. vt possint assumi.
Job aut' q' & ventos habuit & filios. & amplas terre
nāq' rez copias. ad illud genus p'inet. cui molendi-
num deputatū est. sed tamē vt sint fortissimi in t'eta-
tionibus. sicare ille fuit. nō em' aliter assumi poterūt.
Hec puto esse alia genera hoim. quibus s'at eccle-
sia q' ista tria. habentia binas differentias p'oper
assumptionem & relictionem. h'ic in singulis mul-
ten vnitatem & currentes possint inueniri.

Seria. iiii. quatuor tēpo-
rum. Luce primo.

In illo tempore: Diffusus est angelus ga-
briel a deo in ciuitate Salice. cui nomen
Nazareth. ad virginem desponsatā viro.
cui nomen erat Joseph de domo David.
& nomen virginis Maria. Et reliqua. Ho-
m. vñ. Bede p'el' b'eteri.

Exordium nostre re-

deptionis fratres charissimi. hodierna no-
bis sancti euangelii lectio commemorat.
que angelum a deo de celis missum narrat ad vir-
ginem. vt nouā in carne natiuitatem illi dei p'cedi-
t' caret. per quā nos abiecta vetustate noxia. renoua-
ri atq' inter filios dei computari possimus. At ergo
ad p'omissae felicitate mereamur dona pertingere p'ri-
modia eius m'itēa curremus auzo p'cipere. C' h'ic
v'us est em'. inq'. angelus Gabriel a deo in ciuitate
Salice. cui nomen Nazareth. ad virginem despon-
satā viro. cui nomen erat Joseph. Ap'ū p'fecto huius-
mane rest'arandis p'ncipiū. vt angelus a deo mis-
teret ad virginem parum p'lectandam diuino. q' p'ri-
mo perditionis humane fuit causa. q' serps a dia-
bolo mittebatur ad mulierem ipsū superbe decepti-
bolom. immo ipse in serpente diabolo veniebat. q' p'ri-
mo genus humanū deceptis patribus h'mis immortā-
litate gloria nudaret. Ergo mos intrauit per fe-
minam. at p'cedit & vita per feminā. Illa a diabolo
seducta. per serpētē viro gustū necis obtulit. hec
a deo edocta per angelū mundo auzorem saluē ed-
dit. Adhuc est ergo angelus Gabriel a deo. Naz-

Eze. 14.
I. Cor. 3

ro aut legimus, qz apparentes hoibus angeli desig-
gnat ex noto qd ex quiescunt fit ideo vtiqz fit, vt etia
noie ipso qd ministratur veniat insinuet, Sabri
et nansqz fortitudo dei d, Est merito tali note pful-
get q nascitur in carne dno testimoniu perhibet.
De q apparet in Pal. Dns inqz forz z potes, dñs
pote in plio. Nio nimir plio q potestates acreas
debellare, z ab earz tyrannide mundi veniebat eri-
pe. Ad hinc despiciat vno, cui nome erat Zo-
seph de domo David, z nome yginis Maria. Qu
d de domo David, no tm ad Ioseph, s etia pmet
ad Maria. Regis naqz erat pceptu vt de sua qf
qz tribu, ac familia duceret vxore, aplo dqs attestat
re, qui ad Timotheu scribes ait, Ademor esto dñs
Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine
David scdm euangelii meū. Ideo em veracit ex
semine David ortus est Christus, qz incorrupta eius
genitrix vna de stripe David originem duxit. Cur
aut ipse no de simplici virgine, s de desponsata vl
ro capi z nasci voluerit, plurime a patribz ratio-
nabiles cause pferunt, e qbus p maxima est, ne ve-
lut stupi rea danaret si vix no habes filiu procre-
aret. Deinde vt in his etiā q domestica cura natu-
raliter exigitur puerpera solatio sustentaret vir-
tu. Apotebat aut beata Maria hie viru, q z testis
integritatis ei? certissimus, z nati ex ea dñi, ac salu-
tatoris nostri esset nutritus fidelissimus, qz z p
eo parulo secudu legē hostias ad tēplū deserret,
z eū instante persecutione articulo in Egyptu cū
matre ferret, ac referret, aliqz illi perplura que af-
sumpte humanitatis fragilitas posebat, necessa-
ria ministraret. Nec nullū obuiū si quis illū ad te-
pus eius filiu creditū, qd predicantibus apostolis
post ascensionē eius cunctis palā credētibz quod
de virgine natus esset patuerit. Nec pretereandū
est quod beata dei genitrix meritis precipuo etiā
noie testimoniu reddit, interpretatur em stella ma-
ris. Est ipsa quasi sidus eximiu inter fluctus seculi
labentis gratia privilegij specialis refulit. Et
ingressus angelus ad ea dicit, Ave gra plena dñis
recti, benedicta tu in mulieribz. Que salutato qz
tū hūane consuetudini inaudita, tm est beate Ma-
rie dignitati congrua. Vere etenim gratia erat ple-
na, cui diuino munere collatu est, vt prima inter fe-
minas gloriosissimū deo virginittatis munus offer-
ret. Unde iure angelico aspectu simul z affatu me-
ritu perfrui, q angelica fudebat vitā imitari. Ae-
re z ipsa gra erat plena, cui ipm p que gra z veri-
tatis facta est, Iesum Christū gnare donatu est. Et
ideo vere dñs cuqz illa erat, quā z prius nouo casti-
tatis amore a terrenis ad celestia desiderada sustu-
lit, z post modū mediāte hūana natura omī plentu-
dine diuinitatis consecrauit. Vere qz benedicta int
mulieres, q sine crepto muliebri additione cū de-
coze virginittatis gauisa est honore parentz, quodqz
yginē matre decebat, deū filiu pcreauit. Ne post
qz more hūane fragilitatis, z visione angelica z in-
solita ē salutarie turbata, mor idē angel? eā repe-
tere serone ne timeat horatz, qdqs marie timore
pellere sfueuit, qñ dñi cognita ac domesticā ppiio
eam noie vocat, z que gra plena diceret, diligenter
edocet. Et hie times (inqz) Maria, inuenisti em
gr am apud deū. Ecce accipies in vtero z paries fi-
liū z vocabis nome ei? Iesus, h erit magn? z filius
altissimi vocabitur. Et otandū colerit ordo verbo
rū, z tanto arcuus est cozdi inferendus, quanto ma-

Psal. 23

2. Ti. 2.

nifeste patet, qz in his tota redēptionis nostre lum-
ina pstitit. Nā manifestissime dñs Iesum, id est, sal-
uatorē nrm, z vtz dei priu z vtz hois maris filiu
pdicant, Ecce (inqz) cōcipies in vtero, z paries fi-
liū. Agnosce vtz hunc hoiez verā de carne virgiz
assumisse substantiā carnis. Et hie erit magnus z fi-
lius altissimi vocabit. Lōtierre eundē etiā dē vtz
de deo vero, z eterno pñ filiu p se esse coeternū. Qu
aut futuro tpe d, hic erit magnus, z filiu? altissimi
vocabitur, nemo ita intelligendū putet, quod dñs
Christus an partū virginis nō fuerit, s ita h pot?
dictū intelligamus, qz potentia diuine maiestatis
quā dei filius eternalit habuit, hāc idē hō natus ex
tpe acceperit, vt vna in duabus naturis psona eēt
mediator, ac redēptiois nostri. Et dabit illi dñs
deus sedē David patris eius. Sedē David regnū
dī Israelitice plebis, quod suo tpe David tubente
parit z iuuante dño fidei deuotione gubernauit.
Dedit ergo dñs redēptioi nostro sedē David pñs
eius, qñ hunc de genere David incarnari disposu-
it, vt populū quē David tpali rexit impio, ipse gra-
tia spirituali ad eternū prouoceret regnū. De quo
apls ait, Qui eruit nos de potestate tenebrarū, et
transfuit in regnū filii dilectionis sue. Hinc est q
idē pplus diuino admōitiois inflatu, cū pasurus
ille Hierosolimā properaret, in ei? laudē gaudēs
decantabat. Bñdicit? q venit in noie dñi rex Ista-
el. Et iuxta aliū euangelistā. Benedictū qd venit
regnū patris nostri David. Aderat em tps q redē-
ptio per eius sanguinē mundo rex agnosceret, non
solum domus David, sed z totius ecclesie, immo omī
pditoz z rectorz seculoz. An recte angel? postqz d-
xit, Et dabit illi dñs sedē David patris eius, conti-
nuo libiū rexit. Et est regnū in domo Jacob in eter-
nū. Domū naqz Jacob ecclesia dī vniuersale, qz si
de z confessionē Christi ad patriarchaz pñerit lo-
te, siue in his q de patriarchaz stripe carnis origi-
nē duverunt, seu in illis q de alijs nationibus carni-
liter editi, spirituali lauacro sunt in Christu renati.
Et In q vtz domo regnabit in eternū, z regni eius
nō erit finis. Regnat qpe in ea in pñti vita, cū ele-
ctoꝝ corda p fidē z dilectionē nō inhabitans regit
atqz ad percipiēda supeme retributiois dona, cō-
tinua protectione gubernat. Regnabit in futuro,
cū eodē finito statu tēpo: lis erit, ad habitati-
onē patrie celestis introducit, in qua presentī eius
visione semper adiuncti, nihil aliud agere, qz eius
vacare laudibus gaudēt. Quia autē Maria ad
angelū. Quomodo fiet istud, quomā vtz nō cogno-
sco? Nō modo, inqz, fieri potest vt cōcipiā patri-
qz filiu, que in castissima virginittatis vitā cōsum-
mare disposuit? Non aut quasi incredula verbis an-
geli, quō h impleri valeant, inquirat, sciebat certe
qz oporteret impleri, quod z ruc ab angelo audiebat
z prius a propheta dictū legerat, fed quo id ordi-
nē cōplendū sit interrogat, qz vtz ppheta q hoc vtz
rū predixit quō fieri possēt nō dixit, fed angelo di-
cendū reseruauit. Et Bñdes q angeli? dixit ei, Spi-
ritus sanctus superueniet in te, z vtz? altissimi ob-
umbabit tibi. Ideo qz quod nascet ex te sanctū,
vocabitur filius dei. Superueniens in virginē spi-
ritus sanctus duobus modis in ea diuine sue poten-
tie efficacitā ondit, qz z mentē illius adeo quantum
humana fragilitas patit, ab omī vitioꝝ sordē casti-
ficauit, vt celesti digna eēt parit, z in vtero illius
scdm ac venerabile redēptioꝝ nri cozp? sola sui ope

Coll. 1.

Joh. 12

Mat. 12

Luc. 24

Mat. 4

ratiō creauit, id est, nullo interueniente virili atta-
ctu, carne de carne virginis, sacrosanctā de intem-
perata formauit. Quē em pns aperte spm scdm dixit,
hunc ipm de nouo virtutem altissimi nominauit, iux-
ta hoc qd cū dñs eisdem spūs aduentum dicit?
pulis promitteret ait, Et ego mitto p omniūm pa-
tris mei in vos, et vos autē sedere in ciuitate quoꝝ
adujs induamini virtute ex alto. Quibz dicit autē
beate dei genitrix virtus altissimi, qua spiritus san-
ctus cox illius cum temperat, ab omni estu concupi-
scencie carnalis temperat, emundauit a desiderit-
is temporalibus, ac domo celestibus mētem simul
illius consecrauit z corpus. Ideo qz z quod nascet
ex te sanctum, vocabatur filius dei, quia de sanctifi-
catione spūs concipies, sanctum erit quod gignit.
Congruū conceptioi naturas, vt que contra hu-
mane conditiois morem virgo concipis, supra hu-
mane consuetudinis modum dei filium generes.
Omnes quippe homines in iniquitate cōcipimur,
in delictis nascimur, sicut autē donante deo ad
vitam proxiātinā sumus eternam, ex aqua z spū-
ritu renascimur. Solus vō redēptioi nostre pro nobis
incarnari dignatus, mor sanctus natus est, quia si-
ne iniquitate conceptus est. Possumus sane in eo qd
dicit, Et virtus altissimi obumbabit tibi, aliū qd dā
de sacramento dñice incarnationis intelligere. Ob-
umbari em nobis dicimus, cum seruente merita
non sole, vel arborē dñi, vel aliud quodlibet obū-
braculi genus inter nos z solē opponimus, quo ar-
dore eius vel lucē nobis tolerabiliorem reddamus.
Redemptioꝝ nostri nō immerito solis luce, vt
ardore designat, qui nos veritatis scientia illustrat
z amore inflamat. Unde ipse per prophetā dicit.
Vobis timentibus dñm meum oritur sol iustitie.
Cuius scilicet solis radios beata virgo suscepit qñ
dñm concepit. Sed idē sol idē est, diuinitas redem-
ptioi nri tegmine sue hūane nature qñ obumbrat-
culo qdam obertit, q mediante virginis eius viscera
ferre sufficeret. Sicut virtus altissimi obūbravit
et, dñi diuina Christi potētia, z eā pentialit imple-
uit, vt z capi ab illa posset, substantia se nostre fragi-
littatis obnubilauit. Et ecce Elisabeth cognara
tua z ipsa concepit filium in senectute sua. Nō qua
si incredulā et repulsi hostat ad fidem, sed vt bene-
fā credenti q auderet, ampliora su pte dispensatio-
nis miraculo replicat, vt q dñm virgo erat partu-
ra, sicutiorem quoꝝ dñi de ann, ac diu sterili pare-
te cognosceret esse nascitur. Nec mirandum iuxta
hystoriam qd Elisabeth cognara dī Abarie, cū si-
perius hec de domo David, illa de filiabus Aaron
orta esse narrat. Legimus naqz qd ipse Aaron de
tribu Iuda de q David ortus est vxorē accepit, scz
Elisabeth filiam Aminadab foroz Naalon, q fuit
dux tribus Jude in deserto cū egredere de Egypto.
Xurlosim regnauitbus David posteris, legi-
mus q Joiaa porifer maximus vxorē habuit de
tribu regali, h est, Iosabeth filiā regis Ioram. Ipe
est Joiaa cuius filiu zachariā vtz prophetā atqz
sanctissimū lapidauerunt inter templū z altare, si-
cut etiā ipse dñs beatoꝝ marty z mentionē faciens
in euangelio testat. Unde tribus vtz qz, h est regia
z sacerdotalis, cognatione semp ad inuicē probaf-
esse conuincit. Potuit autē hmc iunctio etiā recē-
tior tpe fieri, datā nuptū feminis de tribu in tri-
bu, vt manifeste beate dei genitricē, q de tribu re-
gia defecit cū tribu sacerdotali cognationē gnāis
habuisset, haret, qd mysteris celestibus apertissime
pignit. Apotebat naqz vt apparet in mudo medi-
atoꝝ dei z hoim de vtz qz tribu carnē, originē habe-

ret, qz nimis ipse in humanitate assumpta vtz qz
habituus erat psonā, sacerdotis scz z regis. Sicut
dē de regia eius patē, q elect? suis regnū penne rit-
buit, z pñs facit euageliū lectio testat, q regnabit
in domo Jacob in eternū, z regni ei? nō erit finit.
Porro de pontificali eius dignitate in qua pro no-
stra redēptione hostiā sue carnis offerre dignat?
ē, testat ppheta q ait, Tu es sacerdos in eternū, scz
cū dñs ordiē Melchisedech Accepta autē tāta gra
videamus btā Maria in qta humilitatē arce perli-
stat. Et ecce, inquit, ancilla dñi, fiat mihi zc. Ma-
gnā qppe humilitatis pstantiā tenet, q se ancillam
sui pctoris dū mī eligit appellat. Beata in multes-
ribus angelico oraculo predicat, incognita adhuc
ceteris mortalibus arcana nostre redēptionis edo-
ces, nec se fī de singularitate meriti excellentē, sin-
gularitē extollit, s potius sue ordiois ac diuine di-
gnationis in oibus memor, famularē se Christi incō-
torio humiliter adūgit, famularā Christi deuota
quod lubet impendit. Et ecce ancilla dñi, fiat in-
qz mihi scdm verbū tuū. Fiat vt spūs sanctus adue-
niens me celestibus dignā mysteris reddat, fiat vt
in meo vtero filius dei humane substantie habrum
induat arqz ad redēptionē mūdi tāqz ipsonus luo p-
cedat de thalamo. Cuius vocē mentēqz nos ofres-
charissimū p modulo nō sequētes, famulos nos esse
Christi in ciuit? actioibus nris motibus recolemus
eius sp oblectis oia cozpie nostri membra mōcipie-
mus, ad eius implectā volūtatē totū meū, nostre dī-
rigamus in tutum, sicut pceptis eius muneribus,
gratias recte viuēdo reddamus, vt ad maiora pēti-
pienda digni existere mereamur. Precemur scdū
cū btā dei genitricē, vt fiat nobis scz z hūb ei?, scz
illd hūb, qz rōnem sue incarnationis ipse dispōsit d-
ces. Sic em dilexit deus mundū vt vngentū filiu
sūū daret, vt ois q credit in ipm nō perat, sed bēat
ad vitā eternā. Nec onūatū qm nos de pñntis
adeo clamantes hētus exaudire dignabit ppter qd
necdū se cognoscentis adeo ad pfundā hanc analē
lachrymaz descendere dignatus est. Iesus Chris-
tus dñs noster, q vuit z regnat in vnitare pīssan-
cti deus, per omnia secula seculoz. Amen.

Pia. Ioy

De rademferia. Sermo

beati Leonis pape.

Am de aduenture

gnit dei, et de fine temporum mundi
discipulos suos saluato: instrueret, to-
tamqz ecclesiam suam in apostolis erudiret. Zane-
te, inquit, ne forte gaudent corda vestra in crapu-
la z ebrietate, z secularibus cogitatiōibus. Quod
vtriusqz pceptum dilectissimi ad nos specialiter pro-
perare cognoscimus, quibus deunitatis dies, etiā
si est occultus, non dubitatur esse vicinus. Ad cui?
aduentum omnem hominem conuenit pparari, ne
quēsciat vntri de ditum, aut curtes secularibus in-
ueniat implicatum. Quotidiani enim dilectissimi
experimento probatur, scilicet carnis aciem men-
tis obtundit, z ciboz nimietate vigoꝝ cozdis hebet-
satur, ita vt delectatio edendū cozpozis contraria sit
saluti, nisi ratio temperantie obstat illecebre, z q
futurē est oneri subtrahat voluntati. Quāuis enim
nisi sine anima caro desideret z inde accipiat men-
tis vnde sumit z motus, eiusdē tamē anime est que
dā subdite sibi negare substantiē, z interiori iudicio
ab inueniētibz exteriora frenare, vt a cozpozis
cupiditatibus sepius libera, in aula mentē possit di-

sine vacare sapientie, ubi omni strepitu terrenarum
silente curag, in meditationibus sanctis & in delictis
letet eternis. Quod & si in hac vita difficile est conti
nari, potest tamen frequenter assumi ut sepius, ac
diutius spualibus q̄ carnalibus occupemur. Et cum
melioribus curis maioris impendimus moras, ad
incorruptibiles divinitas empi temporales transeunt
actives. Iustus observat vitas dilectissimi in
ecclesiasticis p̄cipue est constituta ieiunium, q̄ doctri
na sancti spiritus ita per totius anni circulum distribu
ta sunt, vter abstinente omnibus sit ascripta tempo
ribus. Siquid ieiunium verni in quadragesima,
estiuum in pentecoste, autumnale in mense Junio,
hyemale autem in hoc qui est decimus celebretur,
intelligentes divinis nihil vacuum esse preceptis,
& verbo dei ad eruditionem nostram omnia elemē
ta ferre, dū p̄ ipsius mundi cardines quasi p̄ qua
tuor euangelia inestabili tuba discimus, q̄ d̄ p̄
cennus & agamus. Dicente enī propheta, Relinā
rā gloria dei, & opa manū eī annuntiat firmamē
tā. Dies diei eructat v̄bi, & nox nocti indicat scien
tā. Quid est qd̄ nobis veritas non loquit? p̄p̄
sua voces in die, ipsius audiant in nocte. Et pulcherrima
tudo regis vniū dei officio conditum non desinit
cordis aurib⁹ magistram insinuare rationem, vt in
uisibilia dei per ea que facta sunt intellectu cōspici
ant, & non creaturis, sed creati omnium seruati.
Cum ergo vniuersa vitia per continentia destruan
tur, & quequid auaritia sitit, quequid superbia am
bit, quequid luxuria concupiscit, huius vitioris
soliditate superet, quis non intelligat quantum no
bis p̄sidiū per ieiunium conferat? In quibus discit
ur, vt non solum a cibis, sed etiam ab omnibus car
nalibus desideris temperet. Alloquin superfluum
est fastidire esuriam, & inquam nō deponere volū
tatem, recito affligi cibo, & a conceptu non desillire
peccato. Carnale est, nō spūale ieiunium, vbi soli cor
pori non parcat, & in his que omnibus delictis nocē
tiosa sunt permancet. Quid p̄dest anime fortis age
re q̄ si dñam, & intus feruere captiuam, membris im
perare, & ius pp̄rie libertatis amittere. Et merito
plerunq̄ paritur famulam rebellantem, que nō red
dit dño debitam seruitutem. Quia nō q̄ corpus ab
efficiis, mens ieiuet a vitis, & curā cupiditates ter
renas, regis sui lege diiudicat. Ademerit primā
dilectionē deo, scōdam debere, primo, oēs q̄ affect⁹
suos hac regula dirigendos, vt nec a cultu recedat
dñi, nec ab vtilitate p̄serui. Quō autem deus colit,
nisi qd̄ ip̄i placet, placet & nobis, nec ab eius im
perio nosse vnq̄ resistit affectus? Quō si hoc qd̄
ille vult volumus, ab illo sumat infirmitas nra vir
tutem, a quo ipsam accipimus voluntatem. Deus
enī est, sicut ap̄ls ait, qui operat in nobis & velle &
perficere p̄o bona voluntate. Nec superbia itaq̄
homo inflabitur, nec desperatione frangetur, si bo
nia diuinitus data in gloriam dñi vras, & ab his
desideria sua reuocet que sibi nocturna cognoscit.
Abstinens enī ad inuidie malignitate, a luxurie dis
soluēte, a perturbatōne iracundie, a cupiditate vni
dicte purificabit veri satisfactio ieiunium, & inco
ruptibilib⁹ delictis vacante pacet, vt p̄ vnq̄ sp̄
rituale etiam terrenas copias in celestem nouerit
transferre substantiam, non sibi condendo que ac
cepit, sed magis a magis multiplicādo quod de
derit. Unde patere charitatis affectu dilectionē ve
strā monemus, vt ieiunium mensis decimi, fructuo
sus vobis elemosinaz largitate faciat, gaudētes
quod per vos dominus p̄ pauperes suos pascit & ve
lit, quibus vnq̄ postea eas quas vobis contulit tri

buer facultates, nisi per ineffabilem misericordiam
suam, & illos iustificare velle de patientia laboris,
& vos de opere charitatis. Quarta igit & sexta se
ria ieiunemus, sab bar autem apud beatissimi Pe
trum apostolum vigilas celebremus, qui & oratio
nes & ieiunia & elemosinas nostras precibus suis
dignabitur adiuuare, per dominum nostrum Je
sum Christum, qui cum patre & spiritu sancto vni
t & regnat in secula seculorum. Amen.

Seria sexta quatuor tem
porum. Lucei.

In illo tempore: Exurgens Maria, abi
it in montana cum festinatione in ciuitate
Iuda, et intravit domū Zacharie et salu
tauit Elizabeth. Et reliqua. Homilia vne
nerabilis Bede presb.

Actio sancti euange
lii

Litiam audiuimus, & redemptionis no
stre nobis semper viteranda primordia
predicat, & salutaris semper viteranda humilitatis
remedia commendat. Nam quia peffe superbie
tractum genus humanum perierat, decebat vt me
dicamentum humilitatis, quo sanaretur, prima
mor incipientis salutis tempora preterderent. Et
quia per temeritatem seducte mulieris mors in mū
dum introierat, congruum fuerat vt ad indicium vī
tereuerterentis mulieres fe deuot & humilitatis inui
cem, ac pietatis preuenerent obsequis. P̄ior ergo
nobis beata dei genitrix ad sublimitatem patris ce
lestis iter ostendit humilitate, non minus religio
nis q̄ castitatis exemplo venerabilis. Siquid glo
ria virginet & inemerat copiosius in limat, vbi
neq̄ nubent neq̄ nubent, sed flum sicut angelū dei
in celis. At virtute mentis eximia qua ad hanc per
tingere de beamus indicat. Nam sicut precedere
secti euangelii lectioe cognouimus, postq̄ angelica
visione & allocutione meruit sublimari, postq̄ se ce
lestis onustādam parū dōdit, nequa q̄ se de donis
celestibus quasi a se essent extulit, sed vt magia ma
gisq̄ donis esset apta diuinis, in custodia humilita
tis gressum mentis sicut, ita euangeliū sibi ar
changelo respondens, Ecce ancilla domui fiat mi
hi secundum verbum tuum. Et vero ex hodierna le
ctione audiuimus, eandem quam angelo & exhibue
rat humilitatem, hominibus quoq̄ curauit exhibe
re, & quod maioris est virtutis, se etiam minorib⁹.
Quis enim nesciat virginem deo consecratam, mu
llere deo de dita gradum habere potiorē? Quis
dubitat matrem regis eterni, iure matris militis pre
ferendam? At tamen ipsa memot scripturę precipi
entis. Quanto magnus es, te in omnibus humilia
mor vt angelus qui loquebatur ei ad celestia redi
it, surgit, ac montana descendit, gestansq̄ in vte
ro deum, seruoum dei habita cula petiit ac requi
rit alloquia. Est apte post visio nem angelū in monta
na subit, que gustata sicut fatis superuouum cium,
humilitatē gressibus ad virtutum altus se trans
tulit. Intrat ergo domum zacharie atque Elizabeth
(quam seruauit ac precursorem domini paritū
ram nouerat) salutat, nō quasi dubia de ozaculo qd̄
acceperat, sed vt congratulatura de dono quod cō
seruam accepisse vidicerat. Nō vt verbū angelū mi
litis arefectione p̄bare, sed vt mulieri proeucte
etatio p̄o iuuentula ministeriū sedula impederet,

psal. 18

psal. 2

Primitie p̄o
ni sancti
Zobān.

Luce. 1.

Luce. 7

Ross. 2.

psal. 84.

Isaie. 4

Uaticini
um Isaie
enarrat.

Dat. 22

Eccle. 5

Ut autem audiuisset salutationem Marie Elizabeth, exultant infans in vtero eius: & repleta est spiritu sancto Elizabeth, & aperiente os ad salutandum beatam Mariam, repleta est mox spiritu sancto Elizabeth: repletus est & Johannes: atq̄ vno eodē tempore ambo edocui: illa salutante que esset agnouit: vt matrem dñi sui debita cum benedictione venerata est: ille ipsam dominum esse qui in vtero virginis portaretur intellexit: & q̄ lingua necdū valuit, animo exultante salutauit: officiumque sue precursoris q̄ deuote, q̄ libenter iuuenis esset impletus: & ante q̄ nascetur, adueniēte dño quibus valebat indicio intimaui. Aderat nāq̄ tempus quo impleteretur angeli sermo quē dixerat, q̄ spiritus sancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. C. Respleta est ergo spiritu sancto Elizabeth, & exclamauit voce magna. Recte voce magna: q̄ magna dei dona cognouit. Recte voce magna, q̄ illum que vbiq̄ presentem nouerat, etiam copozaliter adesse sentiebat. Magna etenim voce non tam clamosa q̄ deuota intelligendum est. Hęc enim modice vocis deuotione dñm laudare valebat, q̄ spiritus sancto plena flagrabat: que & illum in vtero gestabat: quo in natis mulierum maior nemo est: cum aduenisse gelidabat, qui conceptus ex carne matris virginis, filius altissimi vocaretur & inter. Exclamaui autem & dixi: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Benedicta tu inter mulieres, sed inter mulieres benedictas: maior benedictione specia liter insignis. Benedictus fructus ventris tui. Hęc ipse generalis sanctorum more benedictus, sed sicut apostolus ait, Quoz patres, & ex quib⁹ Christophorus secundum carnem, qui est super omnia deus benedictus in secula. De huius ozu fructus psalmista mystico sermone testatur dicens: Etenim dñs dabit benignitatē, & terra nostra dabit fructum suum. Dedit quippe dñs benignitatē: quia genus humanum a reatu p̄uariationis per vniuentum suum liberare disposuit. Dedit benignitatem: quia eius ingressui virginis vteri templum spiritus sancti gratia consecrauit. Et terra nostra dedit fructū suū: quia eade virgo que de terra corpus habuerat, filium genuit veritatem quidem coequalē, sed sibi carnis veritate consubstantialem. De hoc & Isaia huius mane redemptionis tempus intuens ait: In die illa erit germen dñi in magnificentia & gloria, & fructus terre sublimis. Sermon nāq̄ dñi fuit in magnificētia & gloria, cum tempore dñi filius in carne tempozaliter appareret, magnitudine virtutum celestium mundo clarus effulset. Fructus hęc terre sublimis effectus est, quādo carnem quam de nostra natura mortalem suscepit deus, virtute resurrectionis immortalē iam reddidit ad celos subleuauit. Recte ergo dicitur: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui. Benedicta est enim in comparabiliter: que & diuini germinis suscepit gloriam, & coronā integritatis seruauit. Benedicta inter mulieres, per cuius partum virginis: um a natis mulierū maledictio prime matris exclusa est. Benedictus fructus ventris illius, per quem & semen incorruptionis superne hereditatis, quam perdidimus in Adam, fructū recepimus. Et vter ac singulariter benedictus, qui nō nostro more postq̄ natus est, gratiam a domino benedictionis percipit: sed ipse ad saluandum mundum benedictus venit in nomine domini. Et vnde hoc mihi vt ventre mater dñi mei ad me? Quanta in propheticis mente humilitatē: q̄ versus sermo dñi quem dixit,

Sup quem requiescet spiritus meus, nisi sup humi Isaie lem & quietum, & tementem verba mea: Matrem vitam, quidem domini que ad se venerat, mox vt vidit, esse cognouit: sed nihil in se talis meriti reperiens, q̄ digna fieret a tanta hospite visitari. Unde hoc mihi inquit vt mater domini me veniat ad me? Quia nimirum ipse spiritus, qui ei prophete donum contulit, munus pariter humilitatis p̄cessit. Prophe tico repleta spiritu genitricem ad se aducta saluatoris intellexit: sed humilitatis spiritus circumspic ta, min⁹ digna se eius aduentu deprebedit. Ecce enim vt facta est vter saluatoris tue in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero theo. Intellecit Elizabeth eodem quo impleta erat spiritu reuelante, quid illa exultatio sui significaret infans tis, hoc est illius ventis matre, cuius ipse precurzor ac demonstrator esset futurus, q̄ hęc miranda q̄ ci tellocerit Elizabeth operatio. Nulla quippe in discen scti opaz do moza est, vbi spiritus sanctus doctor adest. Gaudio re p̄o vno eodemq̄ momento cum voce salutaris gauditi na, um nascitur infans: quia dum vox ad aures venit corporales, virtus spiritualis quo intrat auditus: nec solum genitricem, sed & sobolem amoz dei ad uententem accendit. Vni mox eadem p̄cursores dñi genitrix, ea que in occulto cognouerat, his qui si mul aderant & audiebant, palam euangelizare cu ratur. Nam subdit: Et beata que credidit: quoni am perficentur in ea q̄ dicta sunt ei a domino. Nam & hoc quoz per spiritum didicit Elizabeth que angelus ad Mariam verba p̄tulit: q̄ illa mox eua gelizanti credidit: q̄ hec diuina operante potentia ab q̄s vlla essent dubietate complicata. Aditum q̄ in modum idē spiritus eam cum repleuit, presen tium filium p̄teritoz eam & futuroz scierit instrux it. De presentibus nāq̄ se edoctam monstrauit, cum beatam Mariam mater domini sui vocas, quam redemptozē humani generis in vtero gestare indit cauit. Vni etiam fructum ventris eius singulariter be nedictus esse professus est. P̄teritoz fe notitiam accessisse significauit, que & verba angelū ad Mari am, & consentium Marie credēs sibi inuoluisse p̄ didit. Sed & futuroz scientiam sibi non negatū in stitauit, cum p̄ficiēda a domino, que ei dicta es sent, aperuit. Quis autē fratres mei dicere, quis es timare sufficit, que tunc gratia sancti spiritus ge nitricem repleuerit, cum tanta in matre p̄secrōis lux domi celestis emicuit? Hęc audiamus verba q̄ dicit, si forte es his valeamus aliquantulum digno scere quid intus habuerit. Audita ergo respondit Elizabeth quia eam beatam inter mulieres predica uit, matrem domini sui cognouimus: fide forte lau dauit: ad cuius ingressum seipsum cum filio spiritus sancto repletam esse significauit: non amplius ta que potuit dona que p̄ceperat, sed que semper ani mo gerebat, vbi aptum tempus inuenit etiam deuota ozis possessione patefecit. Namq̄ vt virginalē m decebat plerūto, acceptum diuinitus ozaculum ali quādiu sudento tegebatur: arcantum mysteri cōstis in fat p̄ctoas ab dito veneratur occultis: p̄ spectabatur reuerentem donecipie bonoz distributor, quid sibi doni specialis tribuisset, quid secreti reue lassent, quando quozs veller ostenderet. Et postq̄ ea Lasticū que sibi erant charissimata p̄senta p̄ alios, spiritu virginet uelante esse patefacta cernebat, mox ip̄a erāt the xopio saurum celi, queq̄ in corde sermabatur, aperuit. Aut tū ergo. C. Magnificat anima mea dominum, & exulta uit spiritus meus in deo saluanti meo. Quibus p̄ fecto verbis primo donā sibi p̄spectatior cōcella cō sietur: deinde generalia dei beneficia quibus ge

neri humano in eternum consulere non desinit, emmerat. Huius autem anima domini magnificat, quod omnino interioris hominis sui affectus, diuinis laudibus ac seruitijs mancipat: qui obseruanti prece proxi dei semper eius potentiam maiestatis fecogitare demonstrat. Huius spiritus in deo salutari suo exultat, quem nihil in terrenis libet, nulla caducarum rerum affluentia emoluit: nulla aduersitas frangit, sed sola illius a quo salus speratur eterna, sui conditoris memoria delectat. Huius cum omnibus per fecris verba conueniunt, maxime tamen ea beatam dei genitricem proferre debebat, que meriti prius legio singularis, spirituali ipsius dilectione flagrabat, cuius copiosi conceptione gaudebat. Huius iure in Iesu, id est in saluatore suo speciali pre cere ris sanctis gaudio potuit exultare: quia quem per se perium salutis auctorem non nouerat, et hunc ipsum te porali ortu de carne sua nasciturum esse sciebat, quatenus in una eademque persona ueraciter et suus filius esset et deus. Huius sequentibus quoque uisibilibus de se ipsa senserit edocet, et quod omne quicquid boni meriti habuit, hoc supra gratia largiente percipit. dicens: Quia respice humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicet ois generationes. Humilem quippe Chrifti ancilla suo iudicio se fuisse demonstrat: sed respectu gratie celestis repente sublimata pronuntiat, atque intantum glorificata, ut sua beatitudo precepta, merito cuncta regi gentium uoce miret. Addidit etiam adhuc diuine pietatis munera, quod mirabiliter accepit digna gratia actione collaudat: Quia fecit mihi magna quod potes est, et sanctum nomen eius. Huius ergo suis meritis tribuit, que tota sua magnitudine ad illius donum refert, qui essentialiter potens et magnus existens, fideles suos de paru et infirmis fortes facere consueuit et magnos. Huius autem addidit, et sanctum nomen eius, ut admoneret audientes, immo omnes ad quos eius uerba penetrant, instrueret ad fidei in uocatione eiusdem nominis aduolare, quatenus et ipsi sanctitatis eterne et salutis uere possent esse participes, iuxta illud propheta: Et erit, omne quicquid innocauerit nomen domini saluus erit. Ipsum est enim nomen deo quo supra ait: Et exultauit spiritus meus in deo saluatore meo. Unde adhuc aperitius addidit: Et misericordia eius a progenie in progenies et in gentes eius. Progenies autem et gentes, uel uirumque populi, Iudei uel de gentilibus appellat, uel certe oim per orbem nationum quas in Chrieto credituras esse pudebat: quod sicut Petrus ait, Non est preponaz acceptor deus, sed in omni gente que timet eum et opera tua iustitia, acceptus est illi. Locum autem huius beatam Mariam huiusmodi dicit sermo, quod non tamen matrem que se corporaliter meruit gignere, sed et omnes qui sua precepta seruauerunt, pronuntiauit esse beatos. Huius enim docente illo populi quodam loco et miracula faciente, omnes sapientiam eius ac artes mirarentur, extollens uocem quendam mulier de turba dixit illi: Beati ueter qui te portauit, et huius que fuerit. Huius ueritatis testimonium probatum libenter accipiens, continuo respondit: Beati qui audiuit uerbum deo et custodiuit illud, ut ipsa quoque mulier, immo uirum qui eum dicebant se beatos confiderent, si diuinis uellent obtemperare in mandatis. Huius aperte dicit: Quamuis singulari preterlegit beatitudinis habebat que filium dei incarnati uirgo in uero gestare, parere, ac nutrire digna est, preceptum tamen in eadem uita perpetue beatitudinis locum et ipsi huiusmodi habuit, qui eius fidem ac dilectionem casto in corde concipuit, qui sedula in mere

preceptorum eius memoriam portant, qui hanc et in mente proximorum solerti exhortatione nutrire fatigunt. Huius, quia uenerabilis dei genitrix misericordiam eius omnibus per orbem qui eum time rent affuturam esse perdocuit, restat ut etiam supbi et contemnes monita ueritatis, quid mereantur insinuet. Huius inquit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui. Brachio suo, in ditione proprie uirtutis significat. Non alieno ad opandiu indiget auxilio, cui sicut scriptum est, subest cui uoluerit posse. Quod ad distinctionem nostre bone operationis dicit, qui non in nostre uirtutibus libertatis, sed in deo facimus uirtutem, et sicut alias scriptum est: Et brachiu eorum non saluauit eos, sed dextera tua et brachiu tuu, et illuminatio uultus tui. Dispersit autem superbos mente cordis sui, quia inuicem ois peccati supbia, ob cuius meriti diis genus humanu a stabili habitatione patrie celestis eueniens, in huius pegrinatione exiliu longiore latere dispulit, sed et his qui in peccatis durare non timeant, grauiore future dispositionis uindictam seruauit. Huius potuit potentes de sede, eosdem potentes appellat, quos ante dixerat superbos. Huius ideo nimis superbi uocantur, quia supra mensuram se uere conditionis extollunt. Potentes autem non quia uere potentes sunt, sed quia confidentes in uirtute sua, ueritate ris auxilium querere detrectat. Illi autem uere potentes sunt, qui dicere cum apostolo uolunt: Omnia possumus in eo qui nos confortat, domino Iesu Chrieto. De qualibus scriptum est: Deus potentes non abiicit, cum et ipse sit potens. Huius potuit ergo potentes de sede, et exaltauit humiles, quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: et uice uersum, exaltabitur. Quamuis etiam ita recte possit intelligi, quod nonnunquam illi ipsi qui merito uel elationis a domino fuerant defecti, denuo miserant illo ad humilitatis gratiam redeant. Huius merito de uote humilitatis erigant ad gloriam. Deus Sanctus uel superbia de sede doctrine legalis deponit, sed mox ob humilitatis subiectionem ad euangelizandiu Chrieto fidem leuatus. Huius ueritatem impleuit bonis, et diuites dimisit inanes. Huius eterna pfecte nuc esturrit, atque ad hec appeteda insariga bili opere instoz inflata certare non desistunt, facta sunt uirg, cui in redemptione gloria qua desiderabat apparuerit. At quoniam celestibus diuitijs terrenas pponere gaudet, hi nimis tpe uirtute discretio nis inane toti beatitudinis dimittunt a deo, ideoque cu diabolo pennis miserie pena plectunt. Huius etiam in hac uita er parte non minima uideamus impleti, ut et humiles uicis supne bonitatis alimonie repleant. Huiusque celestiu largitate dicitur: et quod terrenis diuitijs gloriatis supbiunt, uel de opib se bonoz opere quasi hec p se habeant extollunt, in tus a lumine ueritatis inane sunt. Singulis autem huius ueritatis de diuerso supboz atque humilium statu beata Maria potuit adiuuandiu est quod imilit, in progenies et progenies, quod nimis p omne labentis seculi tepus creator iustus et misericors, et superbiis resistere, et humilibus dare gratiam consueuit. Unde et bene post gisalem diuine pietatis ac iustitie comemoracionem, ad speciale noue incarnati onis dispensacione qua mundum redimere deus dignatus est, confessionis sue uerba conuertit dicens: Huiuscepit Israel pueru suu, memorari misericordie sue. Israel quod ppe uer uides dei interpres. Huius nomine ois redemptor hominum deus designat, propter quos uer dei uere ualeat, ipse deus homo uisibilis in hoies apparuit. Huiuscepit Israel qui

Psal. 43

Phil. 4. Job. 36 Luc. 13

Deus p motor humilitu.

Jobel. 2

Actu 10

Ruce. 11 Ibidem.

Preconi um ueteri uirgine.

Ados laudabilis lio come datur.

1. Co. 10

Job. 16

igne spiritali apparet.

si medicus egru que cures, quasi rex populi que ad hostiu incurfiose defenderet, immo hoste prostrato libere redderet, ac secum ppetuo regnare donaret. Et huius addidit, puer suu, uicis humile obedi entem significans, quod non nisi p uertem humilitatis potest quis ad solem redemptiois attingere. Unde de dno ait: Huius conuersi fueritis, et efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnu celoz. Huiusque tubunt, memorari misericordie sue, quod quod homi nis uer nos redimere assumptu, non humane meritiu conditiois, fed diuine donu pietatis eritit. Quid enim post culpam purgacionis, nisi iusta conditio nis ira meruimus? Unde restat, ut quoz saluti uita que recuperamus eterna, non hoc nobis, sed eius gratie tribuamus, cui dicitur est: In ira misericordie memoris. Huius locus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in secula. Huius memoria faciens beata Maria, recte Abraham nominari expimit, quod est multiu oraciones ac sancte dominice incarnationis testimoniu mystice prulerunt, ipse huius primo manifeste sunt eiusdem incarnationis ac non strede pponis arca p dicit, ipse specialit dicitur est: Huius in te benedictio uinuerse cognationes terre. Huius ad dnm saluatoris primere nullus fidelium dubitat, qui ad danda nobis huius dicitioem ppetua, de stirpe Abrahame ad nos uentre dignatus est. Semper autem Abrahame non illos tmi dicit electos, qui ex Abrahame pgenie sunt copulati editi, uerum etiam nos qui de gentibus ad Chrietu congregati, illis fidei focietate prius copulamur, a quibus p sapie carnalis origine lege selegamur. Huius enim semet ac filii sumus Abrahame, quod factis in redemptiois, quod de gne Abrahame carne assumptu, renascimur. Huius sumus filii Abrahame, cui illi uidere solerti inuestigatio nis qrimus, cuius dno ipse Abrahame exultauit ut uideret, et uidit et gauisus est. Hinc autem aplos ait: Si aut uos Chrii, et semet Abrahame estis, sed in pmissione heredes. Huius autem in conuolone subuigis, in seculis la, quod nimis p farta pmissione sapie hereditatis nullo uis sine claudet. Huius et uis in fine seculi huius non deerit, quod in Chrieto credendo semen hat Abrahame, et future beatitudinis eodem semini manebit gloria pennis. Unde nos necesse est fratres charissimi, quibus eterna merces a dno promittit, in defesso nilu mentis pro eius pceptione lucrari. Huius potest enim ut pro obtinendo bono, quod sine fine cupimus habere, sine ulla intermissione, donec accipiamus, certare curemus. Huius ergo euangelice lectionis frequer meditatione reuoluamus, explea beate dei genitricis Abrahame semp animo retineamus, ut et in conspectu dei humiles inueni, et primis quoque honore debito submissi, mereremur uia cum ipsa ppetuo sublimari. Studemus solite ne nos laudantium inuere fauoz extollat, cui illa uideamus inter ha uere laudationis incoctam humilitatis tenuisse constantia. Similiter deus superbia psumus, ut et in conpitu dei delectat, reminiscimur quod iudex nosse diuine te dimisit inanes: Si patris afflictio forte metem coturbat, recogitemus quod et humiles exultat. Huius de imperranda admittio uenia desperemus, quod misericordia eius a pro genie in pgentes timetibus eu. Huius inter mala quod fecit, grauior impetenti culpa surripit, quia deus superbiis resistit, eosque a beato riu fonte scernens, p uaria p naz loca pro peccatoru uarietate dispergit. Fit autem largiente dno, ut si beate Marie mem actus dicit recolamus, semper in nobis et obseruantiu castitatis et struts opera pauerent. Huius et optimus ac saluberrim in sancta ecclesia mos inoleuit, ut hymnus ipsius huius die cum

Mat. 13

Abacu. 3

Seci. 12

Sal. 3

Sidei p petuitas commen datur.

Et. 11

Et. 11

psalmodia uespertine laudis ab oibus canat, que nus ex hoc animos fidelium, et frequentior dominice incarnationis memoria ad affectu deuotionis accendat, et recogitata sepius explea deuotiois illius in strum soliditate confirmet. Et hoc oportune ad uespere fieri coplacuit, ut uis fatigata p diem et distenta diuersis cogitationibus mens nostra incu bente tpe quietis, ad memoriam se sue considerationis colligeret, itaque salubrit ad monita quicquid suu psumum uel nociuum diurna uagatione corrarisset, totu hoc nocturnis denuo pibus ac lachrymis se se potere mardare. Huius nos in logum buximus ferme nem, tam conuersi ad dominum, clementiam eius postulemus, ut et memoriam beate Marie congrua ueneremur officijs, et ad celebranda dominice natiuitatis solemnia, purioribus animis uenire mereamur, adiuuante uero, ad facienda opera spiritualia, et ad percipienda dona celestia desiderium nostrum, qui pro nobis incarnari, atque inter homines uenendi formam dare uoluit, uinigenitum suum. Huius dominum nostrum, cum quo uiuit et regnat deus in unitate spiritus sancti, per omnia secula seculorum. Amen.

De eadem feri. sermo beati Leonis pape.

Residia dilectissimi

sanctificandis mentibus nostris atque copozibus diuinitus instituta, ideo cum de eorum temporum quoque curriculum sine cessatione reparantur, ut in summatum nostrorum ipsa nos medicina commoneat. Huius quippe uariabilis et de peccati labe mortalis, licet etiam redempta et sa cro baptisimata iam renata, iniquitas est passibilis, tmi est ad deteriora procliuus. Corumpere carnia libidido, nisi spuali munire auxilio, quod sicut illi nunquam deest unde conuast, ita semp prelo est unde sub sistat, dicente apostolo: Si delis dno quod non patiet uos tetari super id quod potest, sed faciet punctum ut possit sustinere. Quamuis ergo dno prote gat bellatores et milites suos, ille quod potens est in plio, cohoretur et dicat: Nolite timere, quod ego uici mundum. Scindendum tmi est dilectissimi, hoc incitamentum foimidinem sublatam esse, non pugnam, et uictu aculeo timoris, causam manere certaminis quod ab hoste uersuto terribilit quidem furore persecutio nis mouet, sed innocetibus spes pacis inferet. Huius enim in aperto sunt pugne, in manifesto sunt et corone, et hoc ipm alit atque accendit patientie fortitudinem, quod sicut proxima est tribulatio, ita est et uictoria promissio. Huius tamen uero publicis impugnationibus impioz, et a cedeb? ac supplicis fidelium multiplicitate nostrorum fieret triumphoz, fremens ad uerfarias cruciat inimicitias ad quetas conuertit infidias, ut quos uincere fame et gelu, ferro, flammis non poterat, ostio tepesceret, cupiditatis irritaret, ambitione infueneret, uoluptate corumpere. Sed his atque aliis omnibus de stradis habet christiana acies potentes munitiones et arma uictoria, dum instruetur milites suos ipis ueritatis, mansuetudo iram, largitas auaritiam, benignitas extim quod inuidiam. Communitate ergo dextera excellit corda multorum, rediit in nouitatem uertus, de famulis in iustis misit, prodiere iustitie: Sube git luxuria continentia, humilitas arrogantiam propulsaui, et quod impudicia forduerant, castitate

nituerunt. His autem conuersibus dilectissimi per prouidentiam gratie dei addita sunt sancta tes-
 tula, que in quibusdam diebus ab vniuersa eccle-
 sia, deuotionem obseruanti generali erige-
 rent. Quamuis enim pulchrum sit atq; laudabile,
 vt singula que membra corporis Christi, pro-
 prijs ornamentis, excellentioris tñ est actionis
 sacrosanctas virtutis, cum in vnum propolitu pie-
 lebis corda concurrunt, vt ille cui sanctificatio no-
 stra supplicium est, non solum a parte sed etiam a
 soliditate superetur. Qui nunc operi dilectissimi de-
 cimus mensis offertur, admonens quod amodo p
 qualitate temporis sui, ne quisq; frigore infideli-
 tatis obtopseat, sed potius charitatis spiritu conua-
 lescat. Quoniam et per ipsa elementa mundi, tanq;
 per publicas paginas, significationem diuine vo-
 luntatis accipimus, nec vnum cesset superna eru-
 ditio, quando etiam de his que nobis famulantur
 imbuiunt. Preter illam namq; apostolicam senten-
 tiam, qua homines fructu pietatis carètes, vacuis
 arboribus comparantur, etiam illa facis nobis ca-
 uenda est de sue infecunditatis exemplo, quam do-
 minus Iesus Christus in euangelio refert, nihil haberi
 tem quod effundis lumeret, perpetua sterilitate da-
 mnauit, vt intelligeremus, quoniam qui esurient
 non refouet, illi denegat cibum, qui quod pauperi
 est datum, sibi dirit impetum. Et huius maledictio-
 nis arbores erant, quibus a iudicatio dicitur: Mse
 dite a me maledicti in ignem eternum, quem para-
 uit pater meus diabolo et angelis eius. Esurui em
 et non dedistis mihi manducare, situi et non dedi-
 stis mihi bibere. Que ideo singula recoluntur, vt
 animaduertamus non futurum extra misericordiam,
 qui vel partem horum operum fuerit exerceat.
 Anima enim neminem iuuans, erit arbor nō habē-
 ens, cum totius pietatis inuenitur aliena. Decti-
 mi ergo mensis teianum, quod hyemalis est tēpo-
 ris, ad agriculturam nos mystica vocat, qua sege-
 tum et palmitum atq; arborum vites, quibus huma-
 na sustentatur infirmitas, spiritualibus studijs ex-
 colantur, vt dominicus ager suis ditetur diuitijs, et
 quem nunquā expedit esse sine fructu, de propria fi-
 ar habetate fecidior. Quod vtiq; intelligit sancti-
 tas vestra, ad totū ecclesie perfectos esse referen-
 dum, quoz in fide germen est, in spe incrementum,
 in charitate maturitas, q; castigatio corporis et in-
 stantia orationis, tunc veram obtinent puritatē, cū
 elemosynarū sanctificatione nitunt, dicente domi-
 no. Date elemosynā, et ecce omnia munda sunt vos-
 bis. Quarta igit et sexta sabbati teianemus, Sab-
 bato autem apud beatissimum Petrum aposto-
 lum vigilas celebremus, Per Christum dominū
 nostrum. Amen.

Sabbato Luce iii.

Anno quinto decimo Tiberij Celsaris p
 curatore Pontio Pilato Iudeam, tetrarcha
 autem Galilee Herode, Philippo autem
 fratre eius tetrarcha Iuree et Traconitis
 dis regionis, et Lysania Abilene tetrarcha,
 sub principibus sacerdotum Anna et Lai-
 pha, factum est verbum domini super
 Johannem Zachariam filium in de-
 lecto. Et reliqua Homilia beati
 Gregorij pape.

Redemptoris precure

For quo tempore predicationis officium
 accepit, memorato Romane reip
 dice pncipe, et Iudee regibus designatur, cū di-
 citur: Anno quinto decimo imperij Tiberij Celsa-
 ris, procurante Pontio Pilato Iudeam, tetrarcha
 autē Galilee Herode, Philippo autē fratre eius te-
 trarcha Iuree et Traconitis regionis, et Lysa-
 nia Abilene tetrarcha, sub principibus sacerdotū
 Anna et Laipha, factū ē verbum domini super Johā-
 nem zacharie filium in deserto. Quia em illum pre-
 dicare ventebat, qui ex Iudea quosdā, et multos ex
 gentibus redempturus erat, per regē gentiū et prin-
 cipes Iudeoz predicationis eius tpa designant.
 Quia autē gentilitas colligenda erat, et Iudea pro
 culpa perfidie dispergenda, ipsa quoq; descriptio
 terreni precipitauerit ostēdit, quoniam et in Ro. repu-
 blica vnus preffatus describitur, et in Iudeo regno
 p quartā partē plurimi principabāt. Hoc et em no-
 stri redemptio dicitur: Omne regnū in seipsum di-
 uisum, desolabitur. Que tēto q; ad finē regni Iu-
 dea pertenerat, et tunc regibus diuisa subiacēbat.
 Aprē quoq;, non solū quibus sit regibus, sed etiā
 quibus sacerdotibus actum sit demonstratur, vt q;
 illū Johannes baptista p dicitur, q; simul re et sa-
 cerdos existeret: Lucas euangelista predicationis
 eius tpa, per regnū et sacerdotū designant. Et
 venit in omnem regionē Iordanis, predicans ba-
 ptismū penitentię in remissionem peccatorū. Lis-
 ctis legitur huc, q; Johannes baptisma p
 nitentię non solū predicauit, verum etiam quibusdā
 dedit, sed tamen baptismum suum in remissionem
 peccatorum dare non potuit. Remissio enim pec-
 catorum in solo nobis baptismo dicitur. Tribuit
 Notandū itaq; quod dicitur: Predicans baptis-
 mū penitentię in remissionē peccatorū, quoniam ba-
 ptismū quod peccata solueret, quia dare non pote-
 rat, p dicitur, vt sicut incarnatū vbum p rīs pcur-
 bar vbo pdicationis, ita baptismū penitentię q; pec-
 cata soluit, pcurretet suo baptismo, quia pecca-
 ta solui nō possunt, vt q; sermo eius pcurrebat p-
 sentia redemptiois, ipsum quoq; eius baptismū p-
 cēdo feret vmbra vritatis. Sequitur, C Sicut scri-
 ptū est in libro sermonū Iste pphete. Vox clamā-
 tis in deserto parate viā domini, rectas facite semi-
 tas eius. Idē vero Johannes baptista requisitus
 q; esset, respondit dicens, Ego vox clamantis in
 deserto. Qui, sicut ante nos dicitur, ideo vox p-
 pheta vocatus est, q; verū sibat. Omnis qui si-
 dem recta et bona opera p dicit, quid aliud q; ve-
 nientī domino ad corda audientium viam parat:
 vt hec vis gratie penetret, lumē veritatis illustret,
 vt rectas domino semitas faciat, dum mundas in
 antmo cogitationes per sermonē bone predicationis
 fornat. C Omnis vallis implebit, et omnis col-
 lis humiliabitur. Quid hoc loco valliū nomine, nisi
 si humiles: quid montiū et collium, nisi superbi-
 mines designant? In aduentu ergo redemptoris val-
 les implete, mōtes vero et colles humiliati sunt, q;
 iuxta eius vocem, Omnis q; se exaltat humiliabitur,
 et qui se humiliat exaltabitur. Vallis etenim imple-
 ta creuit, mons autē et collis humiliatus decreuit,
 quia nimirum in fide mediatoris dei et hominū hō-
 minis Iesu Christi, et gentilitas penitentiam gra-
 tie accepit, et iudea per errorem perfidie hoc vnde
 corda perdidit. Omnis enim vallis implebitur, q;
 corda humilium sacre doctrine eloq; vritum gra-
 tia replebunt. Iuxta hoc quod scriptum est: Qui

Luce. II

Mal. 4.3

Luc. II

Mal. 1.3

Mal. 1.3

Mal. 1.3

Mal. 1.3

Mal. 1.3

Mal. 1.3

Secretū euāgelij apitur.

emittit fontes in cōuallibus. Et vnde rursum dicitur,
 nāq; aqua delabit, quia supbas mentes vritatis do-
 crina deserit. Sed fontes in cōuallibus surgūt, q;
 videmus, iam conuallē frumēto abundare conspi-
 cimus, quia illoz ora pabulo vritatis impleta sunt,
 qui mites et simplices huius mōdo despicabiles esse
 videbant. Ipsum quoq; Johānem viderat illum, qui
 mura sanctitate pceditū populū viderat illum, qui
 hunc esse singulari celum ac solidum montem cre-
 debat, de quo scriptum est: In nouissimis diebus
 erit mons domus domini pparatus in vertice mon-
 tium. Nam hunc esse Christum putabat, sicut per
 euangelium dicit, Esultate autem populo, et cogi-
 tationibus omnibus in cordib; suis de Johāne,
 ne forte ipse esset Christus, quem et requirebant di-
 cētes, Numquid Christus es tu? Sed nisi idē Jo-
 hannes apud se valis esset, repletus gratie spū nō
 fuisset. Qui vt hoc quod erat ostenderet dixit. E-
 est fortio: me post me, cuius non sum dignus solu-
 re corrigiam calceamenti eius. Et rursum ait, Qui
 habet sponsam sponsus est. Amicus autem sponsi
 qui stat et audit eum, gaudio gaudet et propt
 vocem sponsi. Hoc autem gaudium meum impletum est.
 Illum oportet crescere, me autē minui. Ecce cum
 pro mira operatione virtutum talis esset vt Chri-
 stus crederet, non solum Iohāni non se esse respō-
 dit, sed etiam corrigiam calceamenti eius soluere, id
 est, incarnationis eius mysterium perstruati non
 se dignum esse phibuit. Huius esse sponsam ecclesi-
 am credebant, qui hunc quia Iohānis esset puta-
 bant. Sed ait, qui habet sponsam sponsus est. Ac si
 diceret: Ego sponsus non sum, sed in voce spōsi gau-
 dere se perhibebat, q; non ideo lerabat in corde,
 quoniam a populo humiliter audiebat loquens, sed q;
 ipse vocem veritatis audiebat intrus, vt loqueret for-
 tas. Quod bene gaudium impletum dicit, q; quis-
 quis de sua voce gaudet, plenum gaudium non ha-
 bet. A quo et subdit, Illum oportet crescere, me au-
 tem minui. Quia in re querendum est in quo creuit
 Iohānis, in quo minuitur est Johannes, nisi q; po-
 pulus Iohānis abstinētiā vidē, remotum hūc
 ad hominibus esse precipicēs, cum Christum esse
 putabat, Christum vero cum publicanis comeden-
 tē, int peccatores ambulante intuens, eū non Chri-
 stum, sed prophetā esse credebat. Sed p accessum
 tēporis Iohānis qui propheta esse putabat, Chri-
 stus est agnitus, et Johannes qui Iohānis esse pu-
 tabat, ppheta esse innotuit, impletum est quod de
 Iohāni suus pcurio p dicitur: Illum oportet cre-
 scere, me autē minui. In estimatione quippe popu-
 li et Iohānis creuit et agnitus est quod erat, et Jo-
 hannes decreuit, q; cessant dicit q; nō erat. Igit q;
 niam et cordis Johānis ideo in sanctitate persistit,
 q; in cordis humilitate perdurauit, et multi idcirco
 crediderunt, quia apud semetipos elata cogitatio
 ne numerant. Dicit recte, Omnis vallis implebitur,
 et omnis mons et collis humiliabit, quia humi-
 les donum accipiunt, quod a e corda supbientium
 repellunt. Sequitur, Et erit piana et indirecta et
 aspa in vias planas. Piana directa fuit, cum malo-
 rū corda per inuilitatē detorā, ad iustitie regulā di-
 rigunt. Et aspera in vias planas immutant, cū mi-
 tēs, atq; tracunde mētēs, p inuilitatē supne gra-
 tie ad lenitudinem manufacturidinis redeunt. Qui
 em vbum veritatis ab iracunda mēte non recipit,
 quasi asperitate iūris gressum pgentie repellit.

Sed cum mensi tracunda p acceptam manu-
 dinis gram, correptionis verbi exhortationis verbū
 recipit, ibi planam viā pdicator inuenit, vbi pūis
 per asperitatem itineris pergere, id est, predica-
 nis gressum ponere non valebat. Sequitur, Et vnde
 debuit omnis caro salutare dei. Omnis caro accipit,
 omnis homo: videlicet salutare dei. Christū in hac
 vita omnis homo videre nō potuit. Ubi ergo in hac
 sententia propheta prophete oculū nisi ad extre-
 mū iudicij dēdēt, vbi cū apertis celis, ministran-
 ribus angelis, confitentib; apostolis in sede ma-
 iestatis sue Christus apparuerit, omnes hunc et ele-
 cti et reprobī parit videbunt. Et iusti de munere
 retributionis sine fine gaudeant, et iniusti in vltio-
 ne supplicij in perpetuum gemant. Nāq; ad hoc
 ista sententia intēdit, quod in extremo examine ab
 omni carne videbit, recte subtingit. Dicebat au-
 tem ad turbas que excedit vobis argenti ab eo.
 Semina viperarū quis ostēdit vobis fucere a vē-
 tura tra? Ventura enim tra est animaduertio vltio-
 nis extreme: Quā tunc peccato: fugere non valet,
 q; nunc ad lamēta pnie non recurrit. Et notandū q;
 dum male foboles maloz parentum actiones imi-
 tant, gentina viperarum vocant, quia per hoc q;
 bonis inuident eosq; persequunt, q; quibdam ma-
 la retribuunt, et lesione potitnis et q; runt, quoniam
 in his omnibus pziouū suozū carnaliū vias sequunt,
 q; venenari filij de venenatis parētib; nati sunt.
 Sed q; iā peccauimus, q; vni male consuetudinis
 inuolūtū sumus, dicit quod nobis facendum sit, vt
 fugere a ventura tra valeamus. Sequitur, C Sa-
 cite ergo dignos fructus pnie. In quibus verbis
 notandum est, quod amicus sponsi non solum fru-
 ctus pnie, sed dignos fructus pnie admonet esse fa-
 ciendos. Aliud est nāq; fructū facere, aliud dignū
 fructū pnie facere. Et em secundū dignos pnie fru-
 ctus loquimur, sciendū est, quia quisq; illicita nulla
 commisit, huc iure pcedit, vt licitis vtiat, siq; p-
 tatis opera faciat, vt tamen si voluerit ea que mun-
 di sunt relinquat. Et si quis in fornicationis culpa,
 vel forasie quōd est grauius, in adulterium lapsus
 est, tanto a se licita debet abscidere, quanto le-
 minit et illicita perpetrasset. Neque enim par fru-
 ctus boni operis esse debet eius qui nullus, et eius
 qui amplius deliquit, aut eius qui nullus, et eius
 qui in quibusdam facinorosis cecidit, et eius qui in
 multis est lapsus. Per hoc ergo quod dicit, facite
 dignos fructus penitentię, vniuersi quisq; confiten-
 tia conuenit, vt tanto maiora querat bonorum ope-
 rum lucra per penitentiam, quanto grauiora sibi in-
 tulit damna per culpam. Sed Iudei de generis
 nobilitate gloriante, idcirco se peccatores agnos-
 cere nolebant, quia de Ababae stirpe descendē-
 rant. Quibus recte dicit, Et ne cepit dicit
 re: Patrem habemus Ababam. Pico enim vo-
 bis, q; potens est deus de lapidibus istis suscitare
 filios Ababae. Quid enim lapides nisi corda gen-
 tium fuerunt ad intellectum dei omnipotentis in-
 sensibilia: Sicut etiam quibusdam ex Iudeis dicitur
 Iherusalem: Sicut lapides de carne vestra. Nec im-
 merito lapidum nomine gentes significat sunt que la-
 pides coluerunt. Unde scriptū est: Similes illis fi-
 ant q; faciunt ea, et omnes q; confundunt in eis. De q;
 vobis nimirū lapidibus Ili Ababae suscitati sunt,
 q; dum dura corda gentium in Ababae semine, id
 est, in Christo crederent eius filij facti sunt cui?
 femini sunt vnti. Vnde et eadē gentibus p dicitur
 fore dicit: Si autē vos Christi, ergo semen Ababae
 estis. Sicut nos p fide Christi Ababae semē eritis.

Quis di- gnus fru- ctus pnie.

Sec. II

Mal. II

Mal. 3

Mal. 3

forma respiciat. Ad quam vtiq; nos quotidie reparat gratia saluatoris. cum quod decidit in Adam primo. erigitur in secundo. Causa autem reparatio nis nostre. non est nisi misericordia dei: quem non diligeremus. nisi nos primo ipse diligeret: tenebras ignorantie nostre veritatis siue luce discerneret. Ad per gratiam dominus pronuntians. ait: Adducam cecos ad viam quam ignorabatur: remittas quas nesciebat faciam illos calcare. faciam illis tenebras in lucem. et paup in directa. Hec verba facia illis. et non derelinquam eos. Et iterum: Inuentus sum inquit a non querentibus me. et palam apparui his qui me non interrogabant. Quod quomodo imple tum sit. Johannes apostolus docet dicens: Scimus quonia iam filius dei venit. et dedit nobis sensum vt cognoscamus deum verum. et simus in vero filio eius. Et iterum: Hos ergo diligamus deum. quoniam deus ipse dilexit nos. Diligendo itaque nos deus. ad imaginem suam reparat. et vt in nobis formam sue bonitatis inueniat. dar vnde ipsi quoq; quod operatur operatur. accendens scilicet mentis nostrum lucernas. et igne nos huc charitatis infusa mans. vt non solum ipsum. sed etiam quicquid diligit. diligamus. Nam si inter homines ea decem firma amicitia est. quam morum similitudo sociauerit. cum tamen paritas voluntatum sepe in reprobus tendat affectus. quantum nobis optandum atq; nitendum est. vt in nullo ab his que deo sunt placita discrepemus. De quo dicit propheta: Mira ira in dignatione eius. et vita in voluntate eius. Quia non alit in nobis erit dignitas diuine maiestatis. nisi imitatio fuerit voluntatis. Dicente dno. Diliges dnm. deum tuu ex toto corde tuo. et ex tota mente tua. et diliges proximu tuu sicut teipsum. Suscipiat fides ille aia auctoris sui atq; recte. immarcescibile charitatem. rotasq; se ipse subiiciat voluntati. in cuius optibus atq; iudicis nihil vacat a vitare iustitie. nihil miseratione clementie. qm et si magnis quilibet laboribus et multis fatigetur in comodis. bona est illi causa roleradi. qe se aduersus. vel colligit intelligit. vt proba r. Charitatio vero istius pietas pfecta esse non poterit. nisi diligatur et proximus. quo non se non hntan tum intelligendi sunt. qui nobis amicitia aut ppinquitate iungunt. sed ocs prostris hoies cum quib; nobis natura communis est. siue illi hostes sint. siue focti. siue liberi. siue serui: vnus eni nos conditor finxit. vnus creator animauit. eode cuncti celo et aere. iude vtimur diebus et noctibus. cum alti boni. alii sint mali. alii iusti. alii iniusti. deus tn omnibus largif. oibus est benignus. sicut Licaonius a Paulo et Barnaba apostolis dicit de prouidentia dei. qui in preteritis generationibus dimisit ocs gentes ingrede vias suas. Quide non sine testimonio semetipm reliquit bnfactens eis. de celo das pluuia et tempora fructifera. implens cibo et lactia corda vestra. de dit aut nobis maiores diligedi primi causas Licitane gratie latitudi. que se p omnes partes totius orbis extendens. nemine homine desperat. dum docet nemine negligendū. et merito etia inimicos diligit. et pro pccatoribus sibi precipit supplicari. qui ex omnibus quotidie gentibus sacris oliue siue ramis miserens germen oleastri. de inimicis recolligit. ros. de alienis adprouos. de impiis facit iustos. vt omne genu flectatur. celestiu. terrestriu et infernoz. et omnis lingua confiteatur. qm dñs Iesus in gña dei patris est. Cum ergo de bonos nos velit esse. qe bonus est. nihil nobis debet de eis iudicis displicere. Na non per officia illi gras agere. quid est aliud qe ex quadam eu partetereprehendere: Audet enim

pleriq; humana insipientia aduersus creatore suu. non solum de inopia. sed etiam de copia muturata re. vt cu aliqd non suppetit. multa. et cu queda erbu berent. sit ingrata. Multe melius dno horeoz suoz rum plenitudine satisfidit. et ad copiam vincituum affluentis ingemuit. nec de magnitudine fructuum gratulaf. sed de vilitate conuictus est. Si aut par tior fuit in susceptis terra femellus et castigatorum uentu vites oleoz fluerunt. acculatur annus. argu unselementa. et nec aeri parit nec celo. cu fideles et pios discipulos veritatis nihil magis commedat et nuntiat. qe perseuerans in deum et indefessa lauda tio. dicente apostolo. Seper gaudere. sine intermis sione orate. in omnibus gratias agite. Hec est enim voluntas dei in Christo Iesu in omnib; vobis. Ihu tus autem deuotionis quemadmodum poterimus esse participes. nisi varietas rerum constantia me tis exerceat. vt amor directus in deum. nec interfe cū da superbiat. nec inter aduersa deficiat. Ad pla cet deo: placeat et nobis. De offi mētra nūmēspium gaudcam. Quia bñ vnus est magnus. bñ vnus et mos dicto. Et nobis copia qe paritate consilium. Hec in spiritualibus lucris angustia grauabitur fructu um. si fecunditas non arefat animo. Etia de cordis agro quod terra non dedit. Semper illi quod largiatur occurrit. cui bene velle nō dedit. Ad oia igit dilectissimi opera pietatis omnibus nobis qua litas proffit annozum. nec benevolentiam christia nam difficultatis temporalis impedit. Nouit domi nus vasa hospitalis vidue copia pietatis sue va cuata comple. Nouit aquas in vna conuerrere. nouit de paucissimis panibus milia esurientiu satu rare populum. Et ille qui in vna pasctur. que po tuit augere dando. potest multiplicare sumendo.

I. thes. 5

Tria vero sunt que maxime ad religiofas pertinet actiones. oratio scilicet et ieiunium et elemosina. qui bus ad exercendum omne quidem tempus promp ti. sed illud est studiosius obseruandū. quod apo stolicis acceptum traditionibus consecratū. sicut etiam decimus mensis hic moxem refert veteris in stituti. Et tria illa de quibus locutus sum diligētius exequamur. oratione enim propitiatio dei querit. ieiunio concupiscentia carnis extinguitur. elemo sijnis peccata redimunt. simulq; p omnia de in po bis imago renouatur. si et in laudem eius semper pa rari et ad purificationem nostram sine cessatione sus licitū. et ad sustentationem proximi. in desinet sumus intenti. Hec triplex obseruatio dilectissimi. omniu virtutum comprehendit effectus. hec ad imaginē et similitudinem dei peruenit. et a sancto spiritu in se parabole facit. quia in orationibus permanet fides recta. in ieiuniis innocēs vita. in elemosinis mēs benigna. Quarta igitur et sexta ferta ieiunio. fab bato autem ad beatissimum Petrum apostolu vi giliis celebremus. qui et orationes et ieiunia. et ele mosynas nostras precibus suis dignabitur adiunare. Per dominum nostrum qui vniū et regnat in se cula seculozum. Amen.

Tria s; opa pie tatis.

Et hinc quart. Johan. i. In illo tempore. Dixerunt Iudei ab Hie rofolymis sacer dotes et leuitas ad Johan nem. vt interrogarent eum: Tu quis es? Et cōfessus est. non negauit. Et reliqua. Homilia beati Gregorii pape habita in basilica sancti Petri

Ex hinc nobis le

ctionis verbo fratres charissimi Johanne humilitas commendatur. Qui cum tan te virtutis esset. vt Christus credi posset. elegit so lide subsistere in se. ne humana opinione rapetur inaniter super se. Nam confessus est et non negauit. Confessus est. quia non sum ego Christus. Sed qui dicit. non sum. negauit plane quod non erat. sed non negauit quod erat. vt veritate loquens. eius membra fieret. cuius sibi nomen fallaciter non vltur paret. Cum enim non vult appetere nomen Christi. factus est membrum Christi. quia infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere. illius celi tudinem meruit veraciter obtinere. Sed cum ex le ctione alia. redemptioz nostris sententia ad mentē reducitur. ex huius lectionis verbis. nobis questio implexa valde generatur. Alto quippe in loco inq; situs a discipulis dominus de aduentu Helie. res pondit. Helias iam venit. et non cognouerunt eū. sed fecerunt in eo quecuq; voluerunt. et si vultis scire. Johannes ipse est Helias. Acquisitus autem Johannes dicit. Non sum Helias. Quid est hoc fratres charissimi. quia quod veritas affirmat. hoc propheta veritas negat: Alde nans inter se di uerfa sunt. tripe est. et non fun. Quomodo ergo pro pheta veritas est. si euidem veritatis sermonib; concois non est? Sed si subtiliter veritas ipa req; ratur. hoc quod inter se contrarium sonat. quomodo contrarium non sit. inuenitur. Ad zachariam naq; de Johanne angelus dicit: Ipse pcedet ante illu in spu et vntate Helie. Qui idcirco venturus in spu et vntate Helie dicitur. qe sicut Helias scdm dñi ad uentū puenit. ita Johannes puenit primū. Sicut il le pcurfor vterus est iudicis. ita iste pcurfor fact; est redemptoris. Helias in spu Helias erat. in pona Helias non erat. Quod ergo dñs fatet de spiritu. hoc Johannes denegat de persona. quia et ius sum sic erat. vt et dominus discipulis spirituale de Johanne intentionem diceret. Et Johannes eisdem turbis carnalibus non de suo spiritu. sed de cozpore responderet. Contrarium ergo veritati videtur esse quod Johannes sonuit. sed tamen a veritatis tra smite non recessit. Qui cum se etiam prophetam ne gat. quia videlicet non solum poterat redemptioz predicare. sed etiam demonstrare. quoniam sic con tinuo expulit. cum subiungit: Ego vox claman tis in deserto. Scitis fratres charissimi. qe vni genis filius verbum patris dicitur. Johanne attestat. qui ait: In principio erat verbum. et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Et ex ipsa vestra locutione cognoscit. quia vnus vox sonat. vt verbum postmodum possit audiri. Johannes ergo vo ce ēē se asserit. quia verbum pcedit. Aduentum itaq; dominicum precurrens vor dicitur. qe p eius ministerium patris verbum ab hominibus audif. Quia etiam in deserto clamat. quia derelicta ac des titute Iudee solarium suū redemptioz annuntiat. Quid autē clamat. in sinuati cū subiungit. Dirigi te viam domini. sicut dicit Isaias ppheta. Via do mini ad cor dirigitur. cū veritate sermo humiliter audif. Via domini ad cor dirigitur. cum ad pce ptum via pparatur. Unde scriptum est. Si quis diligit me. sermonē meū seruabit. et pater meus dili get eum. et ad cum veniemus. et mansionem apd eū fiet factemus. Quisquis ergo mentem in superbia ele uat. quisquis auaricie esibus anhelat. quisq; se lu xurie iniquationibus polluit. cordis ostium cōtra veritatem claudit. et ne ad se dominus veniat. clau;

Mat. 17. 23. 22

Luce. I.

Joh. i.

Joh. i. 4

stra animi seris victoribus damnat. Sed adhuc qui missi sunt percurrantur. Quid ergo baptizatus si tu non es Christus neq; Helias. neq; propheta: Quod quia non studio cognoscende veritatis. sed malitia exerceo emulatioz dicitur. euangelista tacite innotuit. qui subiungit. dicens: Et qui missi fuerant ex pharisaeis. Et sic aperte dicit. In Johanne nem deus filius acris requiritur. qui doctrinam necit ant querere. sed inuidere. Sed sanctus quisq; etiā cum peruerfa mente requiritur. de bonitatis sue flu dio non mutatur. Unde Johannes quoq; ad verba inuide predicamenta respondit vite. Nam propti nus adiangit: Ego baptizatus in aqua. medius autem vestrum stat quem vos nescitis. Johannes nō spiritu. sed aqua baptizatus. quia peccata soluere non valet. baptizatoz corpora per aquam lauat. Lar ergo ba ptizatus. qui per baptismum peccata non relaxat. nisi vt precatione sue ordinem seruians. quia nascitur nascendo pueniat. baptizatum quoq; dominum baptizato pueniret. et qui predicando factus est pcurfor. Christi. baptizato etiam pcurfor etus fieret imitatioe sacramenti: Qui inter hec myste rium nostri redemptioz annuntians. hunc in meo dominum apparuit. et visibilis exiit cozpore. et in uisibilis maiestate. De quo etiā subdit: Qui post me venit. ante me factus est. Sic nans dicitur. ante me factus est. ac si dicitur. ante me posif. Post me ergo venit. quia postmodum natus. ante me au tem factus est. quia inhi pelatus. Sed hec paulo supius dicens. etiam de Iactationis eius causam aspe ruit. cum subiungit: Quia uia prior me erat. Et sic ap te dicit: In die etiam post me natus supat. quo cum nascitatis sue tepore non cognouit. Nam cum per matre in tepore nascif. sine matre ante tempoz ex patre generatur. Qui quantu reuerente humilira te debeat. subdendo manifestat. Quia non sum dignus soluere corrigiam calcamentū. Ados apd veteres fuit. vt si quis eam que sibi cōpeteret. acci pere vroz nollet. ille et calceamentum soluere. qui ad hanc spūsus propinquitatis iue uentret. Quid igit inter hoies Christus. nisi sancte ecclesie spon sus apparuit? De q; iste Johannes dicit. Qui ha bet sponsum sponfus est. Sed qe Johanne hoies Christus esse purauerunt. qd idē Johannes negat. recte se indignū ad soluendū esse corrigia calceame ti eius denuntiat. Et sic aperte dicit: Ego redempto ris vestigia deudare nō valeo. qe spōi nome mihi merito nō vispo. Quod tamē intelligit. et aliter po test. Quis enim nesciat qe calceamēta et mortuus aia libus hnt. incarnatus nō dñs venies. quasi calcea? apparuit. qui in diuinitate sua morticū nostre cor ruptiois assumpti. Unde etiā p propheta dicit: In Idumeam extendā calceamēta mei. Per Idu meā qe ppe gentilitas. per calceamēta vero assum pta moralitas designatur. In idumea ergo dñs cal ceamentum suum se extendere asserit. qe dū per car nem gentibus innotuit. quasi calceata ad nos diu nitas venit. Sed huius incarnationis mysteriu hu man? ocul? penetrare nō sufficit. Inuestigare etiam nullatenus pot. quomodo incarnatum verbum. quo modo summus et viuificator spūs intra vrez anima tur. quomodo is qui inuitū non habet et exiit. et cō cipitur. Corrigia ergo calceamēti. est causa nostris sensibus obligata mysteriu. Johannes itaq; soluere corrigia calceamēti eius non valet. qe incarnationis est? mysterium. nec ipse inuestigare sufficit. qui hoc per prophetie spm agnouit. Quid est ergo dicere.

Joh. i. 5

Ps. 53

Ma. 4. 2.

I. Joh. 5

Amicitie vere forma.

Psal. 29

Mat. 22

Act. 14

Etia in bet oim homine diligere.

non sum dignus soluere corrigia calciamenti eius, nisi si aperte z humiliter sua ignorantia profiteri: Ac si aperte dicat: Quid mihi in mihi prelatum est, que post me quide natum confidero, sed natiuitatis eius mysterium non apprehendo: Ecce Johannes prophetae spu impletus, mira scientia emittat, z tamen illud de se infirmat, quod ignorat. Quia in re pensandus est nobis frater carissimus, z tota intentione cogitandum, quomodo sancti viri, vt humiliter in se virtute custodiant, cui quoda mirabiliter sciunt, illud ante mentis oculos fundere reuocare, qd nesciunt, vt du ex parte alia infirmitate considerant, ex ea parte que perfecti sunt, eoz se animos extollat. Scientia etenim virtus est, humilitas etia custos virtutis est. Restat ergo vt in omni qd scit, sese mens deprimat, ne qd virtus scientie congregat, ventus elatio nis tollat. Cum bona fratres agitis, semper ad memoriam mala actore reuocare, vt du caute culpa cospicif, nunq de bono opere incaute animus letet. Superbiae inuicem in via dei eos maxime, q vobis commisit non sunt, proxiomos vestros attendite, q z qd aliqua agere praua conspiciat, q in eis lateant bona nescitis. Magni ergo esse vniuersis fudeat, sed si alitquo modo ee se nesciat, ne du sibi magnitudi ne arrogat tribuit, amittat intus quod erat. Hic etenim per prophetam dicit: Ue qui sapientes estis in oculis vestris, z coram vobis miseris paudentes. Iamc Paulus dicit, Nolite esse prudentes apud vos miseris. Hinc contra superbentem Saul dicit: Tu esse parvulus i oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es. Ac si aperte diceretur, Cum tu te parvulum conspiceres, ego te p ceteris magnum feci: quia vero tu te magnum cospicis, a me parvum estimaris. Quom contra cum David regni sui potentia coram domino falsado despiceret, dixit: Quis tu es, z vilio: ha plures factus sum, z ero humilis in oculis meis. Quem enim non extolleret, oia leonum frangere, vltor bachia dissipare, despectis proxiis bonis fratribus eligi, reprobaro rege ad regni gubernacula vngi, timendum cunctis vno lapide solia sternere, a rege proposita extinctis allophiliis numeroa preputia repositare, regnum ex promissione percipere, cunctisqz Israeliticum populum sine vlla postmodum contradictione possidere: z tamen in cunctis se despicit, qui in suis oculis se esse humilem confiteatur. Si igitur etiam sancti cum fortia agunt, de semetipsis vilia sentiunt, quid in sua exultatione dicturi sunt, qui sine opere virtutis intumescent? Sed z si quilibet bona assint opera, nulla sunt, nisi ex humilitate condantur. Miranda quippe actio est elatione non eleuat, sed grauat. Qui enim sine humilitate virtutes congregat, quasi in ve tro puluerem portat, z vnde aliquid ferre cernitur, inde deterris cecatur. In cunctis ergo que factis fratres mei, radice boni operis humilitatem tenete: nec quibus iam proxiomos, sed quibus adhuc inferiores estis aspiciat, vt dum vobis meliora exempla proponitis, ad maiora semper ascendere ex humilitate valeatis.

De eadem Bnita, Sermo beati Marini episcopi.

Licitia quanta sit quantisque concursus, cum imperatoris mundi istius natalis celebrandus est, bene notis, quem admodum duces eius z principes, omnes etiam militantes accurati seruitio vestibus,

accincti o perosis cingulis, auro fulgente pretiosis, ambient solito nitidius in conspectu regis incedere. Redunt enim magis imperatoris esse gaudium, si viderit maiorem sue apparitionis ornatum, tan toqz illum letum futurum, quanto ipsi fuerint in festiuitate deuotiori, vt quia imperator: tanquam homo corda non conspiciat, affectum eorum circa p bet, vel habitum contuendo. Ita fit, vt splendens se accuret, quibz regis fidelis diligit. Reinde quia in natalis sui die tunc eum largum futurum, ac donaturum plurima vni misistis iuis, vt his qui in domo eius abieci putantur z viles, tanta prout thesauros eius replere diuitiarum varietate festinant, vt in quantum prerogare voluerit, intantum prerogatio copiosa non desit, z ante volentis donandi deficiat, q substantia largiendi. Ibc autem idco solliciti faciunt, qz maiorem sibi remunerationem, p hac solitudine sperant futuram. Si ergo fratres, seculi istius homines propter presentis oneris gloriam, terrent regis sui natalis diem tanta apparati one suscipiunt, qua nos accusatione eterne regis nostri Iesu Christi natalis suscipere debemus, quopro deuotione nostra non nobis temporale largietur gloriam, sed eternam, nec terrent honoz ad ministrantem dabit, que successore finitur, sed celestis imperii dignitatem, que non habet successorem. Quailis autem nostra remuneratio sit futura, dicit propheta: Quae oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, qd parauit dnus diligitibus se. Quibus autem indumentis nos exornari oportet? Quod autem diximus nos, hoc est alas nostras, qz rex noster Christus non tam nitorem vestium qz aliarum requirit affectum, nec in specio ornamenta corporum, sed considerat corda meritorum, nec fragilis cinguli pcingentis lumbos opere rositant miratur, sed fortis castimonie refringentis libidinem ad pudicitiam, plus miratur. Amba sunt ergo inueniri ante ipsum, probati fide, compti misericordia, moribus accurati: z q fidelius Christi sum diligit, nitidius se mandatorum eius obseruatione componat, vt vere nos in se credere videat, cum ita in eius solennitate fulgemus, z magis letus, quo nos perseperit puriores. Itqz idco ante complures dies castificemus corda nra, mundemus conscientiam, purificemus spm, ac nitidiz: sine macula immaculati dni suscipiamus aduentu, vt cuius natiuitas p immaculatam virginem constitit, eius natalis p immaculatos seruos procuret. Quisqz enim in illa die sortidus fuerit ac pollutus, natalis Christi vtiqz no curat. Inter sit licet dnice festiuitatis corpore, merte tñ loquus a saluatoris separaf, nec societate habere poterit imundus z sanctus, auarus z misericors, corruptus z nro, nisi q magis ingeredo se indigni offentione orabit, cu minime se cognofcit. Dñ enim vult officiosus ee, inuoliosus erit, sicut ille in euangelio, q in cetu scroz mutatus, ad nuptias venire ausus est, velle no hns nuptiale. Et cu eius niteret in sinita, qz luceret fide, alius castitate fulgeret, ille solus scietie feditate pollutus, cunctis splendensibus defosmi corde fozdebar. Et qn ro pl' siml' dñi vbenit' b'oz cadebar scrtas, tan to mag' pctoz ill' apparebar ipobitas, q potuerat minus displicuisse fozsitan, si in consorzio scroz minime scdisset. Properea ergo subaritis manibus z pedibus, in tenebras exteros expellit: no solum qz peccato: erat, sed qz cum peccato: ee, sancta ris sibi meritum veditabar. Itqz fratres suscepru: natalis dni, ab omni noe fece delictoz purgem, Repleamus thesauros cuo: diuiteroz munez donis,

Doctrina amoribus secularibus transibitur.

Ita. 6. 4.

Wat. 22.

Cultus mysticus natalis dnici.

vt in die sancta sit vnde peregrini accipiant: reficiantur vidue, pauperes vestiantur. Nam quale erit si in vna eademqz domo inter seruos vnus dnus, alter exultet in holocentis, alter consumatur in paenis, alter estu z cibo, alius fame frigusqz sustineat. Ille eructet besterna indigestisqz crapulam, hic besternam ieiunij inedia non resoluat: Aut quis est rit nostre orationis effectus? Perimus vt liberemur ab inimico, qui non solum liberales in celesti mus imitatores dnus. Si enim ille pauperes in celesti gratia voluit nobis esse confortes, cur nobis no sit in substantia terrena confortes? Nec extranei sint alimonij, qui fratres sunt sacramentis, nisi qz recti us apud deum per ipos agimus causam nostram, vt nostris aliam? sumptibus qz illi gras agat. Quicquid paup dnus vidit, illi proficit: quo facit deo min' dicitur. Et licet scriptu sit de illo, Ue illi homini per que nomen dni blasphemat: ita z de isto scribitur: Pax huic domui, p quem nomen dni bndictur saluatoris. Quale aut est merit' largientis, vt solus quis operetur in domo z p multos ecclesia dnus deprecetur. Et quod ille fortassis petere a diuitiitate non audeat, plurimoz interpellanti oia timentis etia quod non sperabat accipiat. Quod ad adiutorium nostrum commozomus beatus apostolus ait. Et per multos gratiaz actio referatur a nobis. Et iterum: Et fiat oblatio nostra accepta, sanctificata in spiritu sancto.

Ross. 2. Wat. 10.

Ro. 15.

Sermo sancti Augustini episcopi.

Sanctamet desiderabilem, gloriozam ac singularē solennitatem, hoc est natiuitate domini saluatoris fratres dilectissimi, deuotione fidelissima susceptu r' toris viribus nos debemus cum ipius adiutorio preparare, z omnes latebras anime nostre diligenter aspiceret, ne forte sit in nobis aliquod peccatum absconditum, quod z conscientiam nostram confundat ac modeat, z oculos diuine maiestatis offendat. Nam licet Christus dominus noster post passionem resurrexerit, z in celum ascenderit, confiderat tamen vt credimus, qz diligenter attendit, qualiter se vniuersisqz seruoim eius, sine auaritia, sine ira, sine superbia arguatur, ac celebrandam eius natiuitatem fundat preparare atqz componere: z secundum quod vniuersisqz ornatum bonis moribus viderit, ita illi gratiam sine misericordia dispensabit. Si enim viderit charitatis luce vestitum: iustitie vel misericordie margaritis ornatum, casti, humilem, misericordem, benignum z sobrium, si tale agnouerit, corpus z sanguinem suum ei non ad iudicium, sed ad remedium p sacerdoti suoz ministerium dispensabit. Si vero aliquē viderit aduitem, ebriosum, cupidum z superbum, timeo ne hoc illi dicat, quod in euangelio dominus ipse dicit. Amice, quomodo hic intrasti non habens vestem nuptialem? Et quod dominus auertat, fiat quod sequitur. Ligate illi manus z pedes, z proicite eum in tenebras exteriores, vbi est fletus z stridor dentium. Ecce qualem sententiam in die iudicij excipiet qui sine remedio penitentem ad festiuitate dnus vitor, forditus inquit? accesserit. In natali em dnus fratres dilectissimi qsi in nuptijs spualibus ipse sine ecclesie Christus adiunctus est. Tunc dnus de terra orta est: tunc iustitia de celo proferit: tunc processit ipse dnus de thalamo suo: hoc est vbum dei de vtero vir-

Excell' dñs humiliter spicit.

Wat. 22.

ginali. Processit enim cu sponsa sua ecclesia, i. humanam carnem suscepit. Ad istas ergo sa sanctas nuptias inuitati, z ad conuiuium patris z filij z spiritus sancti intraturi, videre qibus indumentis debeamus ornari. Et idco mundemus quantum possumus cum beo adiutorio corda simul z corpora nostra, vt celestis ille inuitator, nihil in nobis sortidus, nihil sedum, nihil obsecus, nihil oculis suis deprehendat indigni. Ibc ergo fratres dilectissimi, non trāstioze, sed cum ingenti tremore debemus attendere. Inuitati em sumus ad nuptias, vbi nos ipsi si bene agimus spoi erimus. Cogitemus ad qles nuptias, consideremus ad quale spoi sum, vel ad qle conuiuiu inuitati sumus. Inuitati em sumus ad mēsam vbi no inuenit cibum homin, sed panis panis angoloru. Et idco videamus ne forte int' in anima vbi debem? bonoz opoz margaritis ornati, ibi appareamus vitorz patris veteribus inuolati: z qñ eos qui boni sunt in oculis dei castitas reddet cadidos, tunc eos q mali sunt reddat luxuria sortidatos. Et idco quotiescunqz aut dies natalis dni, aut relique festiuitates adueniunt, dicat frequenter ad monui ahi plures dies, non solum ab infelicis concubina qz consorzio, sed etia a proprij s vitiis absumere. Contra nulli iudicia alienos vos efficit. Peccata pterita p eleemosynas z penitentiam redimantur, contra nulli vni min' odiu in corde tenet: qz solebat vanitas p gulam p dēre, incipiat iustitia p misericordiaz pauperi b' erogare. Quod in iuria z gula dissipatur in mundo, pietas reponat i celo. Et licet hoc expedit, vt semper elemosynas face debeamus, spicue tñ in scitis solentatibus secundū sua abundantias erogare debemus. Pauperes autē ante omnia frquentius ad conuiuium reuocemus. Non enim est iustum, vt in sancta solennitate in populo Christiano ad vnu doctum pertineat, alij inebriantur, alij fame piculo cruciant. Et nos z omnis populus vnus dnus scilicet sumus: vno peccato redempti sumus, pari condicione in hoc mundo intramus, simili etia exitu migraturi sumus. Et si bñ agim', ad vna beatitudinem parit veniemus. Et quare pauper tecu no capiat cibum, qui tecum accepturus est regnum? Quare pauper non accipiat vel veteri tunica, qui tecum recepturus est immortalitatis stolā? Quare pauper no mereat panē tuū, qui tecum meruit accipere baptismi sacramentum? Cur indignus est accipere reliquias ciborum tuoz qz tecum ad putium inuitat? est angeloz? Audite fratres, audite, non meū, sed dni comune preceptu. Sic em ait in euangelio: Quis facis prandiu aut cenam, non inuitabis diuites qui te iterum inuient, z fiat tibi tributario, sed voca pauperes z claudos, z beatus eris: qd non habent vni res tribuunt tibi: tributur aut tibi in retributione iustorum. Sed dicit aliquis: Ergo amicos aut parentes non debeo ad conuiuium reuocare? Rogasti sunt z parentes z vicini, sed rarius rogandi sunt: z no nisi sumptuosa z delictiosa, sed paucā z sobria vel honesta illis debeant conuiuia preparari, vt remaneat vbi possint pauperes refici, vbi possint aliquid dignitibus erogari: vt cum dies iudicij venerit, no cum impite, qui nūc pauperes despiciunt, sentiamus, Dicitē dicit a me maledicti igne eterni, sed iustis z misericordibus audire mereamur. Venite benedicti patris mei percipite regnum: quia esuristis, z dedistis mihi māducare: sitim, z dedistis mihi bibere. Simul etia ad vos illa vox desiderabilis dirigit: Euge serue bone z fidelis, quia super pauca fuitis fidelis, supra multa te constitui, intra in gau diu domini tui. Sed vt hec que suggestimus sentis,

Quia miterico: die suadentur.

Lu. 14.

Mat. 24.

Ibidem.

bus vestre charitatis tenacius inhereant, breuiter que dicta sunt iteramus. Hoc est ad monium fratres, ut quia natalis domini imminet, tanquam ad nuptiale z celeste conuiuium ad omni luxuria alieni, z bonis operibus adomati, nos per Christi adiutorium preparamus, elemosinas pauperibus erogemus, iracundiam vel odium velut venenum de nostris cordibus respuamus. Castitate fideliter conseruare: ad conuiuium vestra frequentius pauperes reuocare: ad vigilias maturius surgite: in ecclesia stantes ante orare, aut psallite: verba otiosa aut secularia, nec ipsi proferre: z eos qui proferre voluerint castigare. Pacem cum omnibus custodite: z quos discordes agnoscitis, ad concordiam reuocare. Hec si fideliter Christo adiuvante volueritis implere, z in hoc seculo ad altare domini cum secura conscientia poteritis accedere, z in futuro ad eternam beatitudinem feliciter peruenire, presentante domino nostro Iesu Christo, qui uiuit z regnat in secula seculorum. Amen.

Homilia ante Natale

Marci primo.

Initium sancti euangelij Iesu Christi huius diei sicut scriptum est in Isaia ppheta. Et reliqua. Homilia uene. Bede presbyteri.

Collatio initio euangelij.

Inferendum est hoc euangelij Marci principium principio Matthei qui ait, Liber generationis Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham: atque utrosque uisus noster Iesus Christus, dei z hominis est filius intelligendum. Et apte primum euangelista filium hominis esse, secundum filium dei nominat, ut a minoribus paulatim ad maiora sensus nunc eurgere, ac p fide z sacramenta humanitatis assumere. Ad agnitionem diuine eternitatis accendere. Aptus qui humanam generationem erat descripturus, a filio hominis cepit. Dauid uidelicet filius Abraham: de quoquam stirpe carnis substantiam assumpsit. Aptus qui librum suum ab initio euangelice predicationis inchoabat, filium magis dei appellare uoluit dominum nostrum Iesum Christum: quoniam nimirum, z humane erat nature de progenie patriarum charum filium regum ueritatem carnis suscipere: de uine fuit potentem, euangelium mundo predicare. Euangelium quippe, bonum nuntium dicitur. Quod autem melius est nuntium quam penitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. Dominus itaque est, humanitas nasci: dei uero, regni celestis introitum penitentibus predicare. Et ideo Mattheus recte filium Dauid nuncupat, quem in carne uenit: et asseuerat: recte Marcus filium dei, quem in prima uoluntate sui fronte auctore euangelij, z sponso regni designat eterni. Ubi uero notandum quod euangeliste sancti, qui dispensatione nobis dominice incarnationis scripturas relinquere uoluerunt, sed secundum diuersam narrationis sue proximorum, singuli diuerim statuerunt terminum. Mattheus namque a natiuitate diuine exordium sumens, ad tempus uisum dicit resurrectionis seriem hanc narrationem perducit. Marcus ab initio euangelice predicationis incipiens, puenit usque ad tempus ascensionis diuine, z predicationis discipulorum eius cunctis gentibus per orbem. Lucas a natiuitate percursoris inchoans euangelium, terminat in ascensione diuina: cui re-

deuntes discipuli Hierosolymam, aduentum sancti spiritus diuini in laudibus expectant. Johannes ab eternitate uerbi dei, per quod omnia facta sunt principium sumens, z ipse ad tempus uisum dicit resurrectionis euangelizando primum. Scripturam ergo euangelij ad Marcus, congrue primo cum omni pretermonia prophetarum: quibus hoc futurum iam positum nebanat, ut cum eo cunctis uerba, ac sine scrupulo dubietatis suscipienda que scriberet intimerat, quo hec a prophetis sancto spiritu impletis antea prescitis, ac predicta esse monstraret. Similiter uero eodemque euangelij sui principio, z Iudeos qui legem ac prophetas susceperant, ad suscipienda etiam euangelij sacramenta, que ipsozum prophete predixerant instituit: z gentiles qui per euangelij preconia ad deum uenerant, ad auctoritatem quoque legis z prophetarum suscipiendam uenerandas prouocare: ne si quis iuxta hereticos, aut uetus solummodo testamentum aut solummodo nouum susceperit, alienus a testamento dei remaneret. Et ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui preparabit uiam tuam ante te. Angelus uocatur Johannes, non societate nature, iuxta heresim Eugenius, sed officij dignitate. Angelus enim grece, latine nuntius dicitur. Quoniam nomine recte appellari potuit homo ille qui fuit missus a deo, ut testimonium perhiberet de lumine: z uenientem in carne dominum, mundo nuntiaret. Hec mirandum mystice angelum nominari eius: quo tunc natus mulierum matrem nemo surrexit: cui coeter omnes qui sacerdotij gradu rite funguntur, ad euangelizandi officium angelos posse uocari, dicere prophetas, z abia sacerdotis custodierit scientiam, z legem requirit ex ore eius: quod angelus dicitur exercitum esse. Et or clamantis in deserto: parate uiam domini: rectas facite semitas eius. Quod sit quod uingentium dei filius uerbum patris uocatur, Johanne attestante qui ait: In principio erat uerbum, z uerbum erat apud deum, z deus erat uerbum. Et ex ipsa nostra locutione cognoscimus: quia prius uox sonat, ut uerbum postmodum possit audiri. Johannes ergo uox a propheta uocatur: quod uerbum precedit. Aduentum itaque dominicum precurrens uox dicitur: quod per eius ministerium prius uerbum ab hominibus audire. Qui etiam in deserto clamabat: quod derelicta ac desitute Iudee solatium redemptiois annuntiat. Quod autem clamaret, aperitur cui subditur: Parate uiam domini: rectas facite semitas eius. Omnis qui fidem rectam z bona opera predicat, quid aliud quam uenientem domino ad corda audientium uiam parat: ut hec uis gratie penetret, z lumine ueritatis illustrer: ut rectas deo semitas faciat, dum ueritas in animo cogitationes perferre boni predicationis format. Sane notandum quod testimonij prophetice que posuit ad Marcus, uisum solummodo Isaia, alio inuenitur in Malachia: nec tamen falli aliter putandus est euangelista, qui hoc scriptum dicit in Isaia, quod Isaia non scripsit: sed potius intelligendum: quod si non hec uerba que de Malachia posuit inueniuntur in Isaia, sensus tamen eorum inuenitur in Isaia, z in nonnullis locis alijs: z manifestum in eo quod ipse hic subintendit: Et or clamantis in deserto: parate uiam domini: rectas facite semitas eius. Quis enim non uideat quanta sit in utraque sententia concordia. Nam quod dicit Malachias: mitte angelum tuum ante faciem tuam, qui preparabit uiam eius, hoc est utriusque dicitur Isaia, uox clamantis audienda in deserto que diceret: parate uiam domini: rectas facite semitas eius. Quia sicut Johannes recte angelus potuit uocari pro eo quod facie dicitur euangelizando preuenit, ita recte appellari uox potuit: quia

Joh. I.

Mat. II

Mal. 2

Joh. I.

Isai. 40

Mal. 3

Isai. 40

uerbum dei sonando presbat, sicut supra dictum est. In utraque autem sententia similiter parada uia domini predicatur, idemq non fallitur euangelista, qui hoc dicitur ab Isaia scribit, quod si non eisdem uerbis, eodem tamen sensu ab ipso scriptum inuenitur. Potuit autem fieri, ut animo ad Marcus euangelium scribens, uox Malachia Isaia occurrit ut fieri solet, quod tamen sine ulla dubitatione emendaret, saltem ab alijs admonitus, qui ipso adhuc in carne uiuente hoc legere poterunt, nisi cogitaret recondationi sue, que spiritu sancto regebatur, nostrum occurrisse illud pro alio nomen prophete, nisi quod ita dominus hoc scribi constituit. Cur autem ita constituerit dominus, prima illa causa uelissima debet facillime cogitari, etiam sic esse insinuat, ita omnes sanctos prophetas uox spiritu locutos, mirabili inter se consensione coartare, ut hoc multo amplius sit, quam si omnium omnia prophetarum uox uisus hominis ore dicerentur, z ideo indubitanter accipere debere quecumq eos spiritu sanctus dixit, z singula esse omnia z omnia singulorum. Cum igitur que dicta sunt per Isaia, tam sint Malachie quam Isaie: z quod dicta sunt per Malachiam tam sint Isaie quam Malachie: quod opus erat ut emendaret ad Marcus, cum aliud pro alio sibi nomen occurrere a se scriptum legisset, ac non potius sequens auctoritate spiritus sancti, a quem mentem suam regilios nobis illi uox sentiebat, hoc ita scriptum relinquere sicut eum admonendo constituerat ei dicit, ad informandos nos tantum uerborum suorum prophetis inesse concordiam, ut non absurde, immo congruissime, etiam Isaie deputaretur, quod per Malachiam dictum reperimus. Cuius est Iesus in deserto baptizans z predicans baptismum penitentium, in remissionem peccatorum. Cunctis legentibus liquet, quod Johannes baptismum penitentium non solum predicauit, uerum etiam quod uisum dedit, sed tamen in remissionem peccatorum dare non potuit. Remissio namque peccatorum in solo nobis baptismum Christi tribuit. Notandum itaque quod dicitur, predicans baptismum penitentium, in remissionem peccatorum, quoniam baptismum quod peccata soluere, quod dare non poterat, predicabat, ut si eum incarnationem uerbum patris precurrebat uox predicationis, ita baptismum penitentium quod peccata soluitur, precurrebat suo baptismate quod peccata soluit non possunt. Et baptizabantur ab illo in Jordane flumine consentientes peccata sua. Exemplum est confitendi peccata ac meliorem uitam promittendi eis qui baptismum accipere desiderant, sicut etiam am predicante Paulo in Epheso: multi credentium ueniebant consentientes z annuntiantes actus suos, quatenus abdicata uita ueteri renouari mererentur in Christo. Unde etiam beato Petro offensum in limbo celesti diuersi generis animantibus, dicitur etiam: Surge Petre, occide z manduca, quod est apte dicere: Occide infideles ab eo quod fuerant prius, ab remittatione scelerum z promissione pie religionis, ac sic fidei christiane sacramentis imbutos, in sancte ecclesie membra commutata. Et erat Johannes uisus pilis camelorum z sona pellicea circa lumbos eius. Pilis inquit uelutis, non laia, aliud austerius uelutis indumentum est, aliud luxurie mollioris, sona autem pellicea quod accinctus fuit z Isaia, mortificationis indicium est, potro quod sequitur. Et locustas z mel phylas re edebat, habitatorum solitudinis congruum est, ut non delicias ciborum, sed necessitatem humane carnis expleret. Potest habitus z victus eius per significationem etiam quatenus interne coherationis nomen in conuenienter

Actu 19

Actu 10

exprimere. Namque austerioribus utebatur indumentis, sicut etiam dominus in laudibus eius prelatum est ad Iudeos, dicens: Quid exitis uidere hominem mollius uelutis? Ecce quod mollius uelutis: tur in domibus regum sunt, quia uitam peccantium non blandimentis fouit, sed uigore alpe inuictio: nis increpat, dicens: Inimica uiperarum, quis uisus deomnonstrat fugere a uentura ira? sona pelliceam habebat circa lumbos suos, quia carnem suam crucifixerat cum uirtus z concupiscentiis suis, quod eorum esse proprium quod sunt Iesu Christi, Apostolo artestante didicimus: Locustas z mel edebat, quod dulce quod sapiebat turbis predicatio eius, estimare te populo z cogitantibus omnibus in cordibus deo, ne forte ipse esset Christus, sed ortus finem fortis, intelligentibus eius auditoribus, quod non ipse Christus, sed pcurator z ppheta esset, id est Christus. In melle etenim dulcedo, in locustis est alacer uolatus, sed cito deciduus. Et predicabat dicens: Venit fortior me post me cuius non sum dignus p cumbens soluere corrigiam calceamentorum eius, z abos apud ueteres fuit, ut si quis eam quod sibi compereret accipere uoxem mollet, ille et calceamentum solueret, quod ad hanc sponsum iure pponit tatis ueniret: Quid igitur inter homines Christus, nisi sancte ecclesie sponsus apparuit: De quo z idem Johannes dicit: Qui habet sponsum sponsum esse. Sed quod Johannem homines Christum esse putauerunt, quod idem Johannes negat, recte se indignum esse ad locum ad quem corrigiam eius calceamenti denuntiat. Ac si apte dicat: Ergo redemptoris uestigia denudare non ualeo, quod sponsum nomen mihi inmeritum non uisum po. Quod tamen intelligi z aliter potest: Quis enim nesciat quod calceamenta ex mortuis animalibus fiunt: In carnatus uero dominus uentus est qui calceatus apparuit, quia in diuinitate sua mortificata nosre corruptionis assumpsit. Sed uisus incarnationis misterium humanis oculis penetrare non sufficit. Inuestigare enim nullatenus potest, quomodo corporat uerbum quomodo summum z uiuificator spiritus intra ueteri maris animas quomodo is qui in titium non habet, exiit z concepit. Corrigia ergo calceamenti est ligatura mysterij, Johannes itaque soluere corrigiam calceamenti eius non ualeat, quia incarnationis mysterium nec ipse inuestigare sufficit: qui hanc per prophetie spiritum agnouit. Et ergo uos baptizati in aqua, ille baptizabit uos in spiritu sancto. Non quod adhuc Johannes dominum manifeste deum aut dei esse filium sed tantum se uirum fortiozem predicat. Non enim rudes adhuc auditores tanti capiebant arcana sacramenta, quod filius dei eternum hominem assumpto ex uirgine deo natus esset in mundum, sed paulatim per agnitionem glorificatione humanitatis introducenti erat ad fidem diuine eternitatis. Quibus tamen quicquid latenter quodammodo ac uelato sermone dei hanc esse uerum declarat, dum cum spiritu sancto baptizatum esse confirmat. Ut enim dubium, nullum posse aliam gratiam sancti spiritus nisi deum dare: Tempore autem procedente cum capaciores iam ad intelligendum eosdem suos uideret auditores, etiam illum filium dei aperte predicauit. Sed quem misit baptizare in aqua ille misit dicit: Super quem uideris spiritum descendente z manentem super eum, hic est qui baptizat in spiritu sancto. Ergo uidi z testimonium perhibui, quia hic est filius dei. Baptizatur autem a domino in spiritu sancto, non solum cum in die baptismatis fonte uite in remissionem peccatorum abluitur, uerum etiam qui

Mal. 5

Apst. rui calceamentum notatur.

Sublime rudi bus paulatim tradenda.

Joh. I.

die cum per gratiam eiusdem spiritus ad hec agere da que deo placenter accendimur.

In vigilia natiuitatis domini. Matt. 1.

In illo tempore: Cum esset desponsata mater Iesu Maria Ioseph, antequam conueniret, inuenta est in vtero habens de spiritu sancto. Et reliqua. Homilia Dige nis de eadem lectione.

Quam desponsata est

Let mater Iesu Maria Ioseph. Que fuerit necessest, vt desponsata esset Maria Ioseph, nisi propterea quaterius hoc sacramentum celaretur, et ille malignus fraudis comenta aduersus desponsatam virginem nulla penitus inuenisset. Vel ideo fuerat desponsata Ioseph, vt nato infanti vel ipsi Iudarie curam videretur gerere Ioseph, sive in Aegyptum tens vel inde denuo ventus, ideo desponsata fuit Ioseph, non tamen in concupiscentia tunc. Adhuc inquit eius, mater im maculata, mater incorrupta, mater intacta. Mater eius. Quis eius? Mater vnguenti domini et regis omnium plasmatis et creatois cunctoz, illius q in excelsis est sine matre, et in terris est sine patre, ipius qui in celis secundum deitatem in sinu patris, et in terris secundum corpus conceptionem in sinu est matris. Et magne admittationis gratia, o ines narrabilis inauitas, o ineffabile magnitudis sacramentum. Ipsa eademq; virgo, ipsa et mater domini, ipsa et genitrix, ipsa eius ancilla, plasmatis eius ipsa que genuit. Quis vnquam ista audivit? Quis vidit talia? Quis hoc excogitare potuit, vt mater ipso eest et intacta gignat, que et virgo permansit et genuit? Sicut enim quondam rubus coburi videbat, et ignis eu non tangebatur, et sic tres pueri in camino inclusi habebant, et tñ eos non ledebat incendium, nec odor fumi erat in eis, vel quemadmodum fuit in Daniele intra lacum leonum inclusi claustris non apertis, allatum est ei prandium ab Abacuk: ita et hec sancta virgo genuit dominum, sed intacta permansit: Mater effecta est, sed virginitatem non amisit. Genuit infantem et (vt dictum est) virgo permansit. Virgo ergo genuit et virgo permansit. Adhuc filii facta est, et castitatis sigillum non perdidit. Quare? Quia non homo iste tantum qui videbatur, sed vnguentum erat deus, qui in carnem aduen nerat. Hec subitio carnaliter genuit est, sed per se era deitas venit in corpore. Integer ergo iste et in diuinitas deus in humano aduentans vel genuit est corpus, quicq; deus et dominus figuram ferui suscepit. Non enim pars vnguenti venit in corpore, nec seipso diuisit, vt dimidius esset apud patrem, et dimidius esset in virgine, sed totus apud patrem et totus in virgine, totus in sinu patris, et totus in huma no corpore: non relinquens superna, venit querere terrena, que in celis sunt conseruans, et que in terris sunt saluans. Abiq; omnipotens, inscissus, indiuisus, hic sanctus vnguentus deus. Si enim hoc verbum humanum et corporale immixtum in auribus plurimorum, non diuiditur per singulos, vt pars in alio et pars fit iterum in alio, sed in omnibus integrum et plenum habetur, vt in vnoquoq; totum sit, quanto magis verbum dei vnguentus vbicq; totus sit, et in celo et in terra, et apud patrem et in virgine,

L'osello
p'sinita
tis Adar
tic.

Exodi. 3
Dasi. 5
Dasi. 6
2. 15.

L'habiti
notat de
unitatis.

Et non diuiditur, vt dictum est, neq; scinditur, neq; in partes efficitur, sed totus totum tenet, totum implet, totum illustrat et possidet. Ibius itaq; vnguenti dei dicitur hec mater virgo Maria, digna digni, immaculata sancti, vna vnus, vnica vnici. Hec enim alter vnguentus super terram venit, aut alia virgo vnguentum genuit. In his omnibus que dicta sunt, desponsata legitur mater eius Maria. Et ait: Inuenta est in vtero habens. Qui inuenta, aut a quo inuenta est? Primo ab angelis cõsodientibus eam, protegentibus eam, conseruantibus eam, vel eius beatissimam animam ad honore illius qui ab ipsa generandus erat. Dehinc inuenta non incongrue putabatur ab ipso beato Ioseph sancto et iusto, qui penitentia maritali, licet eam non contingeret, future tamē vt putabatur vxoris omnia nouerat. Et Ioseph aut vt iustus, inquit, cum esset homo iustus, et nollet eam tradere. Vtriq; appellat contra Iudeorum p'auitatem, vt aduersus virginem non sentiret, propterea et desponsata fuit et ipsi Ioseph, vt supra dictum est. Si enim non fisset desponsata Ioseph, omnium bonoz increditibiles et inimici Iudei lapidibus ea occidissent, ideo virum eius hic euangelista appellauit. Ioseph vt iustus cum esset homo iustus. Iustus autem in verbo, iustus in facto, iust' in legis consummatione, iustus in initio gratie. Iustus itaq; cum fuisset, et nollet eam tradere, voluit occulte dimittere eam. Noluit eam tradere, noluit eam accipere, noluit eam male diffamare: sed voluit eam occulte dimittere. Occulte eam a se dimittere volebat, sicut puer sicut māsuetus, sicut mēteret. Talis ergo cõ eest Ioseph, cogitabat ea occulte dimittere. Et hec, inquit, illo cogitante. Querendum est nobis nunc, quid cogitauerit, vt occulte eam dimitteret: hec cogitabat, vt eam dimitteret. Susceptionem in ea habebat, quemodo iustus erat. Si ergo non est iust' iustus, vel tale aliquid cogitauerit, cur eam dimittere volebat, vt immaculatam et sancta? Iustus enim et hoc erat. Sed enim simplicem sensum audi huius orationis. Ioseph iustus erat, et illa virgo immaculata erat. Sed ideo illam dimittere volebat, quoniam virtutem mysterii, et sacramentum quoddam magnificum in eadem cognoscebat, cui appropinquare sese indignum estimabat. Ergo humilians se ante tantam, et ineffabilem rem, querebat se longefacere, sicut et beatus Petrus domino se humilians aiebat. Recede a me dñe, q; hō peccator sum. Vel sicut ille Lenturio ad eundem dñm mittens dicebat: Hō sum dignus vt intres sub tectū meū, q; nec me ipsum dignum existimauit ad te venire. Vel sicut sancta Elizabeth ad ipsam beatā locuta est Adariam dicens: Et vide hoc mihi, vt veniat mater domini mei ad me? Sic et Ioseph iuste se humilians, sese in omnibus caneabat et timebat subire iustitiam sanctitatis conjunctionem adhibere, idcirco volebat eam occulte dimittere: Dimittam eam dices, et a me longefaciam eā, et a cognitione mea. Adhuc est enim eius dignitas, super excelsum eius sancti occulte dimittere. Hec autem eo cogitate, angel' dñi per visum apparuit ei dicens: Et quid dubitas Ioseph? Quare impudens cogitas? Quare irrationabiliter meditaris? Deus est enim qui generatur. Huius generationis minister es et non largitor, seruus et non dñs, mancipium et non plasmator. Propterea ministra, serua, custodi, fer curam, intende et huic q; nascitur, et huic que generat. Et enim si tibi vroz nominatur, si desponsata tibi esse dicitur, non tamen

Luce. 1

Abat. 8.

Luce. 1

L'optis
lingue
origenis

ibi vroz est, sed dei vnguenti electa mater est. Propterea Ioseph filii dicitur, qui pas pmissiones accepit, cui ista fidelitatis data sunt testamenta. Ioseph filii dicitur, non tantū secundum carnem sed secundum spiritum. Ioseph filii dicitur, Si enim filius dicitur, iuste et heres eius itaq; filius patris. Ideo in hereditate accipere ea q; illi pmissa sunt testamēta fidelia. Et Ioseph filii dicitur, ne timueris accipere et Abariam contigens tuam. Ne timueris, ne trepidaueris, ne conturbaberis, sed securus et introrepidus accipere eam secundum legis preceptum, vrozem tibi nominatam, sed secundum nuptiarum consuetudinem et coniunctionem longe alienam. Accipere ergo eam sicut commendatam celestem thesaurum, vt deitatis diuitias, sicut plenissimam sanctitatem, sicut pfectam iustitiam. Accipere eam sicut vnguenti manitionem, sicut honorabile templū, sicut domū dei, sicut creatoris omnū p'prium, sicut regis spon si celestis domū immaculatā. Ita ergo Ioseph filii dicitur, ne timueris accipere eam tibi commendatā tue religiositati creditam, serua, fer curā, arde de si gress ab herode, duc in Aegyptū, itez remeans post herodis mortē, deduc in terrā Israel. Ne timueris accipere Mariā coniugē tuā. Longe q; audis, non ex paucis, sed cõtributis, nec tu nec q; sequens vroz in cõsummatione seculi. Longe q; dico, propterea, vt diabolo virginitate eius occulte, et Iudeoz p'auitate excludam atq; dei iustitiam, vt legi inflata non destruiam, et in se q;ntibus demonstra bo, q; ista in eadem cõiunx se cõm consuetudine conti gu habeat, nec iste q; generatur, tuus filius esse claratur. Et quod enim nascet ex ea de spiritu sancto est, q; sicut cooperato: huius natiuitatis spiritus sanctus est. Nam vnguentus filius q; ante secula in effabili et volu p' nate est, huius seculi appropinquans sine fine, et volu p' natus in humano corpore sancto coopante spiritu int' ipios venit. Iste est de q; scriptura p'pheta dicens: Puer natus est nobis et filius datus est nobis. P'ris etenim vnguentus filius et virgine generatus est, vt illa virginem p'iozem suā q; ceciderat, itez renouaret atq; erigeret. Et q; p' prauam voluntatem filii effecti fuerant diaboli, p' adoptionē grē filios efficeret dei. Partiet inquit filii, et vocabis nomē eius Iesum. Virgo generat, et tu hunc genitū vocabis Iesum, qd interpretat saluatoz. Et Ipe enim saluū faciet populum suū a peccatis eoz. Vocabis, ait, nomē eius hoc qd ante fuit, qd ante secula nominatū est. Ad tu et impones nomē, nec erit et vocabulo cõstitues, sed nota et voca exultādo Iesum, i. saluatoz. Saluator enim esse restat, nec ex tempore cepisse saluare, sed etiam antiq; simū saluatoz. Ipe enim saluū faciet populum suū a peccatis eoz. Duo enim p hoc verbū p'clara designā tur, q; deus fuerit et dñs p'us ante incarnationem Iustus, et q; populus eius ab eo saluā d'us iā tñc amittatib. Et ideo dicitur est, Ipe enim saluū faciet populum suū a peccatis eoz, vt vere deus. Dei enim virtutis a peccatis saluare, vel peccata dimittere. Ite ergo filius dei habens populum suū, ipm venit (vt dictū est) liberare a peccatis atq; saluare, sive ex Iudeis, sive ex gentibus, de q; ipetiam p' pphetam fuerat elocutus, dicens: Dñs dicit ad me filius meus tu, ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gressus hereditatē tuā, et possessionē tuā terminos terro. Ipe saluabit populum suū a peccatis eoz, san guine vroz suo, cunctos redimēs morte sua, de mortis eos liberans porretere. Ipe saluabit. hoc est saluatoz omnium fideiū atq; credentū. Et hoc autē totū factū est. Quid totū? hoc de vnguenti descen

Mat. 9

H'ois Je
suratio.

psalm. 2

sione, hoc de ista dñi incarnatione, hoc de angel' ad virgine destinatione, hoc de ipius gignit de desponsatione vel castitate. Hoc enim totū factū est ad totius mundi salutē, hoc totū factū est, vt vnū compleret, vt vnū consummaret. Quid illud? Ad d' virgo genuit, qd virgo permansit, qd mai fuit et intacta virgo p' leuauerit. Hec ergo in vtero accipiet. Audite qd dicit, oēs filie Iude, audite oēs vos illi que hereditate doloz et tristitie post illā et ex illius condemnatione sumplistis. Vos que in tristitia gignit filios, vel magis vos q; concupiscentiā corrupibile non timuistis. Audite et letamini, audite et cõsolamini, audite q; virgo in vtero accipiet, non ex desiderio paratū concipiens. Hec ergo serpentis p'uaione decepta est, neq; eius afflatus venenose infecta est, sed ego in vtero accipiet, p'dicationē angel' suscipiens, p'phetaz testimonio assumens. Virgo in vtero accipiet, vt deū dignantē incarnatū, ad mudi patriam salutem. Ecce inquit, hoc ipm qd dixit, ecce, admittatis est tñ mysterij magnitudinē, vt oēs velut et formo iustitiam ad hoc dicitur euigilēt: Et ecce p' go, dicit, in vtero accipiet et pariet filii. Ad colligēdū illū forte armatū, ad conculcandū serpentis imp' p' caput, ad conterendas vires eius, ad p'dam et' diripiendam, atq; captiuitatē populi sui conuertēdam, pariet filii ad denuo reparandū Adam, ad in obedientiam Iude, et Adarie obedientiā excludēdā, ad erigendū iacentiū genus, qd per mulieris te memerata credulitate fuerat deiectum. Et vt vocabunt nomē eius Emanuel, qd est interpretatū nobiscū deus. Vocant nomē p'us angel', p'allate in eius gignatione, sicut deū omnium et regem patris ad homines venientem. Deinde ap'ostoli vnguenti dei dominationem atq; virtutem omnibus gentibus predicantes. Adhuc et sancti martyres contra ignem et gladios vroz in mortē resistentes. Deinde cuncti credites hoc ipm nomē vroz ad consummationem seculi memorantes atq; laudantes. Et vocabunt nomē eius Emanuel, qd est interpretatū nobiscū deus. Qui vocabunt nūllū iustū, quoz iocabit in terra nomē huius, non sicut prius in figurā et imaginib. sed facie ad faciem apparentem? H'obiscum deus, Abrahā p'ri credentū tribus hois temporis, licet non p' ipam ineffabilem deitatis substantiam, sed p' eius p' angelicam speciem a mercede visus est, nobis triginta tribus annis in terra apparuit, et cū hominibus cõuersari dignatus est. Jacob etiā bene t'pe p' angelum nihilominus apparuit colluctans cum eo, quicq; se ab eo supari p'misit, vt hunc mundicorē dem merito b'ndiceret, atq; Israel notaret. H'obiscū deus, amplius magis p' nobis magnificē certamen admplens, et vroz ad mortē accedens, vt morte sua mortē occideret, et b'ndictionē ac immortalitatem mudo corde populo cõdonaret, qui fiducialit' dicit, nobiscū deus, p' euangelizantē et Ap'ostoloz p'dicationē, p' sui facti corporis, et sanguinis sacramētū, p' gloriose signi flagitio. Per ista ergo oia nobiscū deus, et ad nos atq; in nobis, sicut ipetiam eo quo vobiscū sumus deus vroz ad cõsummationem seculi. Qui cum p're et spū sancto vroz et regnat in secula seculorum. Amen.

Emmanuel
notat
mysterij

Gen. 18.

Gen. 32.

Mat. 28

In nocte natiuitatis domini. Luce 1.

In illo tempore Erat edictum a Cesare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Hec descriptio prima facta est a p'pheta Syric Lyrico. Et ibat oēs vt profiteretur

linguli in ciuitate suam. Et reliqua. Ho- milia beati Gregorii pape.

Quia largiente do- mino, missarum solennia ter hodie cele- briantur sumus, loq diu de euagelica les- cione non possumus, sed nos alii quod beuiter dicere redemptiois nostri uarietas ipsa copellit. Quid est qd nascitur no dno mudus describit, nisi hoc qd apte monstra- tur, qd ille apparebit in carne, qd electos suos adscri- beret in eternitate? Quia contra de reprobis p pro- phetam dicit: Deleant de libro uiuentiu, z cum u- stis non scribant. Qui bene etia in Bethleem nasci- tur. Bethleem qd pe domus panis interpretatur.

Psal. 68

Johā. 6

Bethleē significatio myli- ca.

Johā. I.

Isai. 40

Joh. 12.

super se uidefecit in celis rege uenerantur, ne habe- re dignantur hominem solum, qui super se ado- rant hominem deum. Auremus ergo fratres cha- rissimi, ne qua nos immunditia polluat, qui in eter- na prescientia z dei cues z angelis equales sumus. Quid enim moribus dignitate nostram. Nulla nos luxuria inquiet, nulla nos turpis cogitatio ac- cuset, non malitia mentis mordet, non inuidia ru- bigo consumat, non elatio inflat, non ambitio per- terrena oblectamenta dilanet, non ira inflammet. Qui etenim uocaturum homines. Desende ergo tibi o homo contra uirtu honorem dei, quia propter te factus est deus homo.

Beaedem nocte.

Luce ij.

In illo tempore, Exijt edictum a Cesare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Et reliqua. Homilia venerabilis Be- de presbyteri.

Adiuinus ex lecti- one euagelica fratres charissimi, quia nascituro in mundum redemptor mun- di, deo z domino nostro Jesu Christo, exijt edictu a Cesare Augusto, qui nunc mundanti regi apicem tenebat vt mundus describeretur. Quod non casu contingisse putandum est, sed certissima dispensati- one eiusdem nostri redemptoris intelligendum esse promissum. Ipse etenim mediator dei z hominum sicut matrem sibi diuinitus quam uoluit puenitit, de qua nasceretur quado uellet humanitas, ita etia tempora natiuitatis que uoluit eligi, immo ipse ea qualia uoluit esse donauit, talia uidelicet in quibus sopito turbine bellorum, nona pacis tran- quillitas totum cogeret orbem. Quod enim ma- in hac uita potuit esse pacis indicium, qd vno homine orbem describit vniuersum, atqz vnus cer- sus numismate concludit. Materem quippe elegit uirginem, qd no alit dei filiu nasci in carne, qd de inte- merata genitrici debebat. Tempus quando nasce- retur summe pacis elegit, quia hec nimis ei nasce- di in mundo causa fuit, vt genus humanum ad sup- ne pacis dona reduceret. Immo etiam scriptum est: Ipse est par nra qui fecit utraqz vni, id e de au- gelis z hoibus vna dei domi pius mediator z res- ciliator instituit. Pacis spiritus natus est dno nr, vt etia statu teporis ipse esse de doceret, de quo pro- missa propheta dicebat: Multiplicabitur ei? im- periu z pacis no erit finis. Unde bnd idem ppheta alias cum incarnationis illi ac nostre redemptiois sacrameta mystico sermone descripsisset dices: Et erit in nouissimis dieb, pparatus mcs dom? dñi in- stitue motu, z eluabit sup colles, z fluat ad ocs ocs geres. Serenitate qz pac? qz tuc eet futuram manife- ste signauit, subiecit: Et cohabitabit gladios suos in- uomeres, z laetas suas in falces; Nō gloriabitur ge- gentē gladiu, nec exercebunt ad pliu. Prop? qd z mor exhortatio sub iur: Domus Jacob uenite, z ambulemus in lumine dñi. Pnemitit qz ipa pacis, z sic apparuit in carne ipse auroz pacis z teporum co- ditio, pmo domus Jacob, i. plebs Israelitice, deide cunctis gētibz ad se conuertibus tanquam lucis ape- ruit, z pacis eterne gaudia predicauit. Hec preter- eundū qz pac? terrena serenitas nato regi cele- sti, no solu testimoniu gratie p̄hibuit, sed z obsequi- um impendit, qz predicatozibus vtbi illius perla- grandi orbem facultate tribuit, z vrbicunqz uellent

Tepus pac? ele- git dñs.

Ephē. 2.

Isaie. 9.

Isaie 2.

Isidius

Descri- ptio mys- tice ponitur.

Denari? mystic?

Luce. 19.

Psal. 4.

Isaie. 11.

Isidius

euangelij gratiam disseminandi, quod fieri minime possit, si non vno totius orbis regeretur imperio. Sed z ipsa totius orbis descriptio, que a terreno re- gefacta memorat, celestis opera regis manifeste designat, qd ad hoc nimirum apparuit in mundo, vt de cunctis per orbē nationibus electos in vniuersa fides sue colligeret, ac noia sua sicut ipse promisit, in eternum scriberet in celo. Hoc quoqz quod ad edi- ctū Augusti ibant omnes vt proficerent, singuli in su- am ciuitate, in nostri regis est nobis seruitio spūali ter agendū. Noltra quippe ciuitas sancta ecclesia est, que partim adhuc peregrinat a domino in ter- ris, partim iam cū domino regnat in celis, z post fi- nē huius seculi pfecta in eternū tota cū illo regna- bit. In hac ergo ciuitate debemus omnes ire, nullū a tam salubri itinere oportet excusari. Omnes nos necesse est nato regi debitu pendere cēium, hoc est vniuersitate ecclesie p̄sentis iussu obtemperare diuinitis, z ad ingressum patrie celestis infatigabili bonoz opum cursu perire. Dabat aut in p̄fectibili onem census denarius, qd decē nūmōz in se p̄dus habebat. Cesaris imagine p̄m̄ens z nome, qd nos quozqz spūaliter oportet imitari. Solutimus em̄i rez- gi nostro denarium, qd decē p̄cepta legis im̄i- plere satagimus: In quo uidelicet denario nomen eiusdē regis nostri conscriptū gestamus, cum in cū- ctis actibus nostris meminimus nos a Christo christianitas uocari, ac dignitatem nominis ipsius inmemoram in nobis conseruare curamus. Imma- gine quoqz eius in eodē denario bone nostre couer- sationis expr̄mere debemus, illam vtiqz quā ipse do- minus docuit, dicens: Sancti estote, qd z ego san- ctus sum, dñs deus vester. Hec est nāqz imago dei ad quā in primo hōie cōditi sumus, vt vici partici- patione diuine sanctitatis p̄petuo sancti essemus. Immo etenim psalm. ait: Signatus est sup nos lumē vultus tui dñe. Sed qd hoc lumē diuini vultus ho- mo peccando amisit, placuit deo humani vult? ha- bitū in carne nascēdo assumere, quos nos doceret in spiritu debere nasci: placuit in similitudine carnis peccati sine peccato apparere, vt nos emundaret ab oī pctō, z claritate nobis suereformaret imagi- nis. Cōsecrāt aut in qd Ioseph a Galilea de ciuitate Nazareth in Iudea ciuitate Dauid, qd vocat Bethleem, eo qd esset de domo z familia Dauid, vt p̄titeret cū Maria desponsata sibi vxore p̄gnante, diuinitus constaret esse purari, vt ad sua qzqz ciui- tate p̄gens, ibi cōsum p̄titeret. Quenū hoc edicto gñali paratus nri saluator, de Nazareth in Beth- leem contingeret, sicqz ad complendū vaticinia pro- phetaz, vtiqz ciuitas incarnationis eius insignitū- ter arcantis, vna vici conceptionis, altera natiuita- tis honore p̄fulgens. Celsat nāqz Isaias p̄pheta, qd redemptor nri in Nazareth concepti oporteret, qd dicit: Egredietur egē de radice Jesse, z Nazare- tis heradic eius ascendet. Interprat aut flos sine mudus. Quia uocabulo incarnatus p nobi dei fili- us recte potuit cognominari, z ipse mudus viti- tis oibus, natura fructuqz hois, z in se ceterū? cū- ctis flos spūalium fructuqz oīozqz p̄cessit, qbus rec- te ac beate viuēdi z mōstrant exēpla, z dona con- cedit. Egredietur autē de radice Jesse, z Nazare- re? de radice eius ascēdit, qd inmemora dgo Ma- rie de stirpe Dauid orta e, de cuius carne dñs in ci- uitate Nazareth p̄paratē carnis sine inqnamēto car- nis assumptū. Quia vero in Bethleem esset nasci- turus, hoc quoqz p̄phetice designat ozaculis, cum dicit: Et tu in Bethleē ephrata parauit es in milli- bus Iuda, ex te em̄i egrediet qd n̄abitur in Israēl.

Qui bñ in Bethleem nascit, no solu ppter indicu regis stemmatis, qd Dauid inde fuit, sed z p̄tē no- men ipm, quia Bethleem domus panis interpretat. Ipse nāqz ait: Ego sum panis viuus qd de celo de- scendi. Quia ergo propterea de celo ad terram de- scendi, vt nobis vite celestis alimonia donaret, nosqz eterne dulcedine munere satiaret, merito lo- cus in quo nascitur, domus panis vocat. Est z alia ratio superne dīsp̄ositionis, quia dominus nosler no in ea qua conceptus erat ciuitate, sed in alia nasce- retur, vt uidelicet ex hoc inimicos insidiantes faci- lius natiuitatis eius conscij vel inuisit dēuicēret. P̄uidebat quippe quod eum mor maxum libe- rōdes persequi, atqz ad mortem querere inciperet. Et propterea sic natiuitatis eius mysterium uoluit in ciuitate Dauid peragi, vt parentes eius non ibi do- mū, non possessionem haberent, sed t̄mōdo tem- porie natiuitatis ipsius illo nouiti aduenturē, ho- spites manerent, statimqz cōpleta eadē natiuitate, ac declaratis signis celestibus, qd et testimoniu dare debebat, Regē p̄p̄tū cū ip̄o cederet. Sic etenim fa- ctū est, vt no solu cū ip̄o quererent liberos de mune repiret, sed nec illa cognatos eius verahd occasi onē haberet, cuius patres qd essent, explorare non poterat. Hec p̄terea da silētio maxima cōditio z redēptiois nri uoluit incarnari, qd mor natus p̄fess- one census ascriberet. Inuit em̄i carne, vt nos vir- tute spūs indueret. Descendit de celo ad terras, vt nos de terra eleuaret ad celū. Soluti tribuū Les- sari, vt nobi p̄p̄tē liberatā grām donaret. Seru- uit dei filius in hōie regi, qd diuine seruitū ignora- bat obsequium, vt nobi p hoc humilitatē formā tribu- eret. Inuitatē vici qz quantū p charitate seruire de- beamus inuitē, cuius nō desperet, ei qd de charita- tis erat necis, impēdere seruitū. Abi hoc qzqz p̄- p̄monstrat exēplo, qd postmodū principis apo- stoloz erat hō doctur? Subditi estote omni cre- aturē humane ppter deū, sive regi quasi p̄cellenti, siue ducibus tāqz ab eo missis. Factū est aut in- qd cum esset ibi impletū sunt dies vt pareret, z pe- pit filium suū primogenitum. Primogenitum voca- uit dñm, no qd a credendum sit beatā dei genitricem alios post eum pepisse filios, quā p̄p̄tē castita- te vna cū viro suo Ioseph conitae esse memorabi- lem, sed ob id eum recte primogenitum appellat, qd sicut Iohānes ait: Quod qd autē receperunt ei, dedi- etis potestatis filios dei fieri. In qbus filiis ip̄e tū- p̄matum tenet, qd ante qd nasceret in carne, dei fili- us absqz initio natus existerat. Descēdit aut ter- ras, factus est noster particeps nature, largitus est nobis sue participare grē, vt sicut Apollolus ait, Sic ip̄e primogenitus in multis fratribus. Et pan- nis em̄i in qd inuoluit, z reclinauit eum in p̄p̄to, qd nō erat et locus in diuersioris. Et hic iunctū est fra- tres charissimi magna redēptiois nri dignatio, hic ex tot? medullis cordis vnicuiqz nri cum p̄pheta dīcedū: Quid retribuās dño p ostibus qd retribuit mihi? Ille em̄i cui veracit canimus, Magnas dñs z laudabilis nimis, z magnitudinis eius nō ē finis, paruulus natus est nobis, vt nos renatēdo de par- uulis magnos, hoc est, vt peccatozibus faceret ius- tos, Qui ad dextera p̄ris sedet i celo, loco egebat in diuersioris, vt nobis cōmuni felicitum māsonem in bono patris sui donaret, quo omne creaturam si- ue in celis inuisibile, siue visibile in hoc mūdo, sus- titariis induit ornaribus, qui in sua maiestate, sicut propheta dicit, Mictus lumine facit vestimento, ip̄e in assumptione nostre fragilitatis z rigans con-

Johā. 6

Natalis loci ratio datur.

I. Pet. 2

Johā. I.

Roma. 8

Ample- cteda dē- gnatio Iesu.

Isa. 105

festur panis, vt primam nobis stola restituit, id est, ad gram nos immortalitatis quam in primo pa...

propheta: Exortum est in tenebris lumē rectis cor de. Et q̄si quereremus quod esset lumen de quo dicit...

Pla. III

Isaie. 9

Psal. 95

Ephe. 5

Joh. 10.

Joh. 21.

inibus facti sunt, conditorum suum qui in celis est cognosceret. Pacem optant hominibus, quia quos...

dem erant vigilantes, et custodiētes vigilias noctis super gregem suū, angelus dñi magna cū luce appa...

Joh. 10

Joh. 21. Luc. 22

Domus pletio picta te.

Joh. 1.

In eadem sancta nocte

vel aurora. In illa tēpoze, pastores loquebatur ad iuniceum. Transiamus vsq; Bethleem, et videamus...

bonorū pfectibus operum videre eandē gloriā-
tā humanitatē cum eidē mīstris, digna sēnitatis
sue mercede remunerari. Sētinemus videre illū
in diuina patri, ac sua maiestate fulgentē. Sētime-
mus inq̄, nā tanta beatitudo nō cū desidia, aut toz-
pore querenda, sed alacriter sicut L̄h̄siū sequenda
uestigia. Nam ipse cursum nostrum data manu in-
uare desiderat, delectatq̄ audire a nobis: Trabe
ergo virtutum gressibus sequamur, vt mereamur
consequi. Nemo tardet cōuerti ad dñm, nemo disse-
rare de die in diem, ipsū per omnia precātes, vt gres-
sus nostros dirigat secundum eloquiū suū, ⁊ non do-
mines nostri omnis iniussita. Videntes autē cogno-
uerunt de verbo qđ dicitū erat illis de puero hoc. Et
nos fratres dilectissimi, qđ dicta sunt nobis de salua-
tore nō. deo vero ⁊ hoīe, interm̄ pia fide percipe,
plena dilectione sētinemus amplecti, vt hoc in fu-
raro pfecte cognitionis vobis cōprehendere valea-
mus. Hęc etenim sola ac vera est beatorū, non solū ho-
minū, sed ⁊ angelorū vita, facie p̄petuo sicut cernere
creatoris, quā desiderabat ardēter psalmista qđ dice-
bat. Sicut aqua mea ad deum fontem vitium, qđ ve-
niā ⁊ appareat⁹ vt affluētia desiderū suū satiare
aut villa terrenarū vt affluētia desiderū suū satiare
posse signant, cum ait: Sicut aqua mea ad deum fontem
gloria tua. Hęc qđ nō otiosi ac desides, sed virtutū
opibus insudates, diuina cōtemplatione sunt digni,
solicite p̄emissū. Ergo autē qđ iussita appareo in
conspectu tuo. Vidētes ergo pastores, cognouerūt
de p̄bo qđ dictum erat illis de L̄h̄sio, qđ v̄no dei
cognitio eius est, ⁊ hęc est sola beata hoīs vita, ipso
testate ac dicente, qđ nos p̄ci cōmendans dicit inter
alia, hęc est autē vita eterna, vt cognoscant te esse
solū ⁊ v̄nū deū, ⁊ quē misisti Iesum L̄h̄sū. **¶** Et
oēs qđ audierunt, mirati sunt de his, qđ dicta erant a
pastoribus ad ipsos. Non celauerunt silentio pastores
arcana qđ diuinitus agnouerant, sed quibuscunq̄
ponere dicebant, ⁊ ⁊ spirituales ecclesie pastores
in hoc maxime sunt ordinati, vt p̄bi dei mysteria p̄-
dicent, ⁊ mira qđ in scripturis didicerint, mirāda suis
auditionibus ostendāt. Non solū autē pastores, ep̄-
scopi, presbyteri, ⁊ diacones, v̄l etiā rectores mo-
nasteriorum sint intelligendi, sed ⁊ omnes fideles,
qui vel paruule sue domus custodiam gerunt, pasto-
res recte vocantur, inq̄m̄m̄ eadē sue domū solliciti
ta vigilātia p̄stant. **¶** Et quicunq̄ vestrū, saltem vni,
aut duobus fratribus quotidiano regimine preest,
pastoris officium debet officium implere, qđ in qua-
rū sufficit, parere eos p̄bi daptis iubetur. Immo
vnuquisq̄ fratres, qui etiā p̄uiaz vt uicere creditur,
pastoris officium tenet, ⁊ spirituale pascit gregē, vigi-
liasq̄ noctric custodit sup̄ illis, si bonorū actū cogi-
tationūq̄ mundāz sibi aggregans multitudinē,
hic iusto moderamine gubernare, celestibus scri-
pturarū pascuis nutrire, ⁊ p̄uigili solertia cōtra im-
mundoz spiritū in fidiā seruare contēdit. **¶** Ma-
ria autē cōseruabat omnia p̄ba hęc, conseruēs in cor-
de suo. **¶** Maria p̄ginalis pudicitie iura custodiens,
secreta L̄h̄si qđ nouerat, nemini diuulgare volebat,
sed ipsūm quē vellet hęc, ⁊ quō vellet diuulgari, reue-
renter expectabat. **¶** Ipsa autē secreta eadē ore facti-
to, vigili t̄i corde sedula seruabatur. **¶** Et hoc est qđ
ait: cōseruans in corde suo. **¶** Credebat qđ pe eaque
acta videbat, hīs qđ agēda legerat. **¶** Videbat nāq̄ si-
le de stirpe dñi dātū, in Nasareth de sp̄sancto si-
lum dei concepit. **¶** Legebat in p̄pheta, **¶** Exiet vir-
ga de radice Jesse, ⁊ nasareus de radice eius descē-
dit, ⁊ requiescet sup̄ eum p̄pus dñi. **¶** Legebat: **¶** Et tu

Bethleem ephrata paruulus es in milibus Juda,
er te mihi egredietur qui sit dominator: in Israel,
⁊ egressus eius ab initio adiebus eternitatis. **¶** Vide-
bat se in Bethleem de p̄fide dñi: **¶** Et Israel, qđ eter-
nus ex parte dei ante secula natus est. **¶** Videbat et
virginem concepit, pepisse filium, ⁊ uocasse nomen
eius Iesum. **¶** Legebat in prophetis, **¶** Ecce n̄go con-
cipiet ⁊ pariet filium, ⁊ uocabitur nomen eius Jema-
nuel. **¶** Legebat: **¶** Hos cognouit possessorem suū, ⁊ a-
sus p̄sepe dñi sui. **¶** Videbat dominū postū in p̄-
sepi, quod bos ⁊ asinus solent nutriendi aduenire. **¶**
¶ Meminrat sibi dicitum ab angelo: **¶** Spiritus sanctus
superueniet in te, ⁊ n̄tus altissimi obdormiat tibi,
ideoq̄ ⁊ qđ nascetur er te sanctus, uocabis filius dei.
¶ Legebat modū natiuitatis eius, nō nisi angelo reue-
late potuisse cognoscere, dicente **¶** Maria: **¶** Generationem
eius quis enarrabit? **¶** Legebat: **¶** Et tu turris gregis
nebulosa silia syon, v̄s ad te ueniet, ⁊ uenit pote-
stas prima regnum sicut Hierusalem. **¶** Audiebat an-
gelicis virtutes, que sunt filie supernie ciuitatis, ap-
paruisse pastoribus in loco, qui a contentu pecorū
antiquitus turris gregis uocabatur, ⁊ est vno milia-
rio ad orientē Bethleem, vbi etiā nunc tria pastorū
illorū monumenta in ecclesia monstrant. **¶** Hauerat
tunc uenisse in carne dñm, cū uita ⁊ eterna est cum
p̄te potestas, quā regnū dare ecclesie, filie sc̄z cae-
litis Hierusalem. **¶** Credebat ergo beata maria ea qđ
sc̄da legerat, hīs qđ facta cognouit, nō hęc t̄i ore
promens, sed claudo seruans in corde. **¶** Credebat
sunt pastores, gloriātes ⁊ laudātes deū in omib⁹
qđ audierat ⁊ uiderant, sicut dicitū est ad illos. **¶** Disca-
mus ⁊ nos fratres charissimi deū ad cōtemplationē do-
minice disp̄sationis, qđ nobis subuenire dignat⁹ est
semp̄, ad agēdas h̄ificis eius gr̄as reueri. **¶** Sicut
illi sola adhuc natiuitate eius cognita reueri sunt,
glorificātes ⁊ laudātes deū in omnibus qđ audierat
⁊ uiderat, qđ magis oportet nos qđ tota incarnatō
onis illius seric̄ ex ordine cognouimus, qđ sacrame-
tis illius imbui sumus, in omnibus qđ iam eius ac-
laudē, non solū p̄bo, sed etiā factis p̄dicare. **¶** Neque
vnq̄ obliuiscit, qđ ideo homo natus est, vt nos ad ima-
ginē ⁊ similitudinē sue diuinitatis renascendo resi-
ceret. **¶** Ideo baptizatusaq̄, vt ad nostrorū ablutio-
nē sc̄eoz oim̄m fluenta fecudaret aquarū: **¶** Ideo tetatus
in eremo, vt uincēdo deceret, nobis uincēdi per-
tū virtutes tribueret: **¶** Ideo mortuus, vt mortis de-
strueret impium: **¶** Ideo surrexit, ⁊ ascendit in celū, vt
nobis resurgēda a mortuis, atq̄ in celestibus p̄pe-
tuore gnādū sp̄s exēplumq̄ p̄beret. **¶** Pro q̄bus sine
gultu reueri ad intuitū piissime disp̄sationis eius,
glorificemus ⁊ laudemus ipsū deū ac dñm nostrū
Iesum L̄h̄sū, qui uinit ⁊ regnat qđ p̄e in uinitate
sp̄ritū sancti, per omnia secula seculorū. Amen.

In die sancto. Johā. i.

In principio erat uerbum ⁊ uerbu erat
apud deum, ⁊ deus erat uerbum, hoc erat
in principio apud deum. **¶** Omnia per ipsum
facta sunt, ⁊ sine ipso factum est nihil. **¶** Et
factum est in ipso, uita erat, ⁊ uita erat lux
hominum, ⁊ lux in tenebris lucet, ⁊ tenebre
eam non comprehendunt. **¶** Fuit homo
missus a deo, cui nomen erat Johannes. **¶**
Hic uenit in testimonium, vt testimonium
perhiberet de lumine. **¶** Et reliqua. **¶** Homo
lia uenera: **¶** Bede presbyteri.

Abic. 5.

Ista. 7. Ista. 1. Luc. 1.

Ista. 5. Abic. 4.

Hificiū incarnacionis p̄ recole dum.

Quia temporalem

mediatoris dei ⁊ hominū, hominis Ie-
su Ch̄alli natiuitatem q̄dioderna die fa-
cta est, sanctoz uerbis euāgelista-
rum, ⁊ dicitur videlicet ⁊ luce
manifestata cognouimus. **¶** Verbi etiam de uerbi, i.
diuinitatis eius eternitate, in qua patri manet sem-
per equalis, beati Johannis dicta perscrutari, qui
singularis p̄uigili meruit castitatis, vt ceteris al-
tius scripture cōditoribus, diuinitatis ip̄suo capere
simul ⁊ patefaceret arcanū. **¶** Hęc enim frustra
in cena supra pectus domini Iesu recubuisse phibe-
tur, sed per hoc typice docetur, quia celestis hausū
sapientie ceteris excellentius de sanctissimo ciuitē
pectoris fonte potauerit. **¶** Et merito in figura qđ
etoz animalium aq̄ile uolāti cōparatur. **¶** Cunctis
quippe auibus aquila celsius uolat, cunctis aian-
tib⁹ clarius solis radi⁹ s̄m̄ingere cōsueuit obtur.
¶ Et ceteri euāgeliste quasi in terra ambulāt cū dño,
qđ reozalem eius generationē pariter ⁊ sp̄alia fa-
cta sufficienter exponētes, pauca de diuinitate dix-
erunt. **¶** Hic autē quasi ad celū uolat cū dño, qui p̄ pau-
ca de temporālib⁹ eius actis edisserens, eternam
diuinitatis eius potentia, per quā omnia facta sunt,
sublimius mēte uolando ⁊ l̄mpidius speculādo co-
gnouit, ac nobis cognoscēda scribendo cōtradidit.
¶ Ergo alij euāgeliste Ch̄sistū er̄tēpōse natum de-
scribunt. **¶** Johānes eūdem in principio fuisse testā-
dicit: **¶** Cū in principio erat uerbu. **¶** Alij inter hoies
eum subito apparuisse cōmemorant, ille ipsūm apō-
deum semp̄ fuisse declarat dicens, **¶** Et p̄bum erat
apud deū. **¶** Alij nō uerū hominē, ille uerum confir-
mat esse deum dicens, **¶** Et deus erat uerbu. **¶** Alij
hominē eum apud homines tēpōraliter cōuērsari,
ille deū apud deū in principio manentem ostendit
dicens, **¶** Hōc erat in principio apud deum. **¶** Alij
magnalia qđ in homine gessit phibent, ille ad oēm
creaturā uisibile ⁊ inuisibile per ipsūm deus pater
fecerit ondit dicens, **¶** Omnia per ipsūm facta sunt
⁊ sine ipso factum est nihil ꝝ. **¶** Et mire beatus Jo-
hannes in initio euāgelij sui, de diuinitate saluato-
ris ⁊ fidem recte credentium sublimiter imbut, e
hereticorū perfidā poterit eripat. **¶** Suere namq̄
heretici qui dicerent: **¶** Si ergo natus est Ch̄sistus,
erat tēpus qui ille nō erat. **¶** Quos primo sermone re-
darguit cū ait: **¶** In principio erat uerbum. **¶** Hęc nō
ait: **¶** In principio cepit uerbum esse, vt videlicet eti
nō er̄ tēpōse ortū, sed in exozim̄ tēpōsum existentē,
ac per hoc sine uilo tēpōse initio de patre natum
monstraret, iuxta quod ipse loquitur in prouerbij s̄,
Nis possedit me ab initio uiaꝝ suarum, anteq̄ ꝝ qđ
quā faceret a principio, ab eterno ordinatus sum.
¶ Itē fuerunt heretici, qui tēs sancte trinitatis perso-
nas esse negātes dicerēt: **¶** Ideo qđ uult pater est,
qđ uult filius est, qđ uult sp̄sanctus est, ipse t̄i vn⁹
est. **¶** Quos destruens errorem subiungit: **¶** Et uerbu
erat apud deum. **¶** Si enim alius apud alium erat, duo
sunt profecto pater ⁊ filius, ⁊ non ipse vnus, mos
dol pater, modo filius, modo etiam sp̄ritū sanctus,
qđ mirabilis sit diuine substantie natura, cū ap̄ri-
sime Jacobus dicit ap̄lus: **¶** Apud quē nō est trans-
mutatio, nec uicissitudo in obdormiario. **¶** Itē fuere
quidā praui dogmatū aurores, qui Ch̄sistū hoīem
t̄i constitites, deum proxius esse nō crederēt, quos
sequenter opprimuit qđ ait: **¶** Et deus erat uerbum.
¶ Fuere alij, quē uidit quidē illū, sed ex t̄pe incarnatio
is factū, nō autē eternum aī secula natum a patre

Ca. I.

Doctalis doctrina

Psal. 4.

Psal. 16.

Joh. 17

Exerci- tiū Do- ric erga domini.

Ista. II

monuū pphiberet de lumine. Erat lux vera que illuminauit oem hominē venientem in hunc mundū. Et sancti quidē homines lux sunt vocati, dicēte ad eos dñs: Vos estis lux mundi. Et apostolo Paulo: Suis stis aliquid tenebre, nūc autē lux in dō. Sed multū distat inter lucē que illuminat, et lucē que illuminat id est inter eos qui participatione vere lucis accipiunt et lucē, et ipsam lucem perpetuam, que non solum lucere in seip̄s, sed fua presentia quoscunq; attingit illuminare sufficit. Ad cuius vere lucis comparisonē, non tantum minores quilibet electi, verum etiam ipse Iohānes, quo maior inter natos mulierum nō surrexit, lux nō esse asserit, vt vsq; Lzhius nō esse quod putabat monstrare. Ille enim vt scriptum est, erat lucerna ardens et lucēs. Ad hēs scilicet fide et dilectione, et lucens verbo et actione.

Johā. 5. Seriam vero lucis peccatoribus infundere, solus est eius de quo dicitur: Erat lux vera que illuminat omnem hominē venientem in hunc mundū. Qm̄ videlicet qui illuminat, fide naturali ingenio, siue sapientia diuina. Sicut enim nemo a seipso esse, ita etiam nemo a se ipso sapiens esse potest, sed illo illi strāte, de quo scriptum est: Omnis sapientia a dño deo est. Quis vtrāq; natura et diuinā, i. qua semper vbique totus manet, et humanam, ex qua in tempore vnus loco inclūso apparuit, consequēter delectū suā gelūta dicit: Et in mūdo erat, et mūdus p ipm factus est, et mūdus eum non cognouit. In propria venit, et sū eum non receperunt. In mūdo quippe erat, et mūdus per ipsum factus est, quia de⁹ erat, quia tota vbique, quia fua presentia maiestatis sine labore regēs, et sine onere continens quod fecit. Et mūdus eū nō cognouit: quia lux in tenebris lucet, et tenebre eam non cōprehēderunt. Abundum nā q; dicit hoc loco hoies mūdi amore deceptos, atq; inherendo creature ab agnoscenda creatoris sue maiestate reflexos. Et in propria venit, quia in mūdo quē per diuinitatem fecit, per humanitatem apparuit. In propria venit, quia in gente Iudea, quā sibi p̄e ceteris nationibus speciali gratia copulaerat, incarnatū dignatus est. In mūdo ergo erat, et in mūdo venit. In mūdo erat p diuinitatem, in mūdo venit per incarnationem. Genire quippe vel abire humanitatis est, manere diuinitatis. Ergo cum in mūdo esset per diuinitatem, mūdus eū non cognouit, dignatus est venire in mūdo per humanitatem, vt sic mūdus eū cognosceret. Sed videam⁹ quid sequat⁹. In propria venit, et sū eum non receperunt. Quē em̄ in potentia deitatis cuncta creantē, regētiq; non cognouerant, ipsum in carnis infirmitate miraculis cognoscantē recipere noluerūt. Et qd̄ est grauius, sū eū non receperunt, hoies. i. quos ipse creauit, Iudei quos peculiare sibi elegit in plebem, quibus sue cognitio nis reuelauerat arcanum, quos miracula parum gloriose ueraciter acris, quibus sue legis doctrinā cōtulerat, ex quibus se incarnatum pomiserat: et in quibus se incarnatum vt pomiserat offerendū, ipsi eum recipere venientem ex magna parte recusarunt. Hęc enim eam omne reclusarunt, alioquin nullus esset salu⁹, et si uacuā esset eius incarnatio. Hęc autē multi eū ex vtrōq; populo nō credēdo respuerūt, multi credendo receperūt, de quibus euāgelista cōsequēt infinnat dicit: Quotq; autē receperūt eum, dedit eis potestatem filios dei fieri, his q; credit in noie eius. Consideremus fratres charissimi quanta gr̄a redemptio nos fuit, q; magna sit multitudo dulcedinis eius. Unicus ex patre natus est, et nō uult remanere vnus. Descēdit ad terrā, vbi fratres sibi quib⁹

regnū p̄sua sui dare posset, acquireret. Deus ex deo natus est, et nō uult ut filius tātum manere, hōis q; q; filius fieri dignatus est, nō amittēs quod erat, vt per hoc hoies in dei filios trāsferret, glorioseque faceret coheredes, qui quod ipse semper habebat per naturā, inciperēt habere p̄ grām. Quidē q; quāta est virtus fidei, cuius merito potest fides hoibus filios dei fieri. Hī nō scriptum est, quia iustus ex fide uiuit. Quāta est illius ex fide, nō ulla q; labio rōi cōfessione profert, sed ea q; per dilectionem operat⁹. Alioquin fides si nō habeat opera, mortua est in semetipsa. Nullus seipsum despiciat, null⁹ de sua salute desperet. Curramus oēs, curramus et nos singuli, vt qui eramus lōge, mereamur fieri ppe in sanguine Lzhi. Videamus qd̄ dicit, quia quotq; receperūt eū, dedit eis potestatem filios dei fieri. Quotq; inquit receperūt. Nō est enim personā acceptor⁹ deus, sed in omniq; te que timet deū et operat⁹ iustitiā, acceptus est illi. Quō autē ordine credētē filij dei possint fieri, et quātum hoc gñatio a carnali distet, sub ceteris euāgelista designat: Quis nō ex sanguinibus inquit, nec ex uoluntate carnis, nec ex uoluntate uiri, sed ex deo nati sunt. Carnalis quippe nra singulos gñatio et sanguinibus. i. ex natura maris et femine a completū cōiugij dicit originē. At uero spiritalis gñatio, spiritalis sancti gr̄a ministrat, quā dñs a carnali distinguit aīr: Hī qui renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, nō potest introire regnū dei. Quod nati est ex carne, caro est, et quod natum est ex spū, spūs est. Hęc ne quis hōim dubitet, filij se dei et coheredes Lzhi posse fieri, dat exemplū euāgelista, quia et ipse filius dei homo fieri, et inter hoies habitare dignatus est, vt humane particeps existēdo fragilitaria, homines diuine uirtutis sue donaret esse particeps. Et uerbi caro facti est et habitauit in nobis. Hō est dicere, et filius dei homo factus est, et inter hoies cōuersatus est. Solet nāq; scriptura modo aīe modo carnis uocabulo tum designare hominē. Anime uidelz vt scriptum est, quia descēdit Jacob in Egyptū in aiabus septuaginta. Carnis uero vt rursus scriptū est: Et uidebit omnis caro salutare dei. Hęc em̄ vel aīe sine corpore uisus et in Egyptū descēdere, vel caro sine aīa uidere aliquid potest. Sic hic p̄ aīam totus homo, ubi signat⁹ p̄ carnem. Sic ergo hoc loco quo dicit, et uerbum caro factum est, nihil aliud debet intelligi q; si diceret, et deus homo factus est, carnem uisū delecto induendo et aīam. Et sicut quib⁹ nostrū vn⁹ homo cōstat ex carne et aīa, ita vnus ab incarnatione nre p̄e Lzhi et diuinitate carnis et aīa confert, deus ab eterno in eternū exiēs uerū et uerū, hōmīne ex tempore assumēs in unitate sue plōne vsq; quē nō habuerat. Sequit⁹: Et uisimus gloriā eius, gloriā quasi uigentiā a p̄e, plēnū grē et ueritatē. Gloriā Lzhi quam aī incarnatione uiderē nō poterāt hoies, post incarnationē uiderūt, aspiciētes humanitātē miraculis refulgentē, et intelligētēs diuinitatē intus latitātē illi, maxime quā et eius claritatē aī passionem transfigurāt in monte sc̄to, contemplari meruerunt uoce de lapidā ad huiuscemodi a magnifica gloria: Hic est filius me dilectus, in quo mihi bene complacuit. Et post passionem, resurrectione ascensionisq; ipsius gloriā conspicēta, spūs em̄ dono mirifice sunt resecti. Gloribus omnibus manifeste cognouerunt, q; huiusmodi gloriā non cultib; sanctorum, sed illis soli hominib; esse in diuinitate uigentiā a p̄e conuenire. Hęc autē sequit⁹: Plēnū grē et ueritatē. Hęc plēnus erat idem homo Lzhius Iesus, cui singulari

Genitilis uim p̄e ras ostēdit.

Aba. 2.

Act. 10.

Johan. 5. Ibidem

Se. 4. 6

Luce. 5.

Hō nata hōi dñici.

Hīa vni genitū q; sit ostēdit

munere p̄e ceteris mortalibus datum est, vt statim ex quo in uero uirginis cōcepti, et homo fieri inciperet, uerus esset et deus. Tandē et eadē gloriose semp̄ ego ad hāc, nō solum hominis Lzhi, sed et dei genitricē recte credēda et cōscēnda est. Idem ueritate plenus erat et est, ipsa uidelicet ubi diuinitate, q; hōi minē illū singulariter electū, cum quo vna Lzhi persona esset, assumere dignata est, nō aliquid sūe diuine substantiē (vt heretici uolūt) in faciendam hoīs naturā committente, sed ipsa apud patrem manens, totū quod erat, totam de semine Dauid naturā vt rī hoīs quā nō habebat suscipiens. Hī oportet fē dē charissimi, vt qui humanā redemptiois nri natiuitatem hodie annua deuotione recolimus, et diuinam pariter et humanam eius naturā, nō animo, sed cōtinuo semper amplectamur amore, diuinam p quā creati sumus cum nō essem⁹, humanam per quam recreati sumus cum perditū essem⁹. Et quidē diuina conditiois nostri uirtus, sine assumptione humanitatis, nō recreare erati idonea, humana autē eiusdem redemptiois nostri infirmitas, sine assumēte se et habitante in se, et operante per se diuinitate, nō recreare nequit. Atq; ideo uerbum caro factum est, i. deus homo factus est, et habitauit in nobis, vt p̄ cognatum hominis habitum nobis cōseruādo cōgruere, nos alloquēdo instruere, nobis uiuēdi uiam prebere, pro nobis contra hostem confingere, nostram mortem moriendo ac resurgendo potest destrūere, per ceteram uero patri diuinitatem nos interius uiuificando ac diuina suscolleret, remissionem nobis peccatorū pariter et spū sancti dona concederet. Et post bonorū perfectionem operū, nō solum nos ad uidentium gloriā clarificatē sue perduceret humanitas, sed et incommutabilem nobis essentiam sue diuine maiestatis ostenderet, in qua uiuit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti, per omnia secula seculorum. Amē.

De eodem festo, Sermo

Sancti Ihsidori.

Natalis domini di

es, ea de causa a patribus uotius solent inuicem instituti est, quia in eo Lzhi⁹ pro redemptione mundi nasci corporaliter uoluit, prodicens ex uirginis uero, qui erat in patris imperio. Quis uisuscepte carnis causa hec est. Postq; enim inuidia diaboli, parens ille primus seductus uanitate occidit, confestim exul et perditus in omni genere suo radicem malitie et peccati tradidit, crescebat q; in malum uehementius omne genus humanū, diffusis vbique sceleribus, et quod est nequius, omnino cultibus idolorum. Solens ergo deus terminare peccatum, consilium uerbo, lege, prophetis, signis, plag; prodigijs. Sed cum nec sic quidem ex roge suo ad montis agnosceret mūdus, misit deus uocem illius filium suum vt carnem indueret, et hōmīnib; appareret, et peccatorum sanaret. Quis ideo in hominem uenit, quia per semetipsum ab hoibus cognoscere non potuit. Hī autem uiderunt, uerbum caro factum est, assumēdo carnem, nō amittit diuinitatem. Ita idem deus et idem homo, in natura dei equalis patri, in natura hominis factus est mortalis in nobis. Pro nobis enim, manēs qd̄ erat, de nobis suscipiens quōd non erat, vt liberaret qd̄ fecerat. Hęc est ergo dominice natiuitatis magna fo lenitas, hec est diei huius noua et gloriose festiuitas.

tas, aduētus dei fact⁹ ad hominēs. Itaq; dies iste p̄ eo q; in eo Lzhius natus est, natalis dicitur. Quicq; ideo obleruare p̄ reuolutū circuitū anni festa solentate debem⁹, vt in memoriā reuocet q; nar⁹ ē Lzhi stus, qui uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.

De eodem festo Sermo

beatī Leonis pape.

Saluator noster dile

scillimus, hodie natus est, gaudeamus. Hęc em̄ fas est locū esse tristicū, vbi natalis est uite, que consumpro mortalitatis timore, ingertit nobis de promissis et terminat letitiam. Nemo ab huius alacritatis participatione secessit. Una cuiusctis letitia, cōmunis est ratio, quia dominus noster peccati mortib; destructor, sicut nullum a reatu libere cepit, ita liberādis omnibus uenit. Exulter factus, quia propinquat ad palmā. Gaudeat peccator, quia inuitatur ad uentam. Animes genitilis, q; uocatur ad uitā. Deī nāq; filius secundū plenitudinē rempōis, quam diuini consilij inscrutabilis altitudo disposuit, reconciliandam auroz hōis naturam generis assumpti humani, vt inuictor mortis diaboli, per ipsam quā uicerat uinceretur. In quo cōsucto pro nobis intro, magno et mirabili equitatis uere certati est, dum offēdēs dñs cum humilissimo hōste, non in sua maiestate, sed in nra humilitate cōgreditur, obicitens ei candē formam, eandēq; naturam, mortalitatis quidē nostre participē, sed peccati totius ex parte. Alienum quippe ab hac natiuitate est, quod de omnibus legit⁹: Hemo mūdus a corde, nec infans cuius est uinitus diei uita sup̄ terrā. Hī ubi in istam singularē naturā de carnis concupiscētia trāsiit, nihil de peccati reatu manauit. Hī quo regia diuinitatis p̄cepti, q; factio grauidanda ueri, diuinam humanamq; hōiem prius conciperet mēte q; corpore. Et ne super ignari cōsilijs ad inuitatos paueret effectus, id quod in ea operandū erat a spiritu sancto, colloquio discit angelico, nec damniū credit pudoris dei genitrici mor futura. Lur enim de conceptionis nouitate desperaret, cui effecētia de altissimi spūe promittit⁹. Confirmat⁹ credētis fides etiā precēdit attestatio miraculi, id cōnaturq; hēlibet inopinata fecunditas, vt q; dōce p̄tū dederat sterili, duratur nō dubitaret et uirgini. Uerbi igit dei, deus filius dei, q; in principio erat apud deum, per quē oīa facta sunt, et sine q; factum est nihil, p̄pter liberandū hōiem ab eterna morte factus est homo, ita se ad susceptionem humilitatis nostre sine diminutione sue maiestatis inclinās, vt manēs quod erat, assumētes qd̄ nō erat, uerani seruit formā ei forme in qua deo patri est egit uenire, et tāto federe naturam vtrāq; confereret, vt nec inferiorem consumeret glorioficate, nec superiorem minuere ad assumptio. Salua igitur proprie fide uirgoq; substantie, et in unam coeuit personā, suscipitur a maiestate humilitas, a uirtute infirmitas, ab eternitate mortalitas: et ad pendendū cōditionis nostre debilitas, natura inuolabilis nature est uita p̄sibi libit, deusq; uerus, uetus in unitate deus teo peratur; vt qd̄ nostris remedijs congruebat, vn⁹ ac q; idem dei hōmō mediator, et mozi posset ex uino, et resurgere posset ex altero. Hęc uero uirgine integritati nihil corruptionis inuitit paruas salutis, q; custodia pudoris fuit editio ueritatis. Talis ē dilectissimi natiuitas de uirgine, et de sapientiam Lzhiū, qua nobis et humanitate cōgruere, et

Myse riu incarnatiois festiue narrat.